STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA UNIA GOSPODARCZA REGIONU ŚREMSKIEGO – ŚREMSKI OŚRODEK WSPIERANIA MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DO 2022 ROKU

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP 4

2. OGÓLNE INFORMACJE O STOWARZYSZENIU UNIA GOSPODARCZA REGIONU ŚREMSKIEGO – ŚREMSKI OŚRODEK WSPIERANIA MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 5

2.1. Geneza powstania Stowarzyszenia i jego członkowie 5

2.2. Władze i kadra Stowarzyszenia 7

3. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA - REALIZAJA CELÓW STATUTOWYCH 9

3.1. Cele działania Stowarzyszenia 9

3.2. Realizacja celów statutowych 9

3.2.1. Rozwój gospodarczy obszaru 13

3.2.2. Przedsiębiorczość 14

3.2.3. Aktywizacja zawodowa 18

3.2.4. Sport, turystyka i rekreacja 20

3.2.5. Kultura i dziedzictwo kulturowe 23

3.2.6. Promocja obszaru 24

4. ANALIZA TERENU DZIAŁANIA STOWARZYSZENIA 28

4.1. Teren działania Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości 29

4.2. Liczba i struktura ludności zamieszkującej obszar gmin członkowskich Stowarzyszenia 30

4.3. Edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym 41

4.4. Sytuacja na rynku pracy i bezrobocie 45

4.5. Przedsiębiorczość 48

4.6. Atrakcyjność inwestycyjna 58

5. ANALIZA SWOT 62

6. BADANIA ANKIETOWE 66

6.1. Organizacja badań 66

6.2. Analiza 70

6.2.1. Bariery w prowadzeniu działalności 70

6.2.2. Usługi instytucji otoczenia biznesu 72

6.2.3. Usługi otoczenia – forma i odpłatność 80

6.2.4. Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości w oczach lokalnych przedsiębiorców 81

6.3. Podsumowanie badania 83

7. MISJA ORAZ CELE STRATEGICZNE STOWARZYSZENIA DO ROKU 2022 85

7.1. Misja Stowarzyszenia 85

7.2. Cele strategiczne i operacyjne 86

8. DZIAŁANIA STRATEGICZNE 92

9. ANALIZA MOŻLIWOŚCI POZYSKANIA FINANSOWANIA ZEWNĘTRZNEGO DLA REALIZACJI ZADAŃ STATUTOWYCH 101

9.1. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 101

9.2. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku 102

9.3. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia z Programami Operacyjnymi na lata 2014+ 104

9.3.1. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ 105

9.3.2. Pogram Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 106

9.3.3. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER) 106

10. WDRAŻANIE STRATEGII 107

10.1. Wdrażanie zapisów Strategii 107

10.2. Monitoring realizacji Strategii 108

10.3. Ocena skutków realizacji Strategii (ewaluacja) 108

10.4. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja 109

11. ZAŁĄCZNIK 1 - FORMULARZ ANKIETY 111

SPIS WYKRESÓW 117

SPIS TABEL 118

1. WSTĘP

Szanowni Państwo,

Pod koniec roku 2013 Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości przystąpiło do prac nad opracowaniem najważniejszego długoterminowego dokumentu planistycznego dotyczącego swojej działalności – „Strategii Rozwoju Stowarzyszenia do 2022 roku".

Dynamiczne zmiany zarówno wewnątrz Stowarzyszenia, jak i w jego otoczeniu, wymagały podsumowania i oceny dotychczasowych dokonań oraz sporządzenia, a następnie realizacji nowej Strategii. Uwzględnia ona z jednej strony kierunki dotychczasowej działalności, a z drugiej strony bierze pod uwagę nowe wyzwania, wynikające z rosnących potrzeb i oczekiwań lokalnych przedsiębiorców, a także samorządów. Strategia stanowi rejestr wyzwań i zadań, przed jakimi stoi Zarząd Stowarzyszenia, a przede wszystkim pracownicy jego Biura. Jest jednocześnie wyrazem woli przedsiębiorców i władz samorządowych – wspólnego budowania prężnego lokalnego środowiska gospodarczego.

Prace związane z formułowaniem celów i tworzeniem projektów realizacyjnych, były prowadzone przez zespół osób, zarówno pracowników Biura Stowarzyszenia, Członków Zarządu, Członków Walnego Zebrania, jak i reprezentantów przedsiębiorców. Dzięki temu, powstały konkretne i rzeczywiste rekomendacje, dotyczące rozwoju Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości do 2022 roku, uwzględniające istniejące uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne.

Za powstanie tego dokumentu składam serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w pracach.

Adam Lewandowski
Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia
Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego
– Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości

2. OGÓLNE INFORMACJE O STOWARZYSZENIU UNIA GOSPODARCZA REGIONU ŚREMSKIEGO – ŚREMSKI OŚRODEK WSPIERANIA MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

2.1. Geneza powstania Stowarzyszenia i jego członkowie

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości jest instytucją o ponad 20-letnim doświadczeniu.

Instytucja zmieniała się wraz ze zmianami układu administracyjnego samorządów ją tworzących oraz wraz ze zmianami zakresu zadań samorządów lokalnych. Bardzo istotny wpływ na prowadzoną działalność wywarły przemiany gospodarcze (zmiana struktury gospodarki) dokonujące się dynamicznie w naszym kraju, a także pojawiające się możliwości aktywnego wspierania przedsiębiorczości.
Wielkie znaczenie dla kierunków aktywności Stowarzyszenia, miało wejście Polski w struktury Unii Europejskiej w 2004 roku.

Od dnia 28 września 2012 roku Stowarzyszenie działa w składzie:

- **Gmina Brodnica**
- **Gmina Dolsk**
- **Gmina Krobia**
- **Gmina Książ Wlkp.**
- **Gmina Śrem**
- **Powiat Śremski.**

Współpraca gmin regionu śremskiego została zainicjowana przez przewodniczących zarządów gmin w 1993 roku, który uznaje się za początek Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego. Wtedy to podjęto decyzję o współpracy, która początkowo polegała na wspólnej realizacji zadań z zakresu promocji gmin poprzez udział na targach i wystawach, a także wydane publikacje promocyjno-informacyjne.

11 marca 1994 roku decyzją Rady Miejskiej w Śremie powstał Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, jako jednostka budżetowa gminy. Jego pierwsze działania koncentrowały się na świadczeniu usług doradczych i informacyjnych w zakresie: prawa, finansów, podatków i marketingu dla osób bezrobotnych zainteresowanych uruchomieniem

działalności gospodarczej oraz lokalnych, małych przedsiębiorstw już działających. Ponadto Ośrodek prowadził bank ofert pracy, klub pracy, bank informacji gospodarczej i szkolenia.

We wrześniu 1995 roku sąsiadujące ze sobą gminy: Brodnica, Czempiń, Dolsk, Książ Wlkp., Kórnik i Śrem utworzyły Porozumienie Komunalne - Unia Gospodarcza Miast. Mając na uwadze działania podejmowane przez gminy, Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości stał się jednostką koordynującą realizację wspólnych zadań wyznaczonych przez gminy porozumienia. Gminy podjęły decyzję o przystąpieniu do współpracy z Wielkopolską Szkołą Biznesu przy Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Zakres kooperacji dotyczył prowadzenia badań i tworzenia Programu rozwoju gospodarczego w ramach projektu pilotażowego, realizowanego przez Program Wspierania Samorządów Lokalnych Brytyjskiego Funduszu Współpracy i wspieranego przez Fundusz Know-How. Przy współpracy Ośrodka z gminami porozumienia, instytucjami, firmami i mieszkańcami powstała Strategia Rozwoju Gospodarczego Unii Gospodarczej Miast Regionu Śremskiego. Ponadto nawiązano partnerstwo z regionem South Ribble w Anglii, w ramach współpracy z którym, w latach 1997-1999, Unia przygotowała Strategię Rozwoju Turystycznego dla Unii Gospodarczej Miast Regionu Śremskiego, a w 1999 roku wdrożono pilotażowy projekt „Sieci znakowanych szlaków rowerowych na terenie Unii".

Po 1996 roku, w wyniku dalszych prac nad kształtem i zasadami funkcjonowania Unii, porozumienie gmin przyjęło nazwę Unia Gospodarcza Miast Regionu Śremskiego. W 1998 roku z Porozumienia Komunalnego wystąpiła gmina Kórnik, a rok później gmina Czempiń. Decyzje te motywowane były reformą administracyjną, w wyniku której gmina Kórnik włączona została do powiatu Poznańskiego Ziemskiego, a gmina Czempiń do Kościańskiego.

W 2001 roku gminy Unii rozpoczęły starania w kierunku utworzenia stowarzyszenia samorządów. W wyniku tych starań strony postanowiły założyć Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego, z pełnym wykorzystaniem dorobku Porozumienia Komunalnego oraz Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości. Do Stowarzyszenia przystąpił także Powiat Śremski. Rejestracja Stowarzyszenia została dokonana 3 marca 2004 roku na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu. W 2005 roku, poprzez zmianę w statucie, nazwa Stowarzyszenia przyjęła brzmienie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, a do Stowarzyszenia.

Dnia 28 września 2012 roku do Stowarzyszenia przystąpiła Gmina Krobia i od tego czasu Stowarzyszenie działa w następującym składzie – gminy: Brodnica, Dolsk, Krobia, Książ Wlkp. i Śrem oraz Powiat Śremski.

2.2. Władze i kadra Stowarzyszenia

- **Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków, które tworzą przewodniczący rad jednostek samorządów.**
- **Organem wykonawczym jest wieloosobowy Zarząd, który tworzą wójtowie i burmistrzowie gmin oraz starosta śremski.**
- **Organem kontrolnym jest Komisja Rewizyjna, złożona ze skarbników gmin i powiatów będących członkami Stowarzyszenia.**
- **Organizacyjno-administracyjną obsługę Stowarzyszenia wykonuje Biuro Stowarzyszenia, w którym obecnie zatrudnione są 4 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy.**

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków, które tworzą przewodniczący rad jednostek samorządów, będących członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia. Do kompetencji tego organu władzy należą wszystkie sprawy niezastrzeżone dla innych władz Stowarzyszenia, a w szczególności:

- uchwalanie głównych kierunków działania Stowarzyszenia
- uchwalanie statutu i jego zmian
- uchwalanie regulaminów władz Stowarzyszenia
- uchwalanie budżetu i dokonywanie jego zmian
- zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego oraz udzielanie absolutorium Zarządowi
- wybór i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej
- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań władz Stowarzyszenia
- rozpatrywanie odwołań w sprawach członkowskich i uchwał Zarządu w tych sprawach
- ustalanie wysokości składek członkowskich oraz innych świadczeń, ulg i zwolnień od tych składek i świadczeń
- rozpatrywanie wniosków i postulatów zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia lub jego władze
- nadawanie i pozbawianie godności członka honorowego
- podejmowanie uchwał o przynależności do innych organizacji
- podejmowanie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku
- podejmowanie uchwał w sprawie nabycia lub zbycia majątku nieruchomego.

Organem wykonawczym jest wieloosobowy Zarząd, który tworzą wójtowie i burmistrzowie gmin oraz starosta śremski. Do zadań Zarządu należy:

- realizacja celów Stowarzyszenia oraz uchwał Walnego Zebrania Członków
- określanie szczegółowych kierunków działania
- przygotowanie projektu budżetu i jego zmian
- sprawowanie zarządu majątkiem Stowarzyszenia
- zwoływanie zwyczajnego i nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków
- składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków
- podejmowanie uchwał w sprawach członkowskich dotyczących przyjmowania nowych członków
- prowadzenie dokumentacji członkowskiej
- prowadzenie bieżących spraw Stowarzyszenia
- wnioskowanie w sprawie nabycia lub zbycia majątku nieruchomego
- wnioskowanie o nadanie lub pozbawienie godności członka honorowego Stowarzyszenia
- powoływanie komisji problemowych
- uchwalanie regulaminów związanych z działalnością Stowarzyszenia.

Oranem kontrolnym jest Komisja Rewizyjna, złożona ze skarbników gmin i powiatów będących członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia. Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej należy:

- badanie całokształtu działalności Stowarzyszenia, szczególnie działalności finansowej
- występowanie do Zarządu z wnioskami ustaleń kontrolnych i żądanie wyjaśnień
- składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków
- wnioskowanie o udzielenie absolutorium dla członków Zarządu
- żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków w razie stwierdzenia nie wywiązywania się przez Zarząd z jego statutowych obowiązków, a także prawo żądania zwołania posiedzenia Zarządu
- zwoływanie Walnego Zebrania Członków w razie nie zwołania go przez Zarząd w terminie i trybie ustalonym w statucie.

Organizacyjno-administracyjną obsługę Stowarzyszenia wykonuje Biuro Stowarzyszenia, którym kieruje Dyrektor Biura.
Obecnie w Stowarzyszeniu zatrudnione są 4 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony na następujących stanowiskach:

- dyrektor biura
- główna księgowa/ starszy specjalista ds. szkoleń i programów pomocowych
- starszy specjalista ds. funduszy pożyczkowych
- starszy specjalista.

3. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA - REALIZAJA CELÓW STATUTOWYCH

3.1. Cele działania Stowarzyszenia

Podstawowym celem działania Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju gospodarczego i integracji społeczności lokalnej regionu objętego działalnością Stowarzyszenia.

Istotne znaczenie ma także wspieranie idei samorządu terytorialnego i prowadzenie działań polegających na obronie wspólnych interesów członków Stowarzyszenia, a ponadto czynne uczestniczenie w życiu publicznym i społeczno-gospodarczym.

3.2. Realizacja celów statutowych

Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości od lat działa aktywnie w sferze rozwoju gospodarczego regionu śremskiego, kontynuując działalność, prowadzoną przez Porozumienie Komunalne Unii Gospodarczej Miast Regionu Śremskiego i Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości. Stowarzyszenie koncentruje więc swoje działania przede wszystkim na promocji gmin i powiatu skupionych w Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości na terenie gmin zrzeszonych w Unii, pobudzaniu rozwoju gospodarczego, aktywizacji i integracji społeczności lokalnej oraz przeciwdziałaniu bezrobociu.

Od początku istnienia Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego, Stowarzyszenie bardzo intensywnie działa w wielu sferach życia publicznego poszczególnych gmin i powiatu zrzeszonych w Unii – gospodarczej, społecznej, ekologicznej i przestrzennej. Podejmując swoje działania, nie tylko wpływa pozytywnie na zmiany w powiecie śremskim i od niedawna w gminie Krobia, ale także integruje i pobudza do aktywności społeczność lokalną, zamieszkującą gminy Unii.

Do najważniejszych sposobów realizacji celów statutowych Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości, zgodnych ze statutem Stowarzyszenia, należą działania w dziedzinach: rozwój gospodarczy regionu,

przedsiębiorczość, aktywizacja zawodowa, sport, turystyka i rekreacja, kultura i dziedzictwo kulturowe, promocja obszaru.

Rozwój gospodarczy regionu

- Współpraca z podmiotami zajmującymi się sprawami rozwoju gospodarczego, przeciwdziałaniem bezrobociu oraz innowacjami (m.in. z jednostkami samorządu lokalnego i regionalnego, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu, instytucjami i podmiotami pośrednio wpływającymi na rozwój gospodarczy i organizacjami reprezentującymi przedsiębiorców i partnerów społecznych: Cechem Rzemiosł Różnych, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, US, PIP, ośrodkami pomocy społecznej.

- Zapewnienie wysokiej jakości usług o charakterze kompleksowym: informacyjnych, doradczych, szkoleniowych i finansowych niezbędnych w rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych, a także nowopowstałych firm, w celu kształtowania ich konkurencyjności i innowacyjności na rynku krajowym.

- Warsztaty konsultacyjne, szkolenia, spotkania i konferencje tematyczne w kraju.

Przedsiębiorczość

- Zapewnienie wysokiej jakości usług o charakterze kompleksowym: informacyjnych, doradczych i szkoleniowych i finansowych, skierowana do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, przedsiębiorców już funkcjonujących i rolników (np. realizacja akredytowanych usług doradczych o charakterze ogólnym, informacyjnych i szkoleniowych w ramach Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, utworzenie i działalność Lokalnego Punku Konsultacyjnego, szereg spotkań z przedsiębiorcami).

- Wsparcie finansowe małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób podejmujących działalność gospodarczą (m.in. opracowywanie wniosków o dotacje, analiz finansowych, biznes planów, studiów wykonalności i innych dokumentów aplikacyjnych, prowadzenie obsługi funduszy pożyczkowych, udzielanie dotacji osobom bezrobotnym z przeznaczeniem na otwarcie działalności gospodarczej).

- Rozwijanie przedsiębiorczości wśród młodzieży (m.in. poprzez: warsztaty zawodowe,

prelekcje, treningi przedsiębiorczości, zajęcia pozalekcyjne w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, realizację projektów mających na celu przybliżenie wiedzy w zakresie prowadzenia działalności).

Aktywizacja zawodowa

- Szereg działań szkoleniowych, dostosowanych tematycznie do zmieniającej się rzeczywistości i wymagań odbiorców, skierowanych do osób bezrobotnych, absolwentów szkół, rolników oraz osób pracujących, chcących podnieść swoje kwalifikacje.

- Inicjatywy ukierunkowane na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych, angażowanie społeczności w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszaru Unii.

- Współpraca z podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem bezrobociu oraz wspieraniem przedsiębiorczości, na rzecz budowania kompleksowej oferty, odpowiadającej potrzebom uczestników rynku pracy (m.in. z Cechem Rzemiosł Różnych, Powiatowym Urzędem Pracy, ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami społecznymi i innymi instytucjami).

Sport, turystyka i rekreacja

- Koordynacja zadań turystycznych, integracja środowiska branży turystycznej dla wspólnej promocji regionu.

- Tworzenie i modernizacja szlaków turystycznych: pieszych i rowerowych oraz małej infrastruktury turystycznej – monitoring i administrowanie.

- Organizacja licznych imprez turystycznych w celu promocji sieci znakowanych szlaków rowerowych regionu śremskiego i turystyki rowerowej wśród mieszkańców obszaru, a także zdrowego stylu życia (m.in. cykliczne imprezy rowerowe organizowane na rozpoczęcie i zakończenie sezonu turystycznego „ROWEREM DO …").

- Administrowanie pomostem pływającym w Kotowie, znakami żeglugowymi oraz współpraca z Nadleśnictwem Babki przy tworzeniu i utrzymaniu miejsca biwakowego

w Kotowie, organizacja imprez kajakowych promujących turystykę wodną.

- Członkostwo w Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej (m.in. promocja poprzez tematyczne wydawnictwa regionalne, udział w imprezach targowych krajowych i zagranicznych, promocja na portalach turystycznych WOT i zewnętrznych, opiniowanie różnych programów wojewódzkich: strategie, programy rozwoju kadr itp., prowadzenie wspólnie badań dotyczących ruchu turystycznego w regionie śremskim i poziomu zadowolenia turystów z otrzymywanych usług).

- Działalność informacyjna i promocyjna: prowadzenie certyfikowanego Punktu Informacji Turystycznej, promocja oferty branży turystycznej, walorów turystycznych regionu śremskiego i Krobi poprzez wydawanie wydawnictw regionalnych i gadżetów oraz promocję w mediach, a także realizacja projektów zmierzających do promocji atrakcji turystycznych regionu i budowy nowej oraz poprawy istniejącej już małej infrastruktury turystycznej.

Kultura i dziedzictwo kulturowe

- Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury m.in. poprzez prezentacje muzealne, liczne publikacje dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu.

- Udział w opracowywaniu powiatowego programu ochrony zabytków.

- Realizacja projektu „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne, krzyże, kapliczki, kościoły i cmentarze w regionie śremskim" – inwentaryzacja obiektów sakralnych, organizacja konkursów i prelekcji promujących i upowszechniających dziedzictwo kulturowe regionu, opracowywanie i wydawanie publikacji.

- Inwentaryzacja pozostałych zabytkowych obiektów świeckich.

- Wspieranie merytoryczne młodzieży i nauczycieli podczas realizacji projektów dotyczących kultury i dziedzictwa kulturowego.

Promocja obszaru

- Promocja gospodarcza i turystyczna gmin członkowskich Unii: tworzenie i rozpowszechnianie regionalnych wydawnictw tematycznych i gadżetów, prezentacje

mutlimedialne, udział w targach, wystawach krajowych i zagranicznych, promocja wśród społeczności regionów partnerskich (kanton Guichen, Antalya, Bergen, Rożnov), organizacja konferencji, giełd i innych spotkań zarówno z przedsiębiorcami, jak i branżowych np. dla podmiotów działających na rzecz rozwoju turystycznego i z mieszkańcami.

- Stała współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami oraz prezentacje regionu na łamach prestiżowych czasopism.

- Budowanie marki regionu i kształtowanie wizerunku w kontaktach z mieszkańcami na obszarze działania Stowarzyszenia jak i poza nim.

Szczegółowy opis sposobów realizacji celów statutowych Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości, we wspomnianych wyżej dziedzinach, przedstawiono poniżej, w punktach 3.2.1-3.2.6.

3.2.1. Rozwój gospodarczy obszaru

Jedną z podstawowych funkcji jednostek samorządu terytorialnego jest organizowanie rozwoju społecznego i tworzenie warunków rozwoju gospodarczego na swoim terenie. Rozwój gospodarczy na terenie gmin członkowskich Stowarzyszenia jest kluczowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na ich terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia jego mieszkańców.

Stowarzyszenie współpracuje z podmiotami zajmującymi się sprawami rozwoju gospodarczego, przeciwdziałaniem bezrobociu oraz innowacjami (m.in. z jednostkami samorządu lokalnego i regionalnego, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu, instytucjami i podmiotami pośrednio wpływającymi na rozwój gospodarczy i organizacjami reprezentującymi przedsiębiorców i partnerów społecznych: Cechem Rzemiosł Różnych, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, US, PIP, ośrodkami pomocy społecznej.

Od 2005 roku Stowarzyszenie było członkiem Wielkopolskiej Sieci Innowacji, której celem było podnoszenie innowacyjności regionu poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług, koordynacja działań i wymiana doświadczeń oraz doskonalenie umiejętności kadr instytucji zrzeszonych.

Rozwojowi gospodarczemu powiatu śremskiego i gminy Krobia służą wizyty zagraniczne, warsztaty, szkolenia, spotkania i konferencje tematyczne, spośród których jako przykłady można wymienić:

- spotkania dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji kultury i jednostek samorządu terytorialnego na temat pozyskiwania środków finansowych z dostępnych programów pomocowych
- spotkanie z przedsiębiorcami, na którym omówiono m.in. koncepcję utworzenia Centrum Innowacyjnej Przedsiębiorczości Regionu Śremskiego (2007)
- konferencja „Rola klastrów w rozwoju gospodarczym" w Śremie, przedstawiająca projekt „Centrum Innowacyjnej Przedsiębiorczości Regionu Śremskiego", wykłady na temat strategii relacyjnych w biznesie, ze szczególnym uwzględnieniem klastrów w rozwoju gospodarczym oraz na temat funkcjonowania klastrów we Włoszech w ramach wymiany partnerskiej i projektu prowadzonego przez Wielkopolską Izbę Przemysłowo-Handlową w Poznaniu (2007)
- spotkanie pt. „Zagadnienia formalno-prawne dotyczące funkcjonowania partnerstwa – Lokalna Grupa Działania" (2007)
- warsztaty konsultacyjne „Innowacyjna Wielkopolska", których celem było zapoznanie się z opiniami samorządów, instytucji wspierania biznesu i jednostek badawczo -rozwojowych na temat problemów i potrzeb regionalnego systemu innowacji (2007)
- szkolenie dla jednostek gmin i organizacji pozarządowych pt. „ABC tworzenia i zarządzania projektami" (2008)
- Forum Przedsiębiorców współorganizowane z Powiatowym Urzędem Pracy w Śremie, którego celem była prezentacja aktualnej oferty inwestycyjnej gminy Śrem (2009)
- Konferencja Stowarzyszenia Partnerstwo Ekonomii Społecznej z Krotoszyna pt.: „Partnerstwo drogą rozwoju Ekonomii Społecznej na poziomie lokalnym", podczas której przedstawiono możliwości finansowania przedsięwzięć z zakresu przedsiębiorczości społecznej (2009)
- misja samorządowo-gospodarcza w Turcji, podczas której podpisano 4 listy intencyjne pomiędzy gminami powiatu śremskiego a Aksu, Dosemealti, Kadriye i Demre z regionu Antalyi i nawiązano kontakty między polskimi i tureckimi firmami (2009)
- wizyta przedstawicieli tureckiego miasta Aksu k/ Antalyi, w tym samorządowców i przedsiębiorców, w gminie Śrem, współorganizowana z Urzędem Miejskim w Śremie m.in. w celu prezentacji oferty inwestycyjnej Śremu (2009)
- członkostwo w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu (2011 -2014).

3.2.2. Przedsiębiorczość

Prowadzenie działalności ukierunkowanej na udzielanie pomocy finansowej małym i średnim przedsiębiorstwom oraz osobom podejmującym działalność gospodarczą odbywała się poprzez następujące zadania:

- opracowywanie wniosków o dotacje, analiz finansowych, biznes planów, studiów

wykonalności i innych dokumentów aplikacyjnych (2004-2014)

- prowadzenie obsługi funduszy pożyczkowych, w tym:
  - fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości TOR#10, w ramach umowy z Cechem Rzemiosł Różnych (2004-2013) – obsługa merytoryczna
  - fundusz pożyczkowy w ramach programu Pierwsza Praca – projekt „Praca dla Młodych", realizowany przy współpracy Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie – 10 pożyczek dla firm na utworzenie nowych miejsc pracy dla młodych osób bezrobotnych oraz 2 pożyczki dla młodych osób bezrobotnych na otwarcie działalności gospodarczej (2004-2005)
  - fundusz pożyczkowy w ramach programu Pierwsza Praca – projekt „Pierwszy Biznes" w ramach umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie – 76 pożyczek (2006-2011)
  - fundusz w ramach umowy z Wielkopolską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości w Poznaniu – 20 pożyczek (2006-2010, zakres prac – opracowanie dokumentacji oraz skierowanie klienta do funduszu, bez bezpośredniej obsługi funduszu)
  - fundusz pożyczkowy w ramach umowy z Polską Fundacją Przedsiębiorczości w Szczecinie – 2 pożyczki (2008, zakres prac - opracowanie dokumentacji oraz skierowanie klienta do funduszu, bez bezpośredniej obsługi funduszu)
  - fundusz pożyczkowy w ramach inicjatywy JEREMIE – 49 pożyczek (2012-2014)
  - fundusz pożyczkowy w ramach inicjatywy JEREMIE II – 21 pożyczek (31.12.2014)
  - Mikropożyczkowy Fundusz dla rozwoju Wielkopolski (EFS) – 86 pożyczki (31.12.2014).

Stowarzyszenie prowadzi także działalność informacyjną, doradczą i szkoleniową, skierowaną do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, przedsiębiorców już funkcjonujących i rolników. W zakresie tym podjęto dotychczas m.in. następujące działania:

- realizacja akredytowanych usług konsultacyjno-doradczych, informacyjnych i szkoleniowych w ramach Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (2004-2013)
- utworzenie Lokalnego Punku Konsultacyjnego w ramach Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw – Działanie 1.1 „Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu zrzeszonych w Krajowym Systemie Usług dla MSP", świadczącego bezpłatne usługi informacyjne dla MSP związane z prowadzeniem działalności firmy oraz formami wsparcia w zakresie prawa, marketingu, finansów i podatków, a także w zakresie możliwości finansowania zewnętrznego i możliwości uzyskiwania bardziej złożonych, odpłatnych lub częściowo odpłatnych usług dostępnych w sieci Krajowego Systemu Usług, lub poza siecią (2006)
- prowadzenie przez Punkt Konsultacyjny Stowarzyszenia spotkań dla Lokalnych Okienek Przedsiębiorczości z udziałem przedstawicieli gmin powiatu śremskiego zajmujących się ewidencją działalności gospodarczej, o dostępnych programach i formach wsparcia dla przedsiębiorców i osób rozpoczynających działalność

gospodarczą, m.in. w zakresie oferty Punktów Konsultacyjnych, ośrodków Krajowego Systemu Usług dla MSP i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

- współorganizowanie z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie seminarium dla małych i średnich przedsiębiorstw z terenu Wielkopolski na temat roli Krajowego Systemu Usług, usług informacyjnych oferowanych przez Punkty Konsultacyjne i perspektyw finansowania w latach 2007-2013 (2006)
- organizacja szkolenia pt.: „Zarządzanie ryzykiem walutowym w mojej firmie" (2006)
- prezentacja oferty usług na Forum Gospodarczym Stowarzyszenia Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego w Gostyniu (2006-2008)
- Forum Przedsiębiorców współorganizowane z Powiatowym Urzędem Pracy w Śremie, którego celem była promocja oferty usługowej Stowarzyszenia skierowanej do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz działań realizowanych na rzecz przedsiębiorców przez Powiatowy Urząd Pracy w Śremie (2007, 2009)
- organizacja spotkań z przedsiębiorcami gmin Dolsk, Książ Wlkp., Krobia, Gostyń i Śrem w celu omówienia możliwości wsparcia z programów pomocowych (system ciągły)
- organizacja we współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie i portalem Allegro.pl seminarium pt.: „Biznes w sieci w oparciu o Grupę Allegro" w ramach „Akademii Biznesu Internetowego Allegro.pl" w miejscowościach: Gostyń, Kościan, Śrem oraz Środa Wlkp., skierowanego do mikro i małych przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (2008)
- szkolenie „Finansowanie działalności gospodarczej z funduszy unijnych w latach 2007-2013" skierowane do przedsiębiorców, zorganizowane w ramach Forum Gospodarczego, zorganizowanego przez Urząd Miejski w Krobi i Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego (2008)
- prezentacja oferty usługowej Punktów Konsultacyjnych na cyklu spotkań informacyjno-promocyjnych, zorganizowanych na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (2008)
- poprowadzenie na zaproszenie Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości w Kościanie seminarium dla przedsiębiorców, dotyczącego możliwości ubiegania się o dotacje w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (2009)
- spotkanie z przedsiębiorcami zorganizowane przy współpracy z BZ WBK S.A. w Śremie, na którym przedstawiono zmiany w zakresie prawa pracy po wejściu w życie ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i pracodawców, a także informacje na temat możliwości uzyskania wsparcia z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (2009)
- prezentacja aktualnych informacji w zakresie finansowania MSP ze środków WRPO 2007-2013, oferty funduszy pożyczkowych oraz realizowanych przez Stowarzyszenie projektów, skierowanych do przedsiębiorców i ich pracowników podczas spotkania z przedsiębiorcami gminy Książ Wlkp. (2009)

- realizacja usług informacyjnych i regularnych dyżurów w Gostyniu, Środzie Wlkp. i Kościanie w ramach projektu „Punkt Konsultacyjny" (2009-2011)
- realizacja w partnerstwie z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie i Cechem Rzemiosł Różnych w Śremie projektu „Mikropożyczkowy Fundusz dla rozwoju Wielkopolski", skierowanego do osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (2012 – nadal)
- organizacja konferencji „Inicjatywa JEREMIE unijne wsparcie dla przedsiębiorców", inaugurującej nowy fundusz pożyczkowy, podczas której omówiono założenia inicjatywy jako systemu pozadotacyjnego wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, finansującego inwestycje o zwiększonym ryzyku kredytowania oraz elastycznym podejściu do indywidualnych potrzeb (2012)
- organizacja Forum Instytucji Finansowych, na którym zaprezentowano instrumenty wsparcia zwrotnego, dostępne u poszczególnych operatorów finansowych w Wielkopolsce w ramach Inicjatywy JEREMIE (w tym poręczenia i pożyczki unijne) i nowe projekty Stowarzyszenia (fundusz pożyczkowy i doradztwo w zakresie finansowania zwrotnego) (2012)
- realizacja kompleksowych usług doradczych w ramach projektu „Przetestowanie i wdrażanie usługi pilotażowej w zakresie finansowania zwrotnego dla mikro i małych przedsiębiorców" (diagnoza potrzeb i możliwości finansowych klienta, dopasowanie najkorzystniejszej oferty w zakresie finansowania zwrotnego i wsparcie doradcze przy ubieganiu się o wybrany sposób finansowania, asysta przy załatwianiu formalności z instytucją finansującą, pomoc przy wdrożeniu założeń biznes planu i asysta przy spłacie zaciągniętego finansowania zwrotnego) (2012-2013)
- organizacja spotkania z przedsiębiorcami nt. „Zagrożenia w biznesie", którego celem było zwiększenie świadomości przedsiębiorców w zakresie planowania spadkowego i świadomego zarządzanie majątkiem (2013)
- uczestnictwo w spotkaniach z przedsiębiorcami w: Śremie, Książu Wlkp., Poznaniu, Krzywiniu i promocja ofert usług finansowych dla przedsiębiorstw (2013).

Stowarzyszenie podejmowało ponadto szereg działań w kierunku rozwijania przedsiębiorczości młodzieży i czyniło to m.in. we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i szkołami poprzez:

- warsztaty „Moja przyszłość zawodowa" oraz „Zakładanie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej" dla osób z mniejszych miejscowości i z terenów wiejskich, w ramach projektu „Młody – przedsiębiorczy" (2005)
- prelekcje pt.: „Trening przedsiębiorczości – podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej" dla uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Grzybnie i Zespołu Szkół Rolniczych oddział w Śremie, połączone z zajęciami warsztatowymi z pisania wniosku o pożyczkę wraz z opisem planowanego przedsięwzięcia (2007)
- spotkania dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych im. St. Chudoby w Śremie (szkoła średnia i zasadnicza szkoła zawodowa) na temat „Bezrobocie na lokalnym rynku

pracy oraz proces samozatrudnienia" (2007)

- prelekcja dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Śremie pt.: „Nasze 4 lata w Unii Europejskiej" (2008)
- warsztaty dla młodzieży ostatnich klas Zespołu Szkół Politechnicznych w Śremie (2009) i ostatnich klas Zespołu Szkół Ekonomicznych w Śremie (2010) w celu utrwalenia materiału z zakresu przedsiębiorczości przed egzaminami końcowymi
- warsztaty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z zakresu podejmowania działalności gospodarczej, zorganizowane podczas Forum „Młody pracownik – młody przedsiębiorca", przez Młodzieżowe Centrum Kariery i Punkt Pośrednictwa Pracy w Śremie, działające przy Ochotniczym Hufcu Pracy (2010)
- wrześniowe warsztaty dla młodzieży ponadgimnazjalnej w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (2010)
- ustalenie ram przyszłej współpracy z Młodzieżowym Centrum Kariery w Śremie w zakresie dostarczania informacji młodym mieszkańcom gmin członkowskich Stowarzyszenia na temat zakładania i prowadzenia i finansowania działalności gospodarczej (2010)
- zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (plan marketingowy, zarządzanie zasobami ludzkimi, plan finansowy i ocena ryzyka, planowanie w firmie, tworzenie misji, wizji i celów, analiza opracowywania biznes planu, konkurs na biznes plan w oparciu o wiedzę nabytą podczas warsztatów) w ramach projektu „Postaw na przedsiębiorczość" (2011)
- prelekcja dla uczniów Zespołu Szkół Rolniczych klasy o profilu Technik architektury i krajobrazu: „Podejmowanie działalności gospodarczej – to takie proste" (2012)
- realizacja na terenie powiatu gostyńskiego, w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Gostyniu i Stowarzyszeniem Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego, projektu „Mój własny biznes", którego celem był wzrost samozatrudnienia mieszkańców poprzez wsparcie szkoleniowo-doradcze i finansowe bezrobotnych, w szczególności osób do 25 roku życia oraz powyżej 50 roku życia (2012-2014). Udzielono 48 jednorazowych dotacji inwestycyjnych i 48 dotacji pomostowych.

3.2.3. Aktywizacja zawodowa

W celu aktywizacji mieszkańców gmin należących do Stowarzyszenia, podjęto m.in. następujące przedsięwzięcia:

- zapewnienie pracy bezrobotnym z terenu powiatu śremskiego skierowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach programu „ROWY" (2005-2007)
- przeprowadzenie prelekcji dla osób bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz zewnętrznych źródeł ich finansowania (2006)

- zorganizowanie i przeprowadzenie we współpracy z urzędami gmin Śrem, Dolsk i Książ Wlkp. szkolenia dla rolników z zakresu obsługi komputera (2006)
- poprowadzenie trzech edycji kursu „ABC FIRMY" w ramach programu „Bądź przedsiębiorczy" dla zamierzających skorzystać z jednorazowej pomocy finansowej na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w celu przeciwdziałania długotrwałemu bezrobociu (2006-2007)
- organizacja we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Śremie kursu komputerowego dla bezrobotnych w ramach programu „Aktywność zawodowa drogą do sukcesu", w celu przeciwdziałania długotrwałemu bezrobociu (2007)
- przeprowadzenie szkolenia dla Lokalnych Okienek Przedsiębiorczości powiatu śremskiego w zakresie „Pozyskiwania finansowania zewnętrznego na zatrudnienie osób niepełnosprawnych" (2007)
- szkolenia językowe, komputerowe i z zakresu rachunkowości oraz wyposażenie odbiorców projektu w umiejętność efektywnego poruszania się po rynku pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacji i prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, w ramach projektu "Kobieta na rynku pracy" (2006-2008)
- szkolenie „Alternatywne źródła dochodów na obszarach wiejskich" w ramach Forum Gospodarczego, zorganizowanego przez Urząd Miejski w Krobi i Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego, podczas którego omawiano uruchamianie działalności agroturystycznej w gospodarstwie rolnym jako jednej z form wielofunkcyjnego rozwoju wsi i rolnictwa (2008)
- uczestnictwo w konferencji „Aktywność się opłaca" zorganizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie i Powiatowy Urząd Pracy w Śremie, podczas której przedstawiono projekt pt.: „Podwyższanie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach w powiecie śremskim" (2009)
- kursy: komputerowe z wykorzystaniem Internetu jako źródła wiedzy biznesowej, języka angielskiego i niemieckiego, małej księgowości, kadry i płace oraz pełnej księgowości, realizowane w ramach projektu „Podwyższanie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach w powiecie śremskim" (2008-2010)
- warsztaty aktywności zawodowej, szkolenia z zakresu podstaw obsługi komputera i Internetu oraz warsztaty zakładania działalności gospodarczej w ramach projektów „E-Aktywizacja w gminie Dolsk", „E-Aktywizacja w gminie Książ Wlkp." i „E-aktywizacja w gminie Brodnica" ze środków POKL (2010)
- „Finansowanie działalności gospodarczej z funduszy unijnych w latach 2008-2013" – skierowane głównie do przedsiębiorców, podczas którego przedstawiono zasady ubiegania się o środki na finansowanie inwestycji w PROW i WRPO.

3.2.4. Sport, turystyka i rekreacja

Zadania zmierzające do rozwoju turystyki i rekreacji na terenie objętym działalnością Stowarzyszenia to przede wszystkim: koordynacja działań z samorządami i podmiotami działającymi w branży turystycznej, promocja atrakcji turystycznych oraz oferty usługowej publicznej i branży turystycznej skierowanej do mieszkańców i turystów oraz integracja organizacji wspierających rozwój turystyki i rekreacji. Stowarzyszenie prowadzi te działania poprzez:

- organizacja „II Forum Turystyki i Rekreacji Powiatu Śremskiego" z udziałem m.in. przedstawicieli samorządu lokalnego, przedsiębiorców branży turystycznej i punktów lokalnej informacji turystycznej, współorganizowane z Wielkopolską Organizacją Turystyczną i Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu (2007)
- coroczne uczestnictwo w posiedzeniu Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Rekreacji powiatu śremskiego
- spotkania w szkołach podstawowych regionu śremskiego, podczas których prezentowano i przekazano dzieciom klas I-III, nauczycielom nauczania początkowego i świetlicom szkolnym grę planszową „Zabawa z regionem śremskim" (2009-2010)
- prelekcja dla dzieci klasy IV szkoły katolickiej w Śremie w zakresie szlaków turystycznych i atrakcji turystycznych w powiecie śremskim (2010)
- usługi informacyjne świadczone na rzecz turystów w ramach certyfikowanego punktu informacji turystycznej na temat noclegów, gastronomi, komunikacji, imprez towarzyszących i form aktywnego wypoczynku (2010 – nadal). Utrzymywanie i doskonalenie świadczonych usług informacyjnych zgodnie z standardami wyznaczonymi przez Polską Organizację Turystyczną. Prowadzenie badań turystycznych na obszarze działania Stowarzyszenia.
- prezentacja zagospodarowania doliny Warty na obszarze regionu śremskiego i planowanych w przyszłości przedsięwzięć na konferencji w Koninie: „Szanse i możliwości rozwoju produktu turystycznego Wielka Pętla Wielkopolski" (2011)
- realizacja zajęć warsztatowych dla młodzieży z Zespołu Szkół Politechnicznych o profilu obsługa ruchu turystycznego na temat: „systemu informacji turystycznej", „inwentaryzacji walorów przyrodniczych i kulturowych", „waloryzacji i interpretacji dziedzictwa dla danego obszaru", „ekoturystyki", „questingu" (2012-2014)
- organizacja konferencji na temat kształtowania i promocji produktów turystycznych na Wielkiej Pętli Wielkopolski oraz Wielkopolskich Obchodów Światowego Dnia Turystyki, z udziałem przedstawicieli wojewódzkich instytucji, przedstawicieli jednostek samorządu lokalnego, branży turystycznej, związków i organizacji działających w zakresie wpierania i rozwoju turystyki i rekreacji w Wielkopolsce – wymiana doświadczeń i przedstawienie planów inwestycyjnych i promocyjnych na przyszłe lata (2012, 2014)

Realizacja zadań z zakresu turystyki i rekreacji to także tworzenie szlaków, miejsc postojowych i map informacyjno-turystycznych w regionie śremskim oraz dbanie o infrastrukturę turystyczną poprzez stały monitoring oraz inne działania:

- udział w projekcie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu pod nazwą „Utworzenie Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego", w ramach którego przygotowano niezbędną dokumentację dla właściwego wyznaczenia szlaku w granicach powiatu (2004)
- modernizacja miejsc postojowych na szlakach rowerowych w Miranowie, Jaszkowie i Błociszewie oraz wykonanie nowych przy Centrum Kultury w Książu Wlkp. (2006)
- wykonanie nowych map i ustawienie ich w dotychczasowych miejscach: w Brodnicy, Dolsku, Książu, Śremie na miejscach postojowych i przy punkcie widokowym w Dolsku (2006), w Śremie przy wyjeździe na Poznań, na rynku w Dolsku, na rynku w Książu Wlkp. oraz przy Urzędzie Gminy w Brodnicy (2011), w Dolsku na terenie tzw. morelowego targu (2012) i przed siedzibą Stowarzyszenia (2013)
- modernizacja i odnowienie 5 istniejących szlaków turystycznych o charakterze ponadlokalnym o łącznej długości 130 km (2007)
- prowadzenie opieki i nadzoru nad pomostem pływającym w Kotowie w sezonie turystycznym (2007-2014)
- udział w projekcie „System Informacji Turystycznej w Wielkopolsce" (wykonanie tablic informacyjnych: przy kościele w Błażejewie, przy kościele w Żabnie, przy śremskiej farze oraz przy kościele pofranciszkańskim (2009-2011)
- realizacja projektu „Remont sieci znakowanych szlaków rowerowych w regionie śremskim", w ramach którego wykonano: korektę szlaków, nowe oznaczenie szlaków rowerowych - łącznie ponad 320 km, nowe miejsca postojowe wraz z wyposażeniem na szlakach w Błażejewie i Błociszewie, a także nowe tablice informacyjne z mapą turystyczną regionu śremskiego w Śremie (2010) oraz stałe administrowanie i monitoring szlaków
- realizacja zadania „Poprawa stanu czterech miejsc postojowych w ramach sieci znakowanych szlaków rowerowych regionu śremskiego", w ramach którego zmodernizowano miejsca postojowe w: Tworzykowie, Książu Wlkp., Miranowie, Słoninie i dodatkowo powstało nowe miejsce postojowe w Dąbrowie (2011)
- realizacja projektu pt. „Odnowienie oznakowania Ziemiańskiego Szlaku Rowerowego o długości 245 km" - prace związane z usunięciem starego i wprowadzeniem nowego oznakowania dla Ziemiańskiego Szlaku Rowerowego (2012)
- zawarcie porozumienia z Nadleśnictwem Babki w sprawie przekazania Nadleśnictwu Babki miejsca postojowego w Dąbrowie w celu zapewniania stałego dozoru i porządku w tym miejscu i zobowiązanie do wspólnego utrzymania małej infrastruktury poprzez jej modernizację raz na 5 lat (2012).

Duże znaczenie ma również organizacja imprez przy udziale licznych instytucji i organizacji, takich jak np.: Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska w Śremie, Starostwo Powiatowe w Śremie, urzędy poszczególnych gmin regionu śremskiego, ośrodki kultury, ośrodki sportu

i rekreacji, szkoły, media, organizacje: Śremska Grupa Nieustannych Optymistów „Krówka Mała", Śremski Klub Rowerowy „Żwawe Dziadki" oraz firma Green Bike, Fundacja All for Planet. Imprezą sztandarową, organizowaną przez Stowarzyszenie przy współudziale między innymi powyższych instytucji, jest impreza otwierająca i zamykająca rowerowy sezon turystyczny w regionie śremskim odbywająca się w drugą sobotę maja i trzecią lub czwartą sobotę września. Ma ona na celu promocję sieci znakowanych szlaków rowerowych w regionie śremskim oraz atrakcji turystycznych zlokalizowanych na szlakach, popularyzację zdrowego stylu życia i integrację społeczności lokalnej. Impreza jest realizowana od 1999 roku. Inne akcje promujące turystykę rowerową to:

- letnia akcja medialna pt. „Rowerem po moim powiecie", promującej przejażdżki rowerowe szlakami powiatu śremskiego, aktywny wypoczynek i poznanie regionu (2006)
- konkursy realizowane podczas imprez, np.: wykonanie logo imprezy cyklicznej pt.: „Rowerem do ..." (2006), konkurs pt.: „Rowerowy Człowiek Roku" (2006-2008)
- impreza rowerowa organizowana przez Klub Relax w Śremie dla dzieci szkół podstawowych pt. „Rowerem bezpiecznie", w której Stowarzyszenie prezentuje sieć znakowanych szlaków rowerowych regionu śremskiego (2009-2014)
- rajd rowerowy z okazji obchodów 160 rocznicy Wiosny Ludów (2008)
- rajd rowerowy z okazji 600-lecia Książa Wlkp., połączony z prelekcją na temat „Trasy, szlaki i atrakcje turystyczne regionu śremskiego" (2010).
- Realizacja projektu „Rowerowe Questy Regionu Śremskiego", w ramach którego opracowano i wydano karty wypraw: „Błogosławiony w Jaszkowie", „Królewski Śrem, czyli z duchem od klasztoru do klasztoru…" oraz quest „Czartoryski i Dolska historie nieznane". Celem questów jest uatrakcyjnienie pobytu na szlakach poprzez edukację z zagadkami (2012-2013).

Stowarzyszenie administruje i monitoruje pomost pływający w Kotowie i współpracuje z Nadleśnictwem Babki w zakresie utrzymania pola biwakowego. Stowarzyszenie było współorganizatorem imprez promujących turystykę wodną takich jak:

- I Śremski Jesienny Spływ Kajakowy, podczas którego m.in. dokonano otwarcia przystani kajakowej w Kotowie, będącej własnością Stowarzyszenia (2007)
- II Śremski Wiosenny Spływ Kajakowy (2008)
- II Jesienny Śremski Spływ Kajakowy (2008)
- III Wiosenny Śremski Spływ Kajakowy (2009).

Od 2007 roku Stowarzyszenie współpracuje z Wielkopolską Organizacją Turystyczną i jest jej członkiem. W ramach tej współpracy m.in. Stowarzyszenie konsultowało między innymi strategię rozwoju turystyki województwa wielkopolskiego oraz brało udział pracach zespołu programowego Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, opiniującego opracowanie „Programu rozwoju zasobów ludzkich i struktur organizacyjnych turystyki 2011-2020" a także w zakresie przeprowadzenia badania ruchu turystycznego w punktach IT, korzystania

przez turystów z bazy turystycznej w regionie śremskim oraz poziomu ich zadowolenia w 2013 i 2014 roku. Ponadto Stowarzyszenie bierze czynny udział w działaniach promocyjnych i informacyjnych organizowanych przez WOT (wydawnictwa, targi, wystawy, wyjazdy studyjne, giełdy turystyczne, konferencje, portale turystyczne, itp.) przyczyniając się do budowania turystycznej marki regionu śremskiego i Krobi i popularyzacji informacji o atrakcjach turystycznych.

3.2.5. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Realizacja zadań z zakresu kultury oraz dziedzictwa kulturowego, w tym edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury odbywała się m.in. poprzez następujące działania:

- prezentacja materiału muzealnego dotyczącego 80-lecia zorganizowania pierwszej wystawy gospodarczej w Śremie, współczesnych osiągnięć gospodarczych regionu i 10-leca funkcjonowania Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości (2004)
- współorganizowanie wraz ze Starostwem Powiatowym w Śremie spotkania w sprawie opracowania powiatowego programu ochrony zabytków, połączonego z prezentacją oferty usług doradczych i informacyjnych dla podmiotów ubiegających się o środki pomocowe na modernizację obiektów zabytkowych, jak również projektu inwentaryzacji świątków przydrożnych w powiecie śremskim (2007)
- realizacja projektu „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne, krzyże, kapliczki, kościoły i cmentarze w regionie śremskim", w tym: inwentaryzacja obiektów sakralnych, organizacja konkursów i prelekcji promujących i upowszechniających dziedzictwo kulturowe regionu, opracowywanie i wydawanie publikacji. Poszczególne działania przedstawiały się następująco:
    - przeprowadzenie inwentaryzacji, opracowanie i wydanie pierwszego zeszytu pt. „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne i kościoły w gminie Książ Wlkp." (2006-2007)
    - przeprowadzenie konkursów pt.: „Przeszłość wśród nas – krzyże, kapliczki i figury gminy Brodnica" i „Historia w świątku zapisana, krzyże, kapliczki i figury gmin Dolsk oraz Śrem" oraz działań inwentaryzacyjnych na terenie gminy Brodnica (2007-2008)
    - prezentacja publikacji „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne i kościoły w gminie Brodnica" (2009)
    - przeprowadzenie działań inwentaryzacyjnych na terenie gminy Dolsk oraz prezentacja publikacji „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne i kościoły w gminie Dolsk". Rozpoczęto również zbieranie informacji o świątkach z obszaru gminy Śrem.
    - zorganizowanie oficjalnej prezentacji publikacji „Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne i kościoły w gminie Śrem" połączonej

z podsumowaniem projektu (etap I) oraz wystawą zdjęć o świątkach w Muzeum Śremskim.
    - przystąpienie do inwentaryzacji wtórnej. Decyzja o wydaniu książki, charakteryzującej obiekty sakralne z terenu regionu śremskiego. Pojawiają się cmentarze. Podjęcie współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Brodnickiej „Gniazdo" w zakresie opracowania informacji o cmentarzach ewangelickich (2011-2013)
    - wydanie publikacji „Zachowanie lokalnego dziedzictwa świątki przydrożne, kościoły i cmentarze w regionie śremskim" oraz podsumowanie projektu i zorganizowanie wystawy zdjęć i materiałów po inwentaryzacji w Muzeum Śremskim (2013)
- przystąpienie do Gminnej Koalicji na Rzecz Rozwoju Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Śremie, w celu wspierania i budowania współpracy, promocji książki i czytelnictwa, a także podejmowania działań na rzecz rozwoju biblioteki i budowy społeczeństwa informacyjnego (2011)
- wspieranie merytoryczne młodzieży i nauczycieli podczas realizacji projektu Zespołu Szkół Technicznych w Śremie, Starostwa Powiatowego w Śremie i Tygodnika Śremskiego: „Pomniki i obeliski upamiętniające historię regionu i kraju na terenie Ziemi Śremskiej" (2011-2012)
- udział w pracach komisji konkursowej w powiatowych eliminacjach konkursu „Nasza Europa", które odbyły się w Zespole Szkół Technicznych w Śremie (2012)
- współpraca z Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu w zakresie organizacji i przeprowadzenia szkolenia dla pracowników Centrum Kultury w Książu Wlkp. na temat tworzenia questów (2013, w wyniku szkolenia powstał quest „Z kosą na Prusaka")
- udział w realizacji projektu utworzenia szlaku medytacyjnego św. Wojciecha (2013)
- realizacja projektów popularyzujących postać bł. Edmunda Bojanowskiego wśród Wielkopolan w związku z 200. rocznicą urodzin – „Wizja wychowawcza bł. Edmunda Bojanowskiego i jej wpływ na rozwój społeczeństwa obywatelskiego na terenie Wielkopolski" i „Przedstawienie i wystawienie spektaklu Historia niezwykle dobrego człowieka". Działania były realizowane poprzez: organizację seminarium, warsztatów i wystawienie spektaklu (2014).

3.2.6. Promocja obszaru

Stowarzyszenie prowadzi działania promocyjne poprzez udział w wystawach, targach, konferencjach, forach, wizytach krajowych i zagranicznych. Są to zarówno działania Stowarzyszenia prowadzone na własną rękę jak również w obszarze turystyki i rekreacji, poprzez przynależność do Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej:

- „Pawilon Regionów" podczas targów POLAGRA FARM w Poznaniu (2004-2007)

- Targi Innowacje – Technologie – Maszyny w Poznaniu – promocja Stowarzyszenia jako członka Wielkopolskiej Sieci Innowacji (2006)
- dożynki parafialno-gminne (2006-2014)
- Forum Wymiany Doświadczeń Organizacji Pozarządowych Powiatu Śremskiego, zorganizowanego przez Starostwo Powiatowe w Śremie w siedzibie Zespołu Szkół Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Śremie – prezentacja wydawnictw Stowarzyszenia podczas części seminaryjnej oraz działalności Stowarzyszenia (2008, 2009, 2013)
- targi Cavaliada na MTP w Poznaniu – promocja oferty regionu śremskiego na stoisku WOT (2010, 2011)
- wizyta delegacji Stowarzyszenia w Kantonie Guichen w Bretanii - wystawa lokalnych i regionalnych produktów spożywczych w ramach „Spotkań rolniczych" (2005), wystawa Ille et Bio (2007), wyjazd młodzieży i trenerów klubów sportowych z regionu śremskiego do Kantonu Guichen na Międzynarodowe Dni Sportu (2009), wizyty przedstawicieli Kantonu Guichen (2008, 2010), wizyta przedstawicieli Urzędu Miasta Bergen (2009), wizyta delegacji z regionu śremskiego w Kantonie Guichen (2011, 2013) oraz wizyta delegacji Guichen w powiecie śremskim i gminie Krobia (2012, 2014)
- Targi AKTYWNI 50+ – prezentacja materiałów promocyjnych na stoiskach Stowarzyszenia i na stoisku Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej (2011-2014)
- promocja regionu na Śremskich Targach Pracy i Wolontariatu „Przedsiębiorczy i wrażliwi społecznie", zorganizowanych przez Punkt Pośrednictwa Pracy przy Zespole Szkół Politechnicznych w Śremie (2011)

Promocja działalności Unii w mediach to stała współpraca z lokalnymi i regionalnymi gazetami, telewizją, radiem, portalami internetowymi i społecznościowymi, a także prezentacja na łamach prestiżowych czasopism.

Promocja obszaru gmin należących do Unii za pomocą telewizji odbywała się m.in. w ramach udziału Stowarzyszenia w projekcie Winogradzkiej Telewizji Kablowej z Poznania pt. „Szlacheckie Gniazda Wielkopolski" w 2012 roku. W ramach projektu promowano dworki i pałace szlacheckie znajdujące się na terenie regionu śremskiego wśród mieszkańców Poznania. W 2013 roku natomiast Stowarzyszenie brało udział w tworzeniu odcinka o Wielkopolsce w programie TVP 2 pt.: „Nie ma jak Polska", w ramach którego przygotowano materiał o produkcie turystycznym – Centrum Hipiki Jaszkowo, mikroregionie folklorystycznym Biskupizna, turystyce wodnej i rowerowej – Promenada w Śremie i Dolsk.

Inną formą promocji miejsc i obiektów na terenie gmin Stowarzyszenia są uzyskiwane nagrody, wyróżnienia i certyfikaty. W 2005 roku otrzymano certyfikat za udział w konkursie WOT za „Najlepszy obiekt turystyki aktywnej w Wielkopolsce" w kategorii turystyka rowerowa. W tym samym roku złożono ponadto wniosek do Polskiej Organizacji Turystycznej

w celu zgłoszenia Centrum Hipiki w Jaszkowie do konkursu „Turystyczny Produkt Roku 2005" – obiekt został wyróżniony certyfikatem. W 2007 roku Stowarzyszenie zgłosiło gospodarstwo agroturystyczne „Na Plebanii" w Jaszkowie do konkursu na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce – obiekt zajął I miejsce w kategorii „obiekt wiejskiej bazy noclegowej do 20 miejsc noclegowych nieprowadzący produkcji rolniczej". W 2012 roku Centrum Informacji Turystycznej, prowadzone przez Stowarzyszenie, uzyskało certyfikat Polskiego Systemu Informacji Turystycznej w kategorii dwie gwiazdki, przyznany przez Polską Organizację Turystyczną.

Ponadto Stowarzyszenie posiada systematycznie uaktualnianą stronę internetową, a od 2011 roku prowadzi konto na facebooku pod nazwą Region Śremski.

W ramach promocji obszaru gmin Unii, Stowarzyszenie każdego roku podejmuje realizację publikacji książkowych, folderów, przewodników, map, widokówek, materiałów informacyjno-promocyjnych i folderów oraz prezentacji tychże materiałów, przykładowo:

- przewodnik turystyczny „Ziemia Śremska – Atrakcje turystyczne" (2005)
- publikacja: „Powiat śremski w latach okupacji hitlerowskiej 1939-1945"(2006)
- folder promujący powiat śremski, mapa turystyczna regionu śremskiego, dodruk planu Śremu (2007)
- publikacja „Region Śremski na Weekend" (2008)
- edukacyjna gra planszowa, promująca walory kulturowe i przyrodnicze regionu śremskiego, ulotka pt.: „Weekend w Śremie, Gostyniu, Krzywiniu i okolicach"(2009)
- przewodnik „Powiat śremski – przewodnik turystyczny", ulotka poświęcona bł. Edmundowi Bojanowskiemu, ulotka pt.: „Wypoczynek w siodle w powiecie śremskim" (2010)
- mapa turystyczna regionu śremskiego, ulotka pt.: „Region śremski aktywnie dla każdego", ulotki z serii „Spacer po…." – Brodnicy, Dolsku, Książu Wlkp. i Śremie w wersji polskiej i angielskiej, wydawnictwo „Wędrówki przyrodnicze w regionie śremskim" (2011)
- dodruk wydawnictw z serii „Spacer po..." – Brodnicy, Dolsku, Książu Wlkp. i Śremie (2012-2014)
- folder z serii „Spacer po …" dla gminy Krobia oraz dodruk wydawnictw z serii „Spacer po …" – Brodnicy, Dolsku, Śremie i Książu Wlkp. (2013)
- inne materiały promocyjne związane z realizowanymi przez Stowarzyszenie projektami i gadżety reklamowe.

PODSUMOWANIE

Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości intensywnie działa w wielu sferach życia publicznego poszczególnych samorządów zrzeszonych w Unii, wpływając pozytywnie na gospodarkę, ekologię oraz ład społeczno-przestrzenny.

Najważniejsze aspekty aktywności Stowarzyszenia to:

- **Prężne działanie Stowarzyszenia jako instytucji otoczenia biznesu na rzecz lokalnych przedsiębiorców**
- **Efektywna współpraca z samorządami i innymi podmiotami w zakresie realizacji celów statutowych**
- **Duża skuteczność podejmowanych działań w zakresie rozwijania potencjału społeczno-gospodarczego regionu śremskiego i Krobi**
- **Szeroka działalność na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej i wspierania rozwoju przedsiębiorczości**
- **Wysoki poziom usług oferowanych przez Stowarzyszenie**
- **Spójność podejmowanych przez Stowarzyszenie przedsięwzięć**
- **Zgodność podejmowanych działań przez Stowarzyszenie ze statutem.**

4. ANALIZA TERENU DZIAŁANIA STOWARZYSZENIA

Teren działalności Stowarzyszenia to obszar zróżnicowany, stale rozwijający się, oferujący dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Mieszkańcy są przedsiębiorczy, a współpracujące ze sobą władze lokalne przychylne inwestorom.

Najistotniejsze informacje dotyczące struktury społeczno-gospodarczej regionu:

- **WZROST DEMOGRAFICZNY – od 2008 roku systematycznie przybywa mieszkańców obszaru. W 2008 roku odnotowano 71.948 osób, a w 2012 roku o 1.882 osoby więcej, tj. o 2,62%. Wzrost liczby mieszkańców nastąpił w przypadku każdej z gmin!**
- **Na tle kraju i województwa społeczność regionu śremskiego i Krobi jest stosunkowo młoda demograficznie.**
- **Na obszarze gmin członkowskich Stowarzyszenia w 2013 roku funkcjonowało łącznie 7.462 podmiotów gospodarczych, wśród których przeważają mikro- i małe przedsiębiorstwa. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat nastąpił wzrost ogólnej liczby przedsiębiorstw o 613, tj. ponad 8%.**
- **W niezależnych ogólnopolskich rankingach atrakcyjności inwestycyjnej i efektywności zarządzania samorządami – gminy członkowskie Stowarzyszenia często plasują się na wysokich lokatach.**
- **Oprócz wysokiej atrakcyjności ekonomicznej, region jest bogaty w atrakcje przyrodnicze i turystyczne.**
- **Usytuowanie regionu na styku Aglomeracji Poznańskiej korzystnie wpływa na możliwości rozwoju terenu działania Stowarzyszenia.**

4.1. Teren działania Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości działa na terenie powiatu śremskiego, zajmującego powierzchnię 574,7 km^2 (gminy: Brodnica, Dolsk, Książ Wielkopolski, Śrem) oraz na terenie gminy Krobia, należącej do powiatu gostyńskiego.

Gmina Brodnica

Brodnica jest siedzibą gminy wiejskiej (pow. 95,7 km^2). Działają tu zarówno niewielkie zakłady rzemieślnicze i usługowe, jak i prężnie działające przedsiębiorstwa w wiodących branżach, strategicznych dla rozwoju województwa. Położona w starorzeczu doliny Warty wyróżnia się niezwykłym krajobrazem wiejskim. W 80% położona jest w strefie ochronnej ujęcia wody dla miasta Poznania. Północno-wschodnia część znajduje się w obrębie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego – w granicach gminy znajdują się dwa rezerwaty: Krajkowo i „Goździk Siny" w Grzybnie. Na terenie gminy rozwinęły się funkcje turystyczne. Znajdują się tu liczne zespoły dworsko-pałacowe, a wśród nich otwarte dla turysty m.in.: Jaszkowo – Centrum Hippiki Antoniego Chłapowskiego i Pałac w Brodnicy.

Gmina Dolsk

Dolsk jest siedzibą gminy miejskiej (pow. 124,8 km2). W Dolsku działają niewielkie zakłady rzemieślnicze, usługowe i produkcyjne (produkcja i renowacja bryczek, odlewnictwo, żwirownie). Gmina Dolsk ma charakter rolniczy – użytki rolne zajmują ok. 72% powierzchni gminy. Pozarolnicza działalność gospodarcza oraz gospodarka rybacka są funkcjami uzupełniającymi. Funkcją podstawową gminy jest także wypoczynek i turystyka. Najcenniejsze dla gminy walory przyrody objęto ochroną rezerwatu florystycznego „Miranowo". W gminie znajdują się złoża borowin leczniczych, które zdecydowały o podjęciu działań na rzecz turystycznego wykorzystania terenu. Na obszarze gminy znajduje się 10 jezior, służących rekreacji i sportom wodnym i wiele ośrodków o znaczeniu regionalnym, m.in.: Villa Natura w Podrzekcie, Ośrodek Doskonalenia Techniki Jazdy w Międzychodzie, nowoczesny kompleks strzelnic w Pokrzywnicy.

Gmina Krobia

Krobia jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej (pow. ok. 130 km^2), położonej w powiecie gostyńskim. Przez gminę prowadzi jedno z najczęściej wykorzystywanych połączeń komunikacyjnych między Poznaniem a Wrocławiem – droga wojewódzka nr 434. Znakomitym miejscem do lokalizacji zakładów usługowych, przemysłowych, składów i magazynów jest Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna „Podstrefa Krobia

Obręb ewidencyjny nr 0015 – Pudliszki". Krobia wspiera powstawanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii co potwierdza obecność farmy 11 wiatraków oraz wspiera rolnictwo ekologiczne. Szeroka oferta turystyczna, kulturalno-edukacyjna i liczne obiekty sportowe pozwalają na rozwój oferty dla turystów i mieszkańców. Na terenie gminy Krobia szczególnie prężnie rozwija się turystyka kulturowa w oparciu o mikroregion Biskupizny. W celu promocji tradycji i folkloru stworzono Biskupiański Szlak Turystyczny i Kulinarny.

Gmina Książ Wielkopolski

Książ Wlkp. jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej (pow. 147,8 km^2). Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo, chociaż działają tutaj prężnie rozwijające się przedsiębiorstwa z branży: przetwórstwa drzewnego, chemii gospodarczej i produkcji opakowań. Użytki rolne gospodarstw indywidualnych obejmują ponad 60% użytków rolnych gminy, co stanowi najwyższy wskaźnik w regionie śremskim. Gmina posiada dobrze rozwinięte rzemiosło i usługi. Walory krajobrazowe stanowią istotny element rozwoju turystyki wiejskiej, krajoznawczej i pobytowej (rzeka Warta, Jezioro Jarosławskie). W gminie funkcjonuje znany w Wielkopolsce Kompleks Wypoczynkowy "Jarosławki", a w Włościejewkach położony na 8 ha ziemi tor do jazdy samochodem terenowym – Autodrom 4x4 oraz Europejska Akademia Ochrony (ESA).

Gmina Śrem

Śrem jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej (pow. 206,2 km^2) o dużym znaczeniu gospodarczym. Gmina ma dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości – miasto jest ważnym lokalnym węzłem drogowym. Działa tu Śremski Park Inwestycyjny, który jest częścią Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co przyczyniło się do zainwestowania na tym terenie wielu znaczących przedsiębiorców w branżach: chemicznej, recyklingowej, budownictwa przemysłowego, produkcji materiałów okiennych, opakowań, surowców wtórnych, odlewniczej i odzieżowej. Ponadto w gminie działają firmy handlowe i usługowe oraz produkcyjne z branży: meblarskiej, tapicerskiej, odlewniczej, budowlanej, spożywczej i naprawy sprzętu elektronicznego. Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, w tym bazę noclegową, gastronomiczną, obiekty sportowo-rekreacyjne, m.in. klub żeglarski wraz z przystanią na jeziorze Grzymisławskim. Okolice Śremu odznaczają się dużą atrakcyjnością walorów przyrodniczych i kulturowych.

4.2. Liczba i struktura ludności zamieszkującej obszar gmin członkowskich Stowarzyszenia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 roku obszar gmin należących do Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego zamieszkiwało 73.830 osób. Na 1 km^2 przypadało 104,87 osoby – dla porównania w Polsce 123,24 osoby i w Wielkopolsce 116,08 osoby.

Analiza liczby ludności gmin Stowarzyszenia na przestrzeni ostatnich pięciu lat pokazuje, że od 2008 roku systematycznie przybywało mieszkańców tego obszaru. W 2008 roku odnotowano 71.948 osób zamieszkujących ten teren, a w 2012 roku o 1.882 osoby więcej, tj. o 2,62%. Wzrost liczby mieszkańców nastąpił w przypadku każdej z gmin.

Liczbę ludności gmin członkowskich Stowarzyszenia w latach 2008-2012 obrazuje poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 1. Liczba ludności gmin członkowskich Stowarzyszenia (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Liczba ludności				
	2008	2009	2010	2011	2012
Brodnica	4.640	4.657	4.906	4.918	4.943
Dolsk	5.819	5.826	5.867	5.873	5.890
Krobia	12.907	12.934	13.021	12.984	13.039
Książ Wielkopolski	8.462	8.479	8.500	8.543	8.553
Śrem	40.120	40.345	41.075	41.188	41.405
Razem	**71.948**	**72.241**	**73.369**	**73.506**	**73.830**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 1. Liczba ludności (2008-2012)

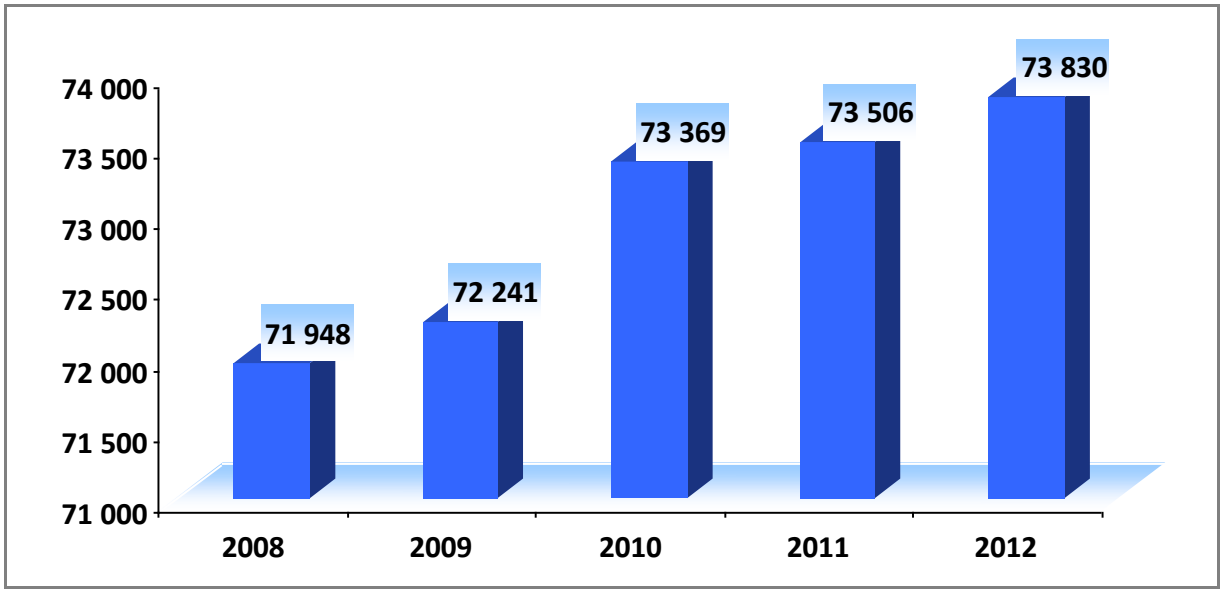

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Na populację gmin powiatu śremskiego i gminy Krobia w 2012 roku składało się 37.390 kobiet (50,64%) i 36.440 mężczyzn (49,36%). Współczynnik feminizacji wskazuje, że na 100

mężczyzn przypada 102,61 kobiety. Na przestrzeni ostatnich 5 lat struktura płci ludności obszaru zmieniała się nieznacznie.

Obraz struktury ludności gmin członkowskich Stowarzyszenia z uwzględnieniem płci ukazuje wykres.

Wykres 2. Struktura ludności ze względu na płeć (2008-2012)

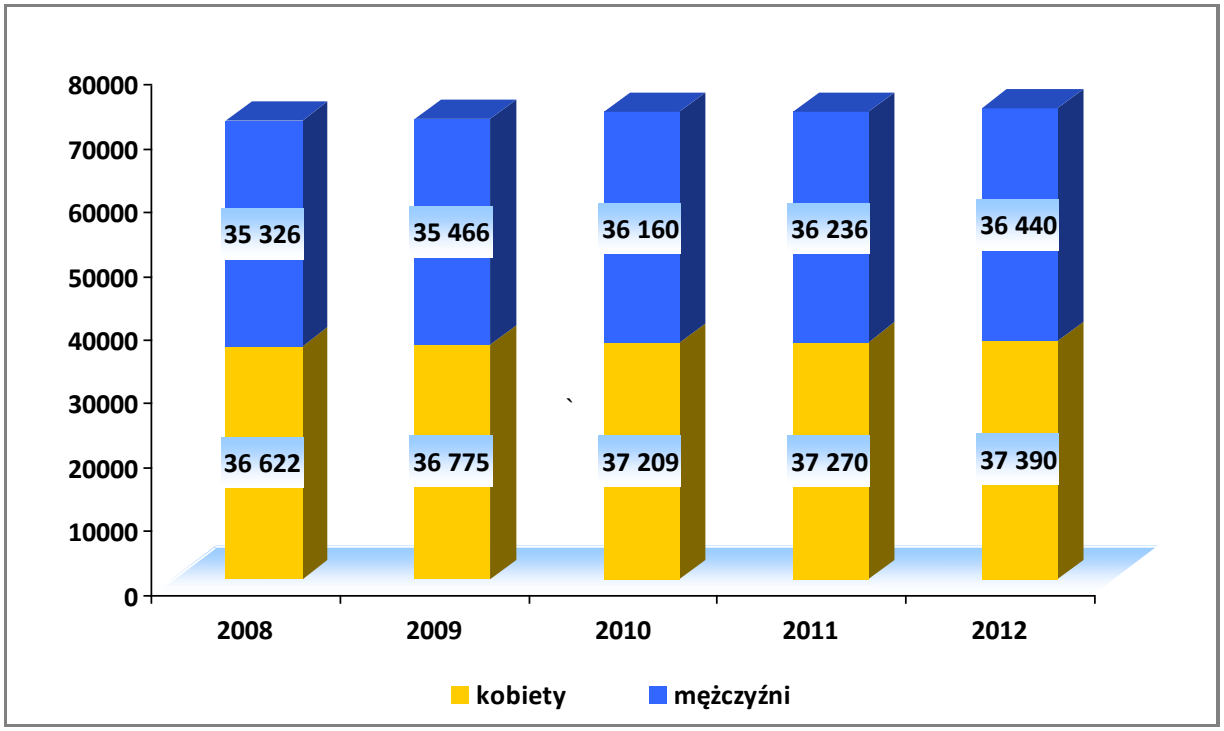

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Istotne jest, że osób będących w wieku 20-39 lat na przestrzeni ostatnich kilku lat przybyło, natomiast tych w przedziale wiekowym 40-59 lat ubywa. Tendencje te wpływać będą na sytuację na rynku pracy. Grupa osób powyżej 40 roku życia stopniowo przechodzić będzie w wiek emerytalny, lecz osoby w grupie wiekowej 20-39 lat nadal będą potrzebowały zatrudnienia i będą stanowiły o sile lokalnego rynku pracy.

Zauważalny jest systematyczny wzrost liczby osób w wieku 60-69 lat (przez 5 ostatnich lat ich liczba wzrosła o ponad 1/3, dokładnie 714 osób, tj. 33,68%) oraz po 80 roku życia (wzrost o blisko ¼, dokładnie 337 osób, tj. 21,37%). Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa, co będzie miało wpływ w najbliższych latach m.in. na zwiększenie obciążenia placówek służby zdrowia, czy też zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze wobec osób starszych. Spodziewać się więc należy, iż starzenie się społeczeństwa powodować będzie potrzebę zapewnienia instytucjonalnej opieki osobom starszym w formie m.in. pobytów w domach pomocy społecznej czy domach opieki. Wizja starzenia się społeczności powoduje także konieczność dostarczania i rozbudowy infrastruktury do potrzeb osób starszych.

Szczegółową strukturę wiekową ludności zamieszkującej obszar gmin Unii w latach 2008 -2012 pokazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności w latach 2008-2012

Przedziały wiekowe	2008			2009			2000			2011			2012		
	O*	K**	M***	O	K	M	O	K	M	O	K	M	O	K	M
0 – 4 lat	**4.063**	1.971	2.092	**4.300**	2.047	2.253	**4.474**	2.094	2.380	**4.450**	2.061	2.389	**4.487**	2.073	2.414
5 – 9 lat	**3.878**	1.858	2.020	**3.777**	1.841	1.936	**3.850**	1.905	1.945	**3.911**	1.954	1.957	**4.029**	1.981	2.048
10 – 14 lat	**4.381**	2.144	2.237	**4.269**	2.058	2.211	**4.124**	1.996	2.128	**4.037**	1.961	2.076	**3.985**	1.969	2.016
15 – 19 lat	**5.614**	2.686	2.928	**5.357**	2.576	2.781	**5.164**	2.529	2.635	**4.913**	2.408	2.505	**4.607**	2.232	2.375
20 – 24 lat	**6.242**	3.070	3.172	**6.070**	2.970	3.100	**5.996**	2.913	3.083	**5.855**	2.829	3.026	**5.741**	2.798	2.943
25 – 39 lat	**16.691**	8.186	8.505	**17.067**	8.372	8.695	**17.636**	8.572	9.064	**17.756**	8.629	9.127	**17.990**	8.737	9.253
40 – 59 lat	**19.956**	10.215	9.741	**19.770**	10.125	9.645	**19.911**	10.109	9.802	**19.845**	10.088	9.757	**19.808**	10.035	9.773
60 – 64 lat	**3.551**	1.857	1.694	**4.071**	2.148	1.923	**4.533**	2.389	2.144	**4.578**	2.387	2.191	**4.692**	2.471	2.221
65 – 69 lat	**2.120**	1.179	941	**1.988**	1.125	863	**2.010**	1.114	896	**2.479**	1.359	1.120	**2.834**	1.527	1.307
70 – 79 lat	**3.875**	2.348	1.527	**3.934**	2.362	1.572	**3.915**	2.351	1.564	**3.815**	2.290	1.525	**3.743**	2.244	1.499
80 i więcej lat	**1.577**	1.108	469	**1.638**	1.151	487	**1.756**	1.237	519	**1.867**	1.304	563	**1.914**	1.323	591
Ludność ogółem	**71.948**	**36.622**	**35.326**	**72.241**	**36.775**	**35.466**	**73.369**	**37.209**	**36.160**	**73.506**	**37.270**	**36.236**	**73.830**	**37.390**	**36.440**

** ogółem, ** kobiety, *** mężczyźni*

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi wpływa znacząco na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Obrazują to kolejne dane zilustrowane na wykresach – struktura wiekowa ludności według aktywności ekonomicznej.

Wykres 3. Liczba ludności według aktywności ekonomicznej (2008-2012)

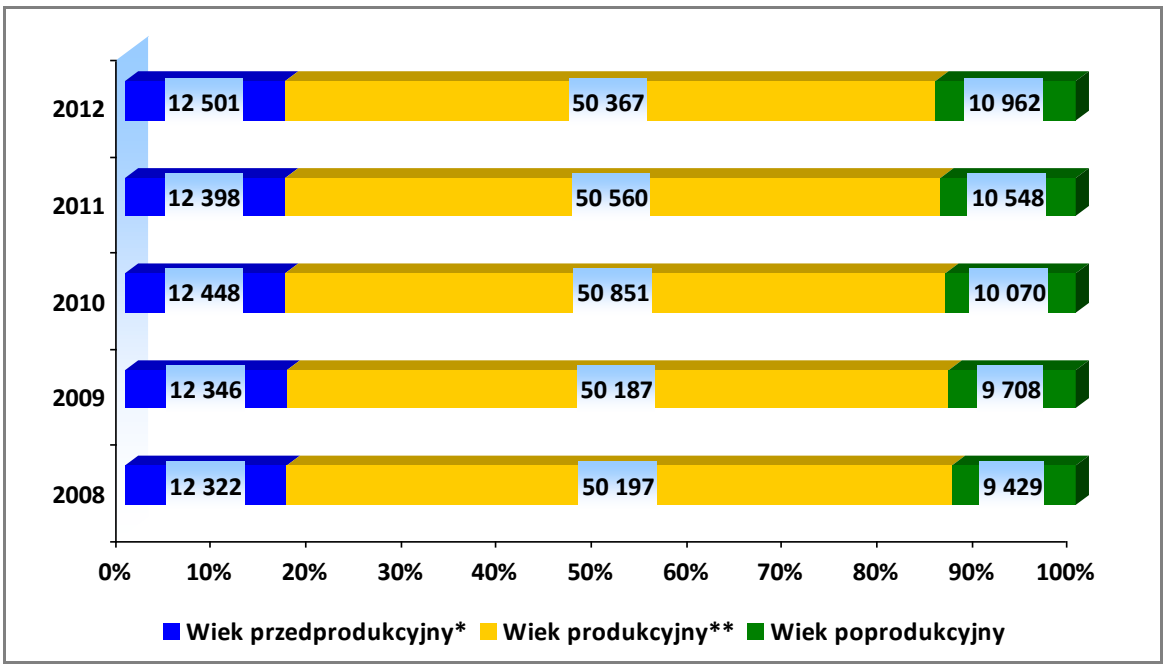

**14 lat i mniej, **15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni*

Źródło: dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 4. Struktura ludności według aktywności ekonomicznej (2008-2012)

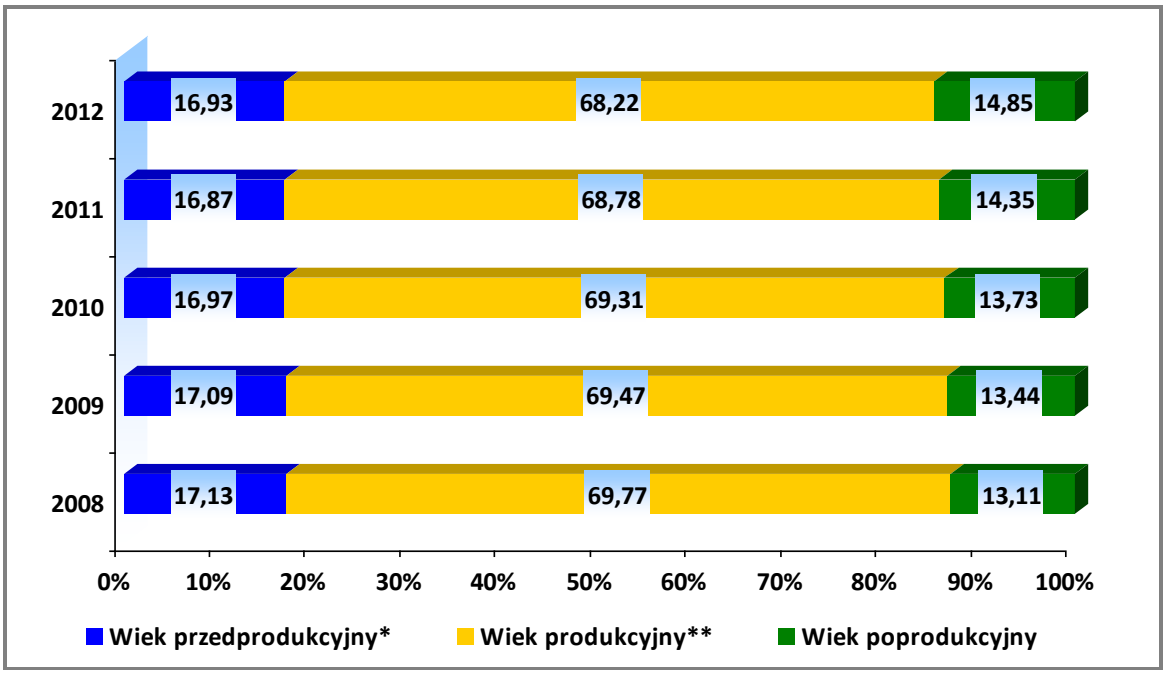

**14 lat i mniej, **15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni*
Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Udział ludności, będącej w wieku produkcyjnym jest zdecydowanie największy, lecz nieco niepokoi obserwowany od 2010 roku systematyczny spadek liczby osób w tej grupie, jak i odsetka grupy w ogóle ludności od 2008 roku. W 2010 roku odnotowano 50.851 osób w wieku produkcyjnym, natomiast w roku 2012 o 484 osoby mniej. Jednocześnie tendencji tej towarzyszy wzrost liczby osób, będących w wieku poprodukcyjnym (w 2012 roku wzrost o 1.533 osoby w stosunku do roku 2008, tj. aż 16,26%) oraz spadek liczby osób, będących w wieku przedprodukcyjnym (w 2012 roku o 179 osoby w stosunku do 2008, tj. o 1,45%).

Z powyższych danych wynika, że obszar gmin należących do Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego cechuje niższy aniżeli dla Polski i województwa wielkopolskiego stopień obciążenia ludności w wieku produkcyjnym, ludnością w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego w 2012 roku wyniósł 55,2%, co wskazuje, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada ponad 55 osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym). Dla porównania w Polsce ten wskaźnik wyniósł 56,6%, w województwie wielkopolskim 56,0%.

Udział osób starszych zamieszkujących gminy Stowarzyszenia systematycznie rośnie, jednak w 2012 roku (średnio dla całego obszaru 14,85%) był niższy niż w województwie wielkopolskim (16,46%) i w kraju (17,81%). Regionu śremskiego nie omija jednak ogólnokrajowy problem, jakim jest starzenie się społeczeństwa. Populacja gmin będzie dalej ulegała starzeniu, jeśli w dalszym ciągu emigrować będą ludzie młodzi, a dość liczna grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym pozostanie w regionie. Wówczas stosunek liczebności ekonomicznych grup wiekowych może ulec znacznemu pogorszeniu. Aby temu zapobiegać, niezbędny jest ciągły rozwój przedsiębiorczości regionu.

Tabela przedstawia udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności zamieszkującej teren gmin członkowskich Stowarzyszenia na tle Polski i Wielkopolski.

Tabela 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w ujęciu terytorialnym (2012)

Wyszczególnienie	Liczba ludności		Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (%)
	Ogółem	w wieku poprodukcyjnym	
Polska	38.533.299	6.860.973	17,81
Województwo wielkopolskie	3.462.196	569.873	16,46
Region śremski i gmina Krobia	73.830	10.962	14,85

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Dla rozwoju gospodarczego gmin Unii w przyszłości znaczenie mieć więc będzie m.in. liczba osób w poszczególnych grupach aktywności ekonomicznej, a zwłaszcza produkcyjnej. Główny Urząd Statystyczny prezentuje prognozę liczby ludności powiatów na podstawie stanu ludności na koniec 2007 roku, zatem nie uwzględnia ona zmian terytorialnych wprowadzonych począwszy od stycznia 2008 roku. Do ustalenia liczby ludności w wieku produkcyjnym w powiecie śremskim przyjęto w niniejszym opracowaniu następujące założenia:

- wiek produkcyjny to przedział 15-64 lata, chociaż według nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powszechny wiek emerytalny jest zrównany dla kobiet i mężczyzn do 67 lat (ostateczne wydłużenie wieku emerytalnego do 67 lat nastąpi dla kobiet w 2040 roku, a dla mężczyzn w 2020 roku). Uczyniono to ze względu na dostępność danych GUS ujmujących ludność gmin według poszczególnych roczników jedynie w wieku 0-21 lat, a ludności w wieku 22 lata i więcej według grup wiekowych (kumulacja ludności według roczników co pięć lat).
- dla uproszczenia obliczeń przyjmuje się, iż wszystkie osoby dożyją wieku emerytalnego, ustalonego w tej prognozie na 64 lata.

Z względu na brak opracowań prognoz GUS, dotyczących liczby ludności w poszczególnych gminach, dla gminy Krobia przyjęto dodatkowe założenie:

- liczba urodzeń żywych w latach 2013-2015 (osób, które zasilą grupę produkcyjną w roku 2030, będących w wieku 15-19 lat) ustalono jako średnią z lat 2000-2012 na poziomie 148. Potwierdzeniem dla przyjęcia poziomu urodzeń nie niższego niż 148 osób jest wyznaczona linia trendu urodzeń żywych na przyszłe lata.

Wykres 5. Linia trendu urodzeń żywych mieszkańców gminy Krobia (2000-2012)

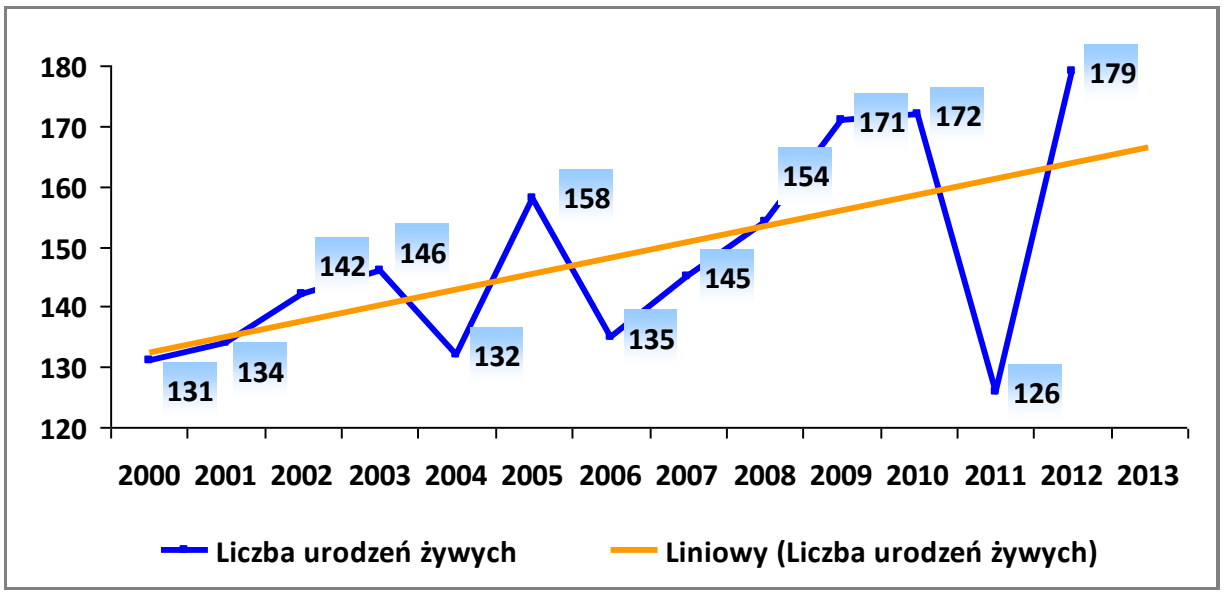

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Według prognozy GUS, rozkład grup wiekowych ludności zamieszkującej powiat śremski w latach 2013-2030 będzie się kształtował się następująco.

Tabela 4. Prognoza liczby ludności powiatu śremskiego (2013-2030)

Rok	Wyszczególnienie			
	Ludność w wieku 0-14 lat - grupa przedprodukcyjna	Ludność w wieku 15-64 lat i więcej - grupa produkcyjna	Ludność w wieku 65 lat i więcej - grupa poprodukcyjna	Ogółem
2013	10.151	42.477	7.255	**59.883**
2014	10.218	42.185	7.629	**60.032**
2015	10.282	41.842	8.040	**60.164**
2016	10.377	41.484	8.417	**60.278**
2017	10.432	37.093	8.775	**56.300**
2018	10.494	40.798	9.153	**60.445**
2019	10.589	40.405	9.504	**60.498**
2020	10.579	40.078	9.877	**60.534**
2021	10.545	39.796	10.198	**60.539**
2022	10.447	39.495	10.573	**60.515**
2023	10.318	39.242	10.922	**60.482**
2024	10.164	39.012	11.235	**60.411**
2025	9.984	38.830	11.506	**60.320**
2026	9.787	38.725	11.700	**60.212**
2027	9.568	38.596	11.899	**60.063**
2028	9.342	38.469	12.093	**59.904**
2029	9.114	38.366	12.246	**59.726**
2030	8.888	38.280	12.370	**59.538**

Źródło: Dane GUS

Z zaprezentowanych w tabeli danych wynika, że malejąca liczba ludności powiatu śremskiego związana jest ze spadkiem liczby ludności, zaliczanej do wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego. Coraz mniejszej liczbie dzieci i młodzieży szkolnej oraz ludzi pracujących towarzyszy wzrastająca liczba osób w wieku emerytalnym. W 2013 roku – według danych GUS – powiat śremski zamieszkiwało 10.151 osób w wieku 0-14 lat, 42.477 w wieku 15-64 lat i 7.255 osób powyżej 64 lat. Prognoza mówi, że w 2030 roku w grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej będzie odpowiednio o 1.263 i 4.197 osób mniej. Natomiast wzrośnie liczba osób w wieku 65 lat i więcej – o 5.115.

Prognozę liczby mieszkańców powiatu śremskiego w latach 2013-2030 zilustrowano na poniższym wykresie.

Wykres 6. Prognoza liczby ludności powiatu śremskiego (2013-2030)

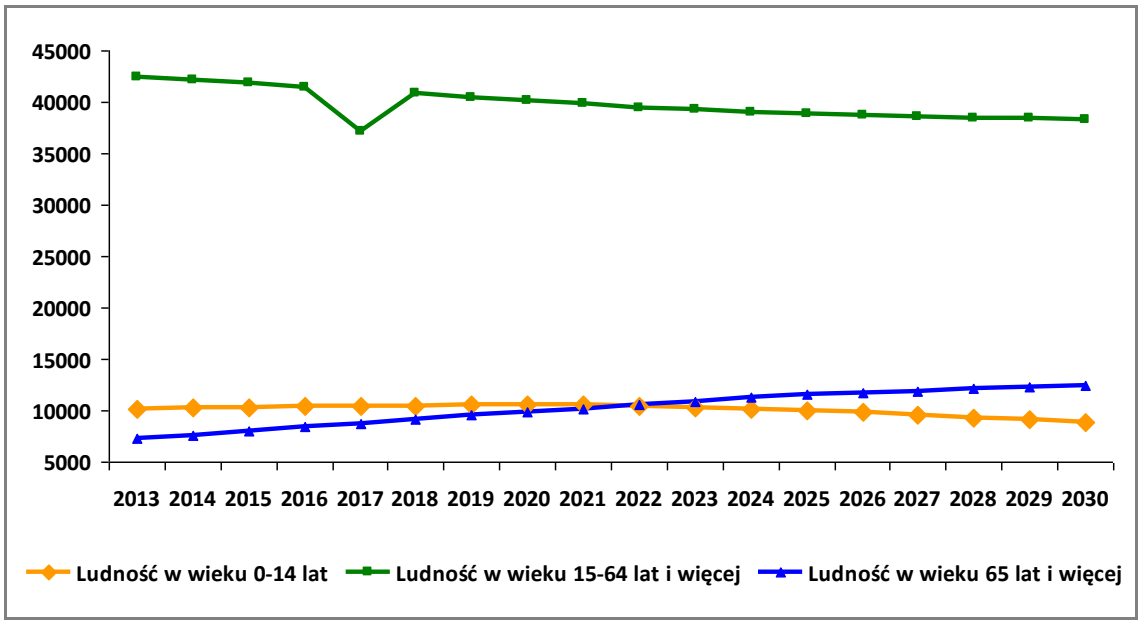

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozę liczby ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego (gminy powiatu śremskiego i gmina Krobia) pokazano w poniższych tabelach.

Tabela 5. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym w gminie Krobia (2020, 2025, 2030)

Przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym										Ogółem
15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	
2020 rok										9.210
677	702	995	1.104	1.163	979	920	845	929	896	
2025 rok										9.085
771	677	702	995	1.104	1.163	979	920	845	929	
2030 rok										9.279
1123	771	677	702	995	1.104	1163	979	920	845	

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 6. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego (2020, 2025, 2030)

Rok	Ludność w wieku produkcyjnym (15-64 lat)		
	Gmina Krobia	Powiat śremski	Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego
2020	14.678	40.078	54.756
2025	14.090	38.830	52.920
2030	13.837	38.280	52.117

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Ilustrację graficzną prognozowanej liczby ludności w wieku produkcyjnym w roku 2020, 2025 i 2030 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego (2020, 2025, 2030)

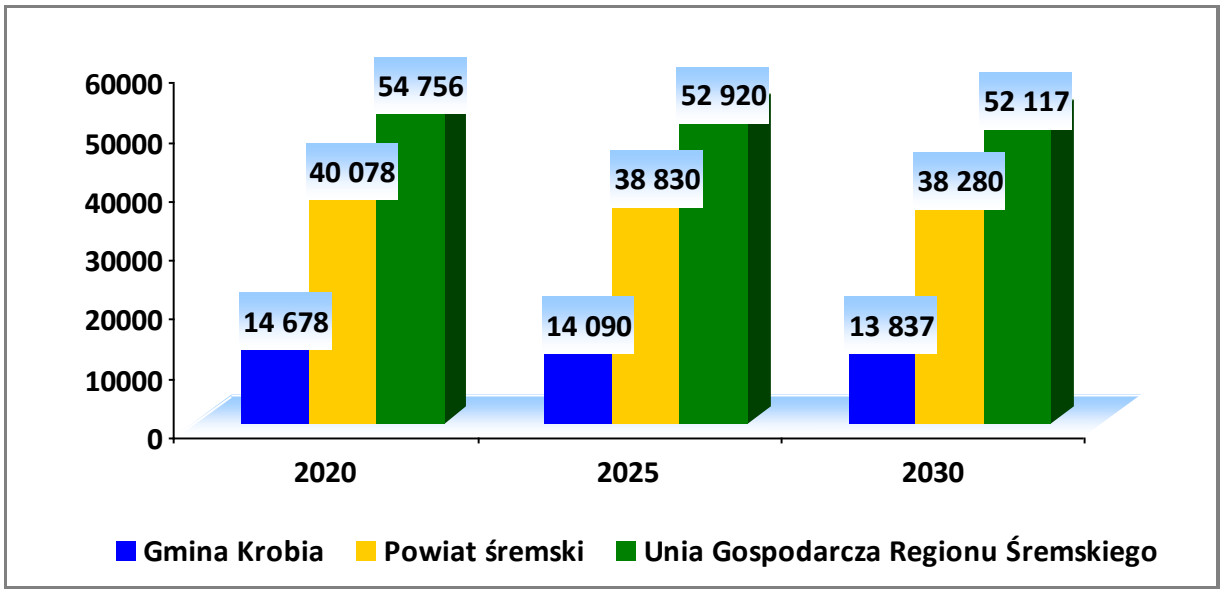

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Analiza pokazuje, że w roku 2020, 2025 i 2030 liczba ludności w wieku produkcyjnym będzie spadać. W 2020 roku w tej grupie aktywności ekonomicznej szacunkowo będzie 54.756 osób, natomiast w roku 2025 i 2030 odpowiednio 52.920 i 52.117 osób.

4.3. Edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym

Na terenie regionu śremskiego (w powiecie śremskim i w gminie Krobia) funkcjonują następujące publiczne placówki kształcenia ponadgimnazjalnego:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Śremie
- Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Józefa Wybickiego
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryla Ratajskiego w Śremie
    - Technikum nr 1 (technik ekonomista, technik informatyk, technik logistyk, technik spedytor i technik handlowiec)
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 (sprzedawca)
    - Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Zespół Szkół Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Śremie
    - I Liceum Ogólnokształcące (kierunek: policyjny, strażacko-ratowniczy, sportowy z elementami marketingu, komunikacja medialna i stosunki międzynarodowe)
    - Technikum (technik elektronik „elektroniczny żołnierz”, technik cyfrowych procesów graficznych, technik organizacji reklamy, technik teleinformatyk, technik geodeta, technik elektryk)
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa (drukarz, mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych, monter mechatronik, modelarz odlewniczy, operator maszyn i urządzeń odlewniczych)
    - Technikum dla Dorosłych (technik elektryk)
- Zespół Szkół Politechnicznych im. Powstańców Wlkp. w Śremie
    - Technikum (technik budownictwa, technik usług fryzjerskich, technik mechanik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik obsługi turystycznej, technik pojazdów samochodowych, technik technologii odzieży, technik gazownictwa)
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w każdym zawodzie
    - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Zespół Szkół Rolniczych w Grzybnie
    - Technikum (technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik hotelarstwa)
    - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
    - Szkoła Policealna (technik bhp, technik administracji)
    - Kursy kwalifikacyjne (florysta, rolnik)
- Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Śremie
    - Szkoła Przysposabiająca do Pracy
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Krobi
    - Liceum Ogólnokształcące (profile: ogólny, językowy, sportowy, mundurowy)
    - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (profil ogólny)

- Szkoła Policealna dla Dorosłych (technik rachunkowości)
- Technikum (technik ekonomista, technik handlowiec, technik ochrony środowiska, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik budownictwa, technik usług fryzjerskich)
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa (profil wielozawodowy).

Ponadto istnieją także następujące ponadgimnazjalne szkoły niepubliczne:

- Szkoła Policealna DAR-ZOF w Śremie (technik administracji, technik turystyki wiejskiej, technik bhp, florysta)
- Studium Medyczne LIDER w Śremie (technik masażysta, opiekun medyczny, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej)
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych LIDER w Dolsku

Według danych Starostwa Powiatowego w Śremie, około 90% uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Śremie i ponad 40% uczniów pozostałych szkół kontynuuje naukę na studiach wyższych. Najbliższą uczelnią wyższą jest zlokalizowany w Śremie zamiejscowy ośrodek badawczo-edukacyjny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Bliska odległość od Poznania (ale także Leszna, czy Wrocławia) daje młodym mieszkańcom regionu śremskiego duże możliwości wyboru uczelni wyższych. Liczbę uczniów szkół ponadgimnazjalnych według grup kierunków kształcenia według danych GUS w 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla dorosłych (2012)

Grupy kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych dla dorosłych	Krobia	Powiat śremski	Ogółem
Technika (łącznie z uzupełniającymi i liceami profilowanymi)	**114**	**72**	**186**
Inżynieryjno-techniczne	65	28	93
Produkcji i przetwórstwa	6	4	10
Architektury i budownictwa	25	0	25
Rolnicze, leśne i rybactwa	0	13	13
Usługi dla ludności	18	27	45
Szkoły policealne	**0**	**128**	**128**
Ekonomiczne i administracyjne	0	34	34
Architektury i budownictwa	0	12	12
Medyczne	0	23	23
Usługi dla ludności	0	25	25
Ochrona i bezpieczeństwo	0	34	34
Ogółem	**114**	**200**	**314**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 8. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (2012)

Grupy kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	Krobia	Powiat śremski	Ogółem
Zasadnicze szkoły zawodowe	**236**	**468**	**704**
Artystyczne	0	1	**1**
Ekonomiczne i administracyjne	34	52	**86**
Inżynieryjno-techniczne	73	167	**240**
Produkcji i przetwórstwa	38	75	**113**
Architektury i budownictwa	58	66	**124**
Rolnicze, leśne i rybactwa	0	1	**1**
Usługi dla ludności	33	106	**139**
Technika (łącznie z uzupełniającymi, liceami profilowanymi, szkołami ogólnokształcącymi i artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	**127**	**1.296**	**1.423**
Społeczne	32	184	**216**
Ekonomiczne i administracyjne	9	182	**191**
Informatyczne	0	148	**148**
Inżynieryjno-techniczne	0	179	**179**
Architektury i budownictwa	29	233	**262**
Rolnicze, leśne i rybactwa	0	82	**82**
Usługi dla ludności	48	269	**317**
Ochrona środowiska	9	19	**28**
Ogółem	**363**	**1.764**	**2.127**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS, w 2012 roku w ponadgimnazjalnych szkołach regionu śremskiego kształciło się:

- 2.127 uczniów w szkołach dla młodzieży (33,10% w zasadniczych zawodowych oraz 66,90% w technikach i liceach, dających uprawnienia zawodowe), z czego najwięcej na kierunku usług dla ludności (21,44%), architektury i budownictwa (18,15%) oraz na kierunkach inżynieryjno-technicznych (19,70%)
- 314 dorosłych (59,24% w technikach i liceach profilowanych oraz 40,76% w szkołach policealnych), z czego najwięcej na kierunkach inżynieryjno-technicznych (29,62%) i na kierunku usług dla ludności (22,29%).

Profil szkolnictwa jest raczej dostosowany do dominujących branż działających na terenie regionu śremskiego: rolnictwa, przemysłu ciężkiego, przemysłu meblarskiego i budowlanego oraz planów związanych z rozwojem turystyki. Warto podkreślić, że poziom szkół regionu

śremskiego oceniany jest wysoko, np. Technikum w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Cyryla Ratajskiego w Śremie, według Rankingu Edukacyjnego organizowanego przez Rzeczpospolitą i Perspektywy, w 2013 roku uplasowało się na 15 miejscu w Wielkopolsce.

Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości aktywnie współpracuje ze szkołami w celu podnoszenia wiedzy młodzieży w dziedzinie gospodarki i przedsiębiorczości, wpływając tym samym na rozwój kapitału ludzkiego. Wspólne działania ze szkołami przyczyniają się ponadto do promocji wśród młodzieży aktywności i innowacyjności u progu dorosłego życia. Współdziałanie Unii ze szkołami pod adresem uczniów regionu śremskiego i gminy Krobia dotyczy m.in. prowadzenia prelekcji i zajęć z zakresu przedsiębiorczości oraz realizacji innych przedsięwzięć, np.:

- „Trening przedsiębiorczości – podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej" dla ok. 40 uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Grzybnie i 22 uczniów Zespołu Szkół Rolniczych oddział w Śremie w 2007 roku
- spotkania dla 16 klas Zespołu Szkół Zawodowych im. St. Chudoby w Śremie, w tym 10 klas szkoły średniej i 6 klas Zasadniczej Szkoły Zawodowej na temat: „Bezrobocie na lokalnym rynku pracy oraz proces samozatrudnienia" w 2007 roku
- prelekcja dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Śremie, pt.: „Nasze 4 lata w Unii Europejskiej" w 2008 roku
- warsztaty dla młodzieży ostatnich klas Zespołu Szkół Politechnicznych w Śremie w celu utrwalenia materiału z zakresu przedsiębiorczości przed egzaminami końcowymi organizowane w 2009 i 2010 roku
- warsztaty dla ok. 20 osób ze szkół ponadgimnazjalnych z zakresu podejmowania działalności gospodarczej zorganizowane w 2010 roku podczas Forum „Młody pracownik – młody przedsiębiorca", przez Młodzieżowe Centrum Kariery i Punkt Pośrednictwa Pracy w Śremie działające przy Ochotniczym Hufcu Pracy)
- projekt pod nazwą „Postaw na przedsiębiorczość", realizowany w 2011 roku – wsparcie uczniów szkół ponadgimnazjalnych w formie warsztatów z zakresu przedsiębiorczości w ramach zajęć pozalekcyjnych i konkursu na biznes plan własnego przedsięwzięcia. Uczestnicy zostali przygotowani merytorycznie z zakresu organizacji biznesu, rozpoznania rynku, potrzeb, odbiorców, kształtowaniu wizerunku firmy i pisania biznes planu. Wszyscy uczniowie po zakończonych zajęciach merytorycznych poddani zostali testowi wiedzy nabytej podczas zajęć, a osoby, które wykazały największą wiedzę mogły przystąpić do konkursu i przedstawić swój pomysł na biznes poprzez indywidualne opracowanie biznes planu. Opracowane biznes plany dotyczyły m.in. działalności handlowych, domu zabawy, zakładania i utrzymywania ogrodów i wypożyczalni Blu Ray, a najlepsze z nich: domu zabaw i nauki dla dzieci, całodobowej agencji opiekunek dla dzieci oraz agencji planowania i organizacji przyjęć dla dzieci. W realizację projektu włączyły się również banki: BZ WBK S.A.

i Bank BGŻ S.A., zarówno w zakresie wsparcia finansowego jak i merytorycznego. W skład Komisji Konkursowej oceniającej pomysły biznesowe uczniów weszli: przedstawiciele w/w banków, przedsiębiorca oraz przedstawiciel Stowarzyszenia.

4.4. Sytuacja na rynku pracy i bezrobocie

Na koniec 2013 roku odnotowano dokładnie 3.000 bezrobotnych mieszkańców regionu śremskiego[1]. Na przestrzeni lat 2009-2013 liczba bezrobotnych kształtowała się w sposób zmienny. Najmniej bezrobotnych odnotowano w 2011 roku (2.613 osób), a najwięcej w 2012 roku (3.007 osób). Liczbę bezrobotnych gmin członkowskich Stowarzyszenia w latach 2009 -2013 przedstawia poniższy wykres i tabela.

Wykres 8. Bezrobotni zamieszkujący gminy członkowskie Stowarzyszenia ogółem (2009-2013)

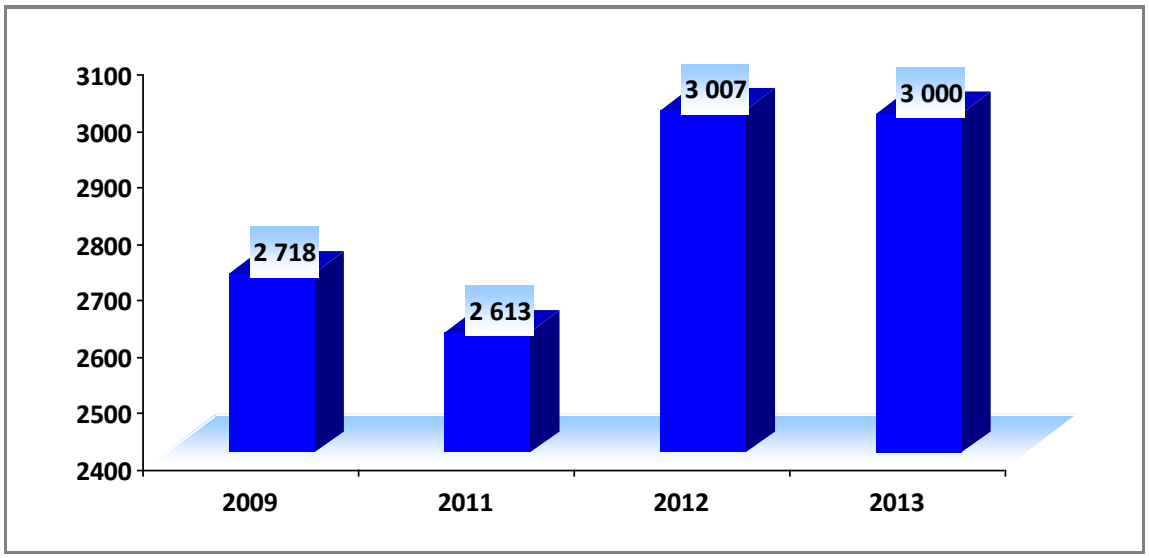

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

[1] Region śremski rozumiany jako obszar gmin powiatu śremskiego i gminy Krobia, która przystąpiła do Unii w 2012 roku. Bezrobotni regionu śremskiego to zatem bezrobotni z powiatu śremskiego, będący w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Śremie oraz bezrobotni z gminy Krobia, zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyniu.

Tabela 9. Bezrobotni zamieszkujący poszczególne gminy członkowskie Stowarzyszenia (2009-2013)

Jednostka terytorialna	Ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
Brodnica	154	156	139	185	208
Dolsk	226	203	205	234	218
Krobia	622	653	686	642	670
Książ Wielkopolski	332	314	289	393	380
Śrem	1.384	1.304	1.294	1.553	1.524
Ogółem	**2.718**	**2.630**	**2.613**	**3.007**	**3.000**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Strukturę bezrobotnych mieszkańców gmin członkowskich Stowarzyszenia ze względu na płeć przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Struktura bezrobotnych ze względu na płeć (2013)

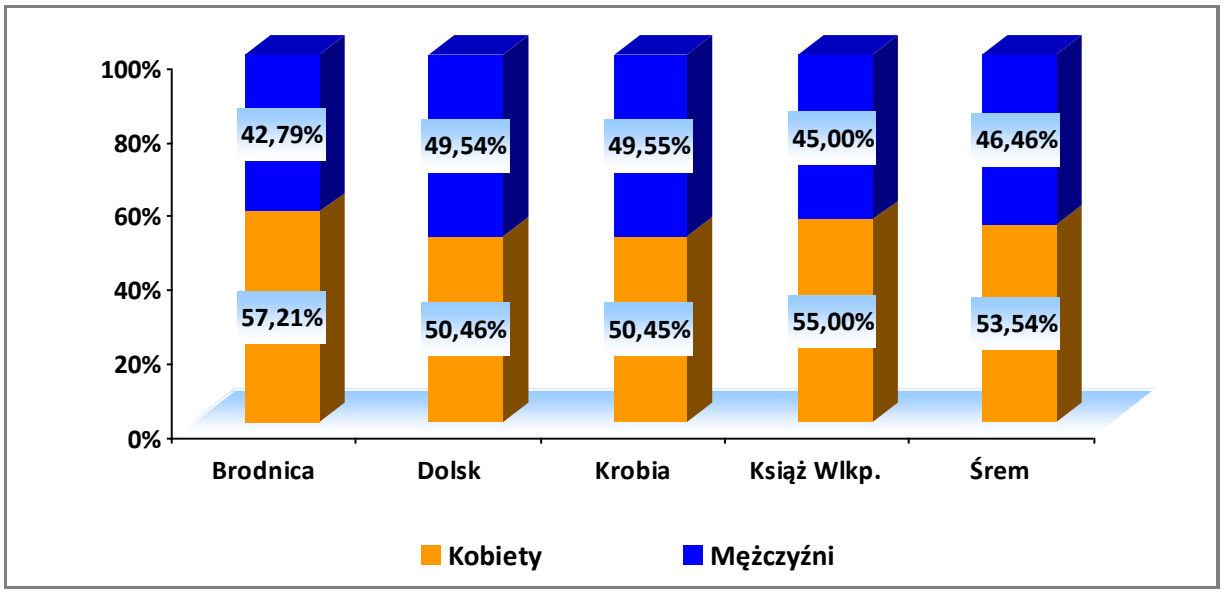

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

W każdej gminie należącej do Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości dominującą grupę bezrobotnych stanowią kobiety. Najwyższy odsetek w strukturze bezrobotnych kobiety stanowią w gminie Brodnica (57,2%) a najniższy w gminie Krobia i Dolsk (ok. 50,5%).

Tabela 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (2008-2012)

Jednostka terytorialna	2008	2009	2010	2011	2012
Brodnica	2,8	4,9	4,8	4,3	5,7
Dolsk	3,0	6,1	5,4	5,5	6,3
Krobia	6,7	7,5	7,8	8,2	7,7
Książ Wielkopolski	3,4	6,1	5,7	5,2	7,1
Śrem	2,7	5,2	4,8	4,8	5,8

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Największy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2008-2012 odnotowano wśród bezrobotnych mieszkańców gminy Krobia (7,7 w 2012 roku). Największy przyrost wskaźnika odnotowano natomiast w przypadku bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Książ Wielkopolski (3,4 w roku 2008 i 7,1 w roku 2012).

Powiatowy Urząd Pracy w Śremie każdego roku dokonuje analizy w zakresie zapotrzebowania pracodawców na pracowników poszczególnych profesji, ich cech zawodowych i kwalifikacji (na podstawie zgłoszonych do PUP ofert pracy według zawodów i specjalności), a także analizy osób bezrobotnych, rejestrujących się w PUP, szczególnie pod względem ich predyspozycji i cech zawodowych. Analizy te służą opracowaniu rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Systematycznie badając rynek pracy, PUP podejmuje aktywną walkę z bezrobociem, zwracając uwagę na kierunki kształcenia przyszłych pracowników. Analiza może posłużyć jako źródło wiedzy na temat potrzebnych modyfikacji w zakresie programów nauczania w szkołach. To z kolei może dać możliwość programowania poszczególnych grup zawodowych, aby jak najwięcej osób znalazło zatrudnienie, a podmioty gospodarcze oferujące pracę, pozyskiwały jak najlepiej wykwalifikowanych pracowników.

Według stanu w I półroczu 2013 roku, w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, ustalono w skali powiatu śremskiego spośród 452 zawodów elementarnych:

- listę 24 zawodów deficytowych, wśród których są: magazynierzy i pokrewni, pracownicy ochrony osób i mienia, tynkarz, pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani, sekretarka, technik prac biurowych, technik administracji, opiekunka dziecięca, pracownik ochrony fizycznej I stopnia, sprzątaczka biurowa, monter izolacji budowlanych, lakiernik, pomocniczy robotnik polowy, portier, kosmetyczka, specjalista do spraw marketingu i handlu, asystent do spraw księgowości, pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt, pokojowa, stolarz

meblowy, pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, pomoc kuchenna, specjalista do spraw sprzedaży, kierowca samochodu ciężarowego

- listę 35 zawodów nadwyżkowych, wśród których m.in. są: technik ekonomista, murarz, posadzkarz, mechanik pojazdów samochodowych, robotnik placowy, kierowca samochodu dostawczego, kierowca samochodu osobowego, kierowca operator wózków jezdniowych, sprzedawca, tokarz w metalu, stolarz, wulkanizator, kucharz małej gastronomii, fryzjer, robotnik gospodarczy, technik informatyk, magazynier, doradca klienta, technik handlowiec, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, malarz – tapeciarz, pozostali stolarze meblowi i pokrewni, krojczy, pakowacz, specjalista do spraw kadr, księgowy, kucharz, robotnik drogowy, robotnik budowlany, brukarz.

W 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śremie najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodzie technik prac biurowych (najczęściej były to oferty stażu) oraz pozostali monterzy sprzętu elektrycznego.

4.5. Przedsiębiorczość

Mimo rolniczego charakteru gmin należących do Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości, prowadzona tutaj działalność gospodarcza jest różnorodna i obejmuje działalność produkcyjną, usługową i handlową. Na terenie gmin powiatu śremskiego i gminy Krobia działają firmy z kapitałem polskim, jak i zagranicznym, firmy reprezentujące zarówno przemysł ciężki, jak i lżejszy – produkcję mebli, ubrań oraz spożywczo-przetwórczy.

Gmina Brodnica ma charakter głównie rolniczy – około 69% powierzchni gminy to użytki rolne. W ostatnich latach znacznie wzrosła powierzchnia gospodarstw indywidualnych, głównie w zakresie gruntów ornych. Duży udział terenów objętych ochroną sprawia, iż na terenie gminy działają niewielkie zakłady rzemieślnicze i usługowe. Istnieją natomiast dobre warunki do rozwoju produkcji ekologicznej, zdrowej żywności inwestowania w przetwórstwo rolno-spożywcze.

Na terenie gminy Dolsk obok rolnictwa (głównie indywidualnego), rozwinęły się branże: odlewnictwo ciśnieniowe i kokilowe, budowa, produkcja i renowacja bryczek i powozów konnych. Istnieją także podmioty świadczące usługi gastronomiczne i noclegowe. Ważnym elementem w strukturze podmiotów gospodarczych gminy Dolsk, jak i rozwoju samego rolnictwa, jest rozwijająca się w ostatnich latach agroturystyka, wykorzystująca walory gminy, zwiększające jej atrakcyjność turystyczną.

W gminie Krobia – obok dominującej funkcji rolnictwa, m.in. z racji dużego odsetka użytków rolnych w strukturze gruntów (blisko 86% ogólnej powierzchni), działalność prowadzą podmioty z następujących branż: budowlanej, przemysłu, handlu oraz przetwórstwa rolno -spożywczego.

Gmina Książ Wlkp. ma także głównie rolniczy charakter. Obok rolnictwa, działają tutaj zakłady reprezentujące branże: drzewną, odzieżową, chemii gospodarczej i użytkowej. Zaplecze rolnicze gminy stwarza korzystne warunki dla rozwoju przemysłu rolno -spożywczego, związanego z przetwórstwem płodów rolnych i żywca.

Najbardziej zróżnicowaną strukturą gospodarczą charakteryzuje się gmina Śrem. Wiodącymi działami gospodarczymi są usługi i handel, dalej budownictwo i przemysł związany silnie z historią i rozwojem miasta (produkcja odlewów z żeliwa szarego).
Według danych GUS na obszarze gmin członkowskich Stowarzyszenia w 2013 roku funkcjonowało łącznie 7.462 podmiotów gospodarczych, wśród których przeważają mikro- i małe przedsiębiorstwa.

Liczbę podmiotów gospodarczych w latach 2009-2013 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Podmioty gospodarcze (2009-2013)

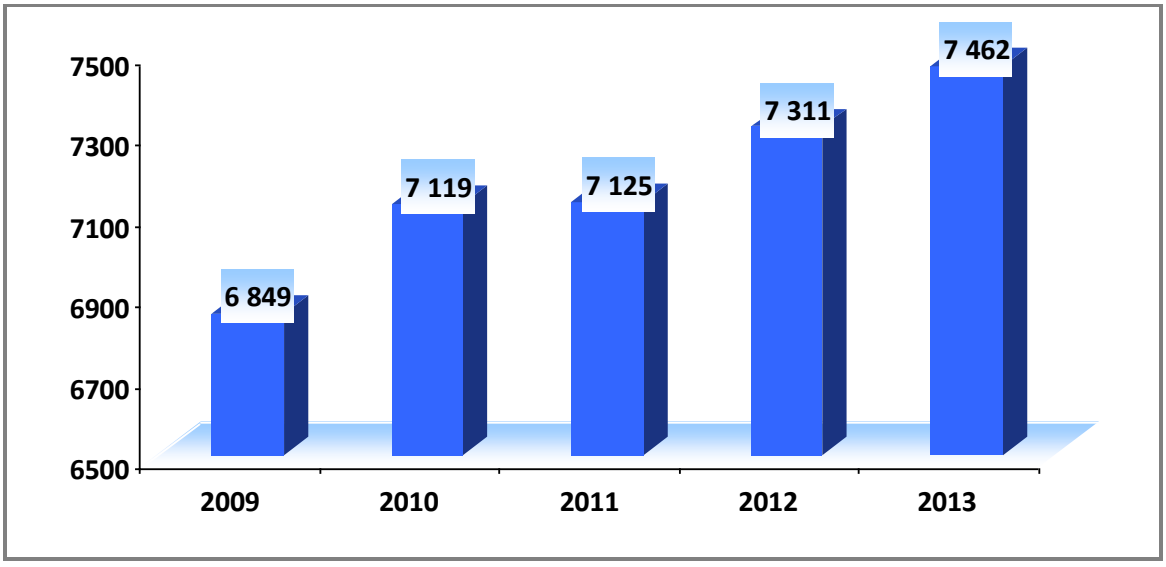

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach pokazują tabela i wykresy.

Tabela 11. Podmioty gospodarcze (2009-2013)

Jednostka Terytorialna	Liczba podmiotów gospodarczych				
	2009	2010	2011	2012	2013
Brodnica	366	366	383	393	406
Dolsk	404	446	446	462	476
Krobia	1.077	1.138	1.142	1.172	1.223
Książ Wielkopolski	642	645	655	670	683
Śrem	4.360	4.524	4.499	4.614	4.674
Razem	6.849	7.119	7.125	7.311	7.462

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 11. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na lokalizację (2009-2012)

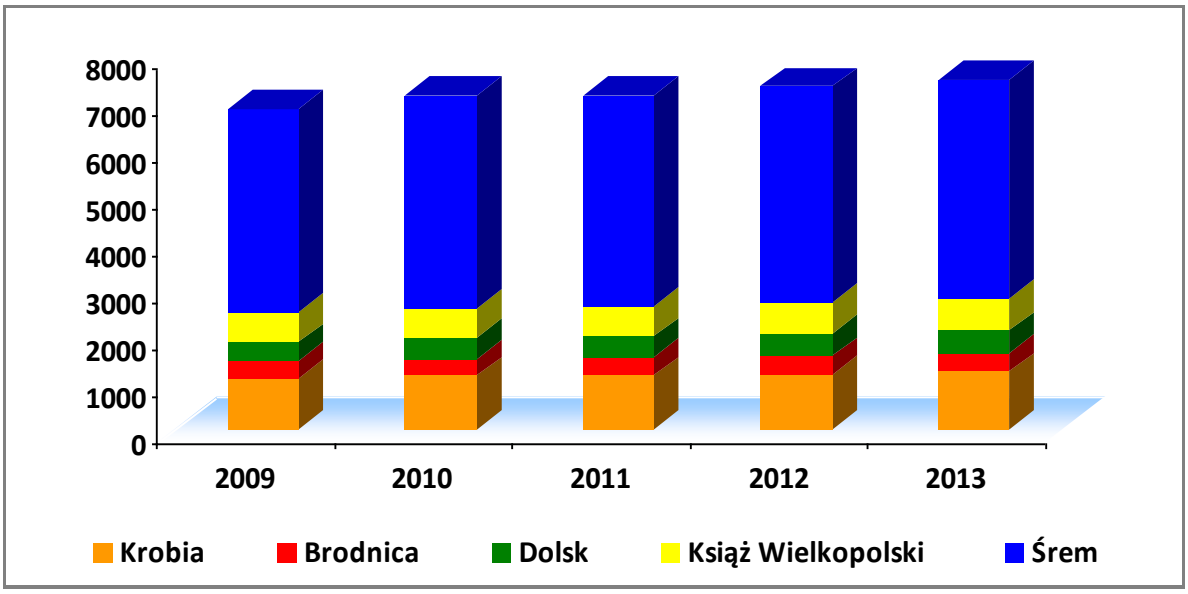

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 12. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na lokalizację (2013)

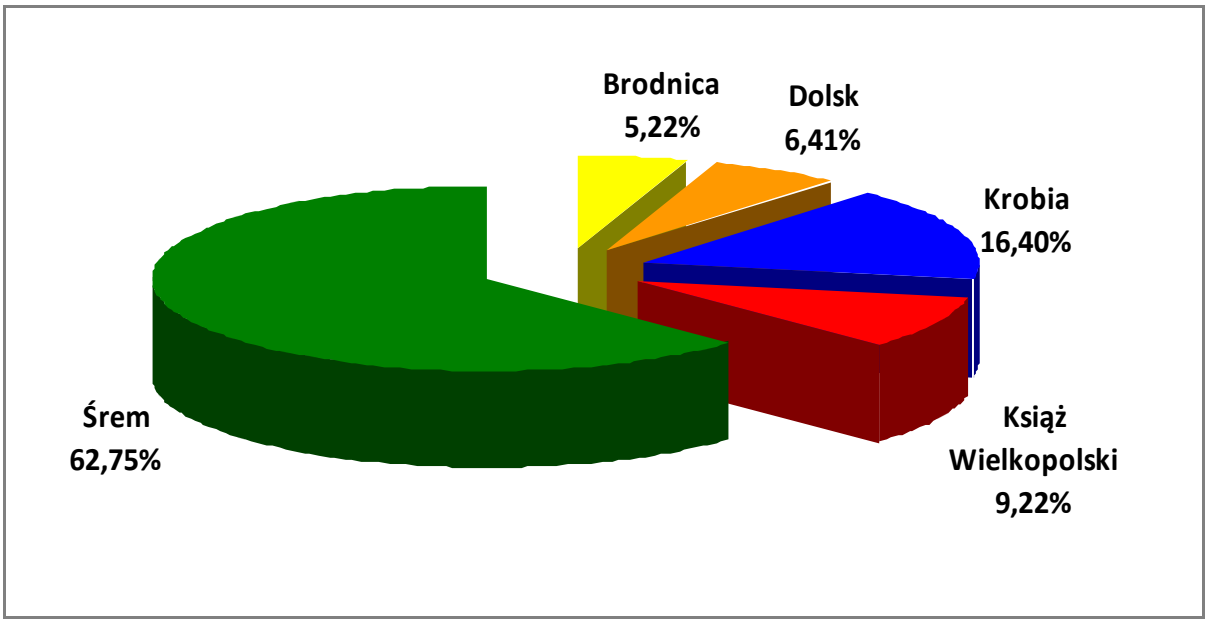

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat nastąpił wzrost ogólnej liczby przedsiębiorstw w regionie śremskim o 613, z czego najwięcej powstało w gminie Śrem (314 firm) i w gminie Krobia (146).

Podmioty zarejestrowane na terenie gminy Śrem stanowią zdecydowaną większość (4.674, tj. 62,64% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na obszarze gmin członkowskich Stowarzyszenia). Stosunkowo dużo podmiotów funkcjonuje również w gminie Krobia (1.223, tj. 16,40% ogółu podmiotów regionu śremskiego). Podmioty gospodarcze pozostałych gmin stanowią mniejszy odsetek ogółu przedsiębiorstw regionu (9,22% w gminie Książ Wlkp., tj. 683 podmioty, 6,41% w gminie Dolsk, tj. 476 i 5,22% w gminie Brodnica, tj. 406).

Analizując strukturę podmiotów gospodarczych w gminach należących do Stowarzyszenia stwierdzić należy, iż firmy z sektora prywatnego stanowią zdecydowaną większość w każdej z gmin i wynosił w 2013 roku od 97,30% - 97,95%. Na przestrzeni lat 2009-2013 odnotowano niewielki wzrost udziału podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego we wszystkich gminach poza Dolskiem. Średnio dla obszaru Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – nastąpił niewielki wzrost udziału firm prywatnych z 97,14% w 2009 roku do 97,24% w 2013 roku.

Odpowiednie dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Podmioty gospodarcze ze względu na sektory własnościowe (2009-2013)

Rok	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Liczba podmiotów gospodarczych										
Wyszczególnienie	**Sektor publiczny**					**Sektor prywatny**				
Brodnica	22	22	22	24	27	344	344	361	369	379
Dolsk	12	12	11	11	11	392	434	435	451	465
Krobia	33	33	34	33	33	1.044	1.105	1.108	1.139	1.190
Książ Wlkp.	14	14	14	14	14	628	631	641	656	669
Śrem	115	119	121	123	121	4.245	4.405	4.378	4.491	4.553
Razem	**196**	**200**	**202**	**205**	**206**	**6.653**	**6.919**	**6.923**	**7.106**	**7.256**
Struktura podmiotów gospodarczych (%)										
Wyszczególnienie	**Sektor publiczny**					**Sektor prywatny**				
Brodnica	3,06	2,90	2,98	2,82	2,70	96,94	97,10	97,02	97,18	97,30
Dolsk	6,01	6,01	5,74	6,11	6,65	93,99	93,99	94,26	93,89	93,35
Krobia	2,97	2,69	2,47	2,38	2,31	97,03	97,31	97,53	97,62	97,69
Książ Wlkp.	218	2,17	2,14	2,09	2,05	97,82	97,83	97,86	97,91	97,95
Śrem	2,64	2,63	2,69	2,67	2,59	97,36	97,37	97,31	97,33	97,41
Razem	**2,86**	**2,81**	**2,84**	**2,80**	**2,76**	**97,14**	**97,19**	**97,16**	**97,20**	**97,24**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres pokazuje strukturę nowo zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych.

Wykres 13. Struktura nowo zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych (2013)

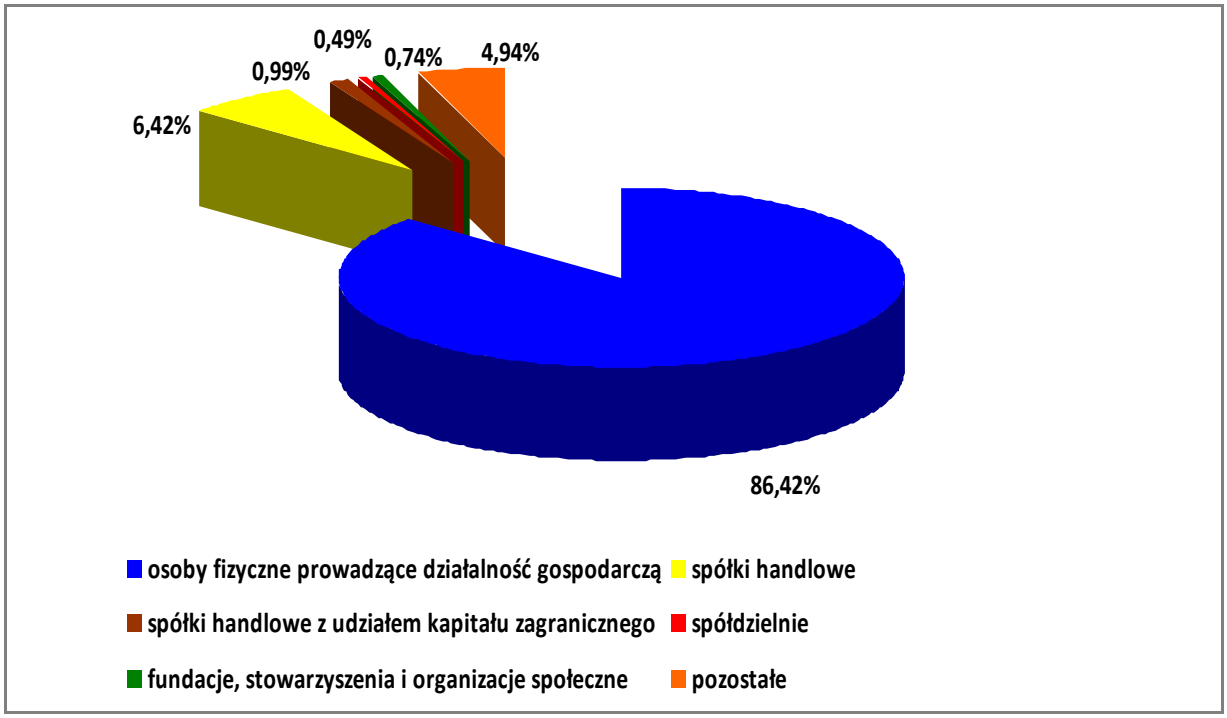

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Analiza nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w 2013 roku pokazuje, że w strukturze podmiotów gmin należących do Stowarzyszenia, dominują podmioty osób fizycznych (ponad 86%). Drugą co do wielkości grupę stanowią spółki handlowe (ponad 6%) i spółdzielnie (prawie 5%). Niewielki odsetek w strukturze prywatnych przedsiębiorstw stanowią spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne i pozostałe.

W 2013 roku ponad ¼ podmiotów gospodarczych gmin należących do Unii to firmy sekcji handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów. Drugą co do wielkości grupę podmiotów gospodarczych gmin Unii ogółem stanowią firmy budowlane (17,48%), a trzecią – przetwórstwa przemysłowego (10,18%). Taka struktura dominujących sekcji przedsiębiorstw ma miejsce w przypadku wszystkich gmin Stowarzyszenia, poza gminą Brodnica, w której na drugim miejscu są podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości.

Dane dotyczące podmiotów gospodarczych z wyszczególnieniem sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, ujmowanych przez GUS, przedstawia poniższa tabela i wykres.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007 (2013)

Wyszczególnienie	Brodnica	Dolsk	Krobia	Książ Wlkp.	Śrem	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37	47	108	68	105	365
Górnictwo i wydobywanie	0	2	0	1	3	6
Przetwórstwo przemysłowe	53	53	123	74	457	760
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0	2	2	6	11
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; działalność zw. z rekultywacją	2	5	2	7	8	24
Budownictwo	46	81	330	145	702	1.304
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	75	117	292	171	1.271	1.926
Transport i gospodarka magazynowa	9	38	50	42	318	457
Działalność zw. z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	11	19	10	106	155
Informacja i komunikacja	3	4	8	6	88	109
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	12	12	9	145	186
Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	57	5	14	18	154	248
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17	19	47	13	393	489
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	10	25	12	128	184
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	9	19	8	20	64
Edukacja	20	11	30	18	173	252
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	16	50	26	253	354
Działalność zw. z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	10	17	10	70	118
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	32	26	75	43	274	450
Razem	**406**	**476**	**1.223**	**683**	**4.674**	**7.462**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 14. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 (2013)

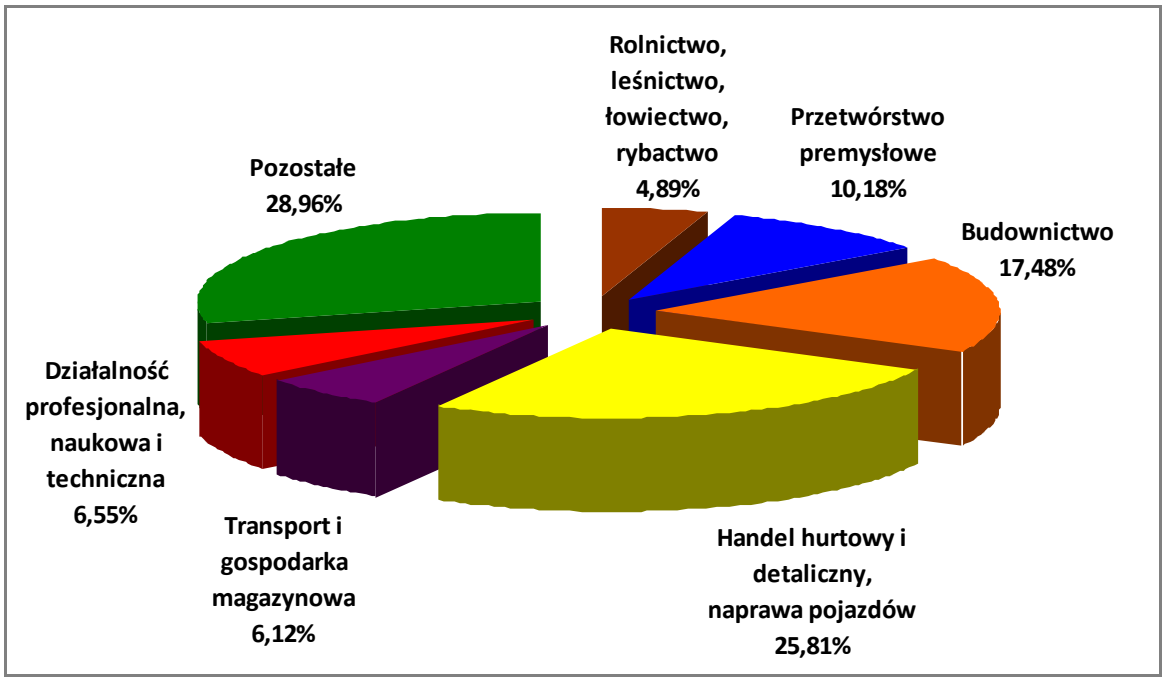

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 14. Podmioty gospodarcze według klas wielkości (2013)

Wyszczególnienie		Ogółem	0 – 9	10 – 49	50 – 249	250 - 999	1000 i więcej
Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego	Brodnica	406	372	28	6	0	0
	Dolsk	476	445	30	1	0	0
	Krobia	1.223	1.159	56	7	1	0
	Książ Wlkp.	683	647	29	7	0	0
	Śrem	4.674	4.435	181	50	7	1
	Razem	**7.462**	**7.058**	**324**	**71**	**8**	**1**

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wśród podmiotów gospodarczych, wpisanych do rejestru REGON, dominują firmy zatrudniające do 9 osób (7.058 w 2013 roku, 94,59% ogółu podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze gmin członkowskich Stowarzyszenia, z czego ponad 62,84% w gminie Śrem, ponad 16,42% w gminie Krobia, około 9% w gminie Książ Wlkp., około 6% w gminie Dolsk i około 5% w gminie Brodnica). Podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią 4,34% ogółu podmiotów, z czego ponad połowa zlokalizowana jest w gminie Śrem (dokładnie 55,86%), 17,28% w gminie Krobia, a w pozostałych gminach około 8-9%. Na terenie gmin Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego w 2013 roku 71 podmiotów zatrudniało od 50 do 249 pracowników i zaledwie 8 od 250 do 999 pracowników. Tylko jeden podmiot (w gminie Śrem) zatrudnia więcej niż 1.000 osób.

Analizując wskaźniki świadczące o klimacie gospodarczym na danym terenie za rok 2012:

- podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności
- jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym
- podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

stwierdzić należy, że:

- średnie wartości wskaźników dla obszaru Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego są nieco niższe niż wartości wskaźników dla województwa wielkopolskiego i Polski
- gminy członkowskie Stowarzyszenia są dość mocno zróżnicowane jeśli chodzi o wartości wskaźników dla poszczególnych gmin
- najwyższą wartość wskaźnika liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności uzyskała gmina Śrem (1.114) i była to wartość wyższa, niż wartość wskaźnika dla Polski (1.032) i niewiele niższa, niż wartość wskaźnika dla województwa wielkopolskiego (1.121); najniższą wartość wskaźnika uzyskała gmina Dolsk (784)
- najwyższą wartość wskaźnika liczby jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności uzyskała gmina Krobia (105) i była to wartość wyższa niż dla Polski (93) i Wielkopolski (102); najniższą wartość wskaźnika uzyskała gmina Brodnica (73)
- najwyższą wartość wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym uzyskała gmina Śrem (13,5) i była to wartość wyższa niż dla Polski (11,9) i Wielkopolski (13,3); najniższą wartość wskaźnika uzyskała gmina Brodnica (8,0)
- najwyższą wartość wskaźnika liczby podmiotów na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym uzyskała gmina Śrem (171,7) i była to wartość wyższa niż dla Polski (161,6) i niższa niż dla Wielkopolski (174,8); najniższą wartość wskaźnika uzyskała gmina Brodnica (121,4)
- istnieje dość duża dysproporcja między gminami Śrem i Krobia, a pozostałymi: Brodnica, Dolsk i Książ Wlkp. w zakresie niemalże wszystkich wskaźników.

Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych poszczególnych gmin należących do Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego oraz wartość uśrednioną dla Stowarzyszenia, na tle danych dla Polski i województwa wielkopolskiego pokazuje poniższa tabela i wykres.

Tabela 15. Podmioty gospodarcze na terenie gmin członkowskich Stowarzyszenia – wskaźniki na tle województwa wielkopolskiego i Polski (2012)

Wyszczególnienie		Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	Podmioty na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego	Brodnica	795	73	8,0	121,4
	Dolsk	784	77	10,5	124,2
	Krobia	899	105	11,7	140,0
	Książ Wlkp.	783	74	9,9	121,8
	Śrem	1.114	100	13,5	171,7
	Średnio	**875**	**86**	**10,7**	**135,8**
Polska		1.032	93	11,9	161,6
Województwo wlkp.		1.121	102	13,3	174,8

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Wykres 15. Podmioty gospodarcze na terenie gmin członkowskich Stowarzyszenia – wskaźniki na tle województwa wielkopolskiego i Polski (2012)

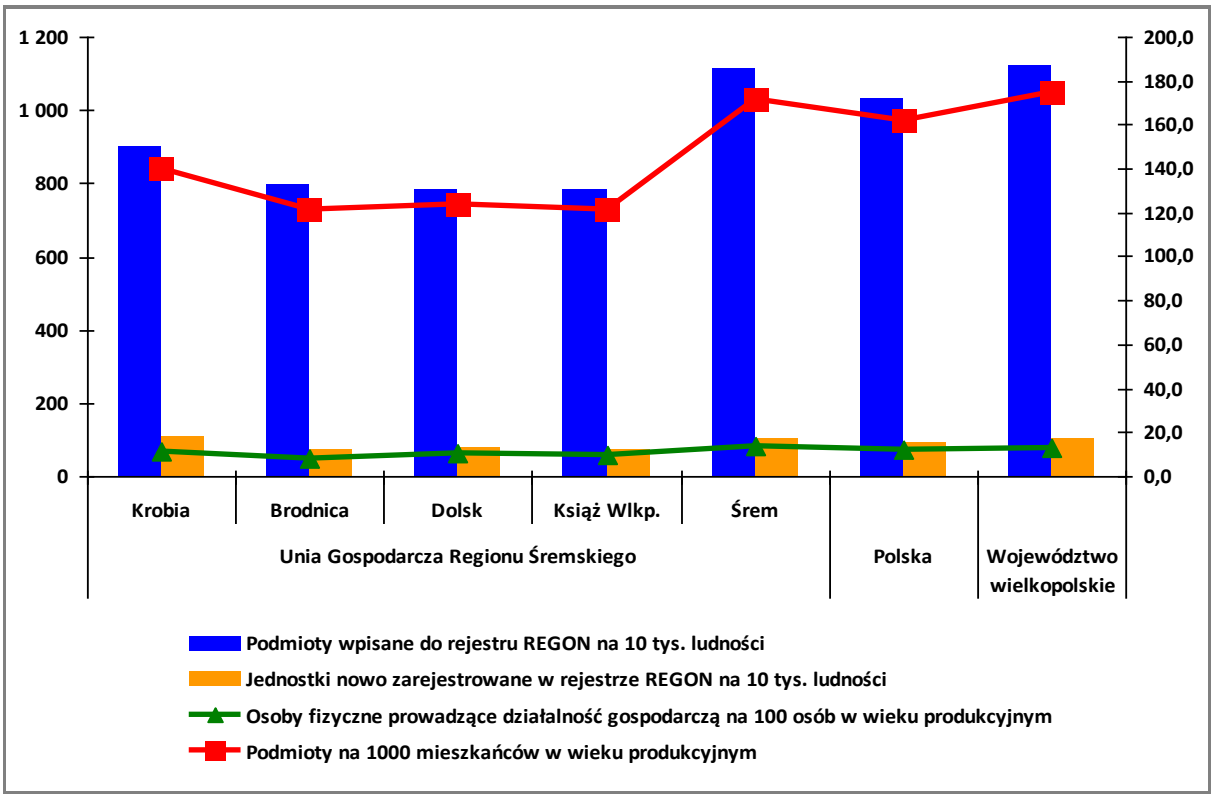

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

4.6. Atrakcyjność inwestycyjna

Według analizy przestrzennego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej Polski dla inwestorów zagranicznych, dokonanej w 2013 roku przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, województwo wielkopolskie uzyskało wysoką – czwartą pozycję pod względem atrakcyjności województw dla inwestorów, rozumianej między innymi jako zdolność do stworzenia przez władze samorządowe dobrego klimatu do inwestycji. Ponadto województwo wielkopolskie uzyskało drugą rangę atrakcyjności w kategorii dostępność transportowa i trzecią w kategorii zasoby i koszty pracy, ocenionej na podstawie liczby pracujących, liczby bezrobotnych, liczby wolnych miejsc pracy, napływu absolwentów szkół średnich i wyższych oraz na podstawie wysokości wynagrodzeń.

O atrakcyjności inwestycyjnej powiatu śremskiego i gminy Krobia świadczy dobrze rozwinięta sieć otoczenia biznesu, szkoły techniczne i ekonomiczne, kształcące specjalistów wielu dziedzin, a także inne walory obszaru – jak chociażby możliwość spędzania czasu wolnego w interesujący sposób dzięki bogatym zasobom kulturowo-przyrodniczym. Poszczególne gminy aktywnie podejmują działania na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorczości na ich terenie. Kształtowanie pozytywnego klimatu inwestycyjnego poprzez skuteczne działanie samorządów lokalnych i instytucji otoczenia biznesu w regionie, ukierunkowane na rozwój gospodarczy, znajduje odzwierciedlenie m.in. we wzrastającej na przestrzeni lat liczbie podmiotów gospodarczych. **Korzystna lokalizacja na mapie Wielkopolski, dostęp do pełnej infrastruktury technicznej oraz dobrze rozwinięte otoczenie biznesu** to walory, które zachęciły wiele przedsiębiorstw do zainwestowania kapitału właśnie na tym obszarze. Starania samorządów dotyczące zachęcenia przedsiębiorców różnych branż do inwestowania na terenie gmin należących do Stowarzyszenia motywowane są m.in. dużą liczbą osób dojeżdżających do pracy do powiatów ościennych, czy do miasta Poznania. Celem wspólnym gmin Stowarzyszenia jest więc dywersyfikacja gospodarczych podstaw funkcjonowania powiatu.

Obszar gmin należących do Stowarzyszenia jest jednak mocno zróżnicowany pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. W zapewnieniu dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości przodują gmina Śrem i gmina Krobia. Gminy te to tereny zdecydowanie bardzo atrakcyjne pod względem inwestycyjnym.

W rankingu Gmin i Powiatów Związku Powiatów Polskich w walce o tytuł „Dobrego Polskiego Samorządu" gmina Śrem zajęła w 2010 roku bardzo wysokie 11 miejsce w kraju w kategorii gminy miejskie i miejsko-wiejskie.

Gmina Śrem dobrze wypadła w badaniach jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną, ujętych w Rankingu Potencjalnej Atrakcyjności Inwestycyjnej dla gospodarki narodowej,

przygotowanym w Instytucie Przedsiębiorstw za 2010 rok. Ranking ujęto w raporcie „Gmina na Piątkę! Dobre praktyki w obsłudze przedsiębiorstw".

Ponadto gmina Śrem wyróżniona została pod względem atrakcyjności inwestycyjnej w raporcie „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2013", przygotowanego przez Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych. Gmina znalazła się w gronie atrakcyjnych gmin dla ogółu rozpatrywanych rodzajów działalności dzięki uniwersalności walorów lokalizacyjnych, jak i wybranych sekcji gospodarki narodowej. Wysoka ocena gminy związana jest m. in. z przynależnością gminy do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Śrem jest nowoczesną, silną gospodarczo gminą, która dokłada wielu starań do tworzenia i realizacji przyjaznej polityki proinwestycyjnej dla przedsiębiorców, m.in. oferując atrakcyjne tereny inwestycyjne. Ponadto na gruntach należących do gminy Śrem przeznaczonych pod działalność gospodarczą utworzono Śremski Park Inwestycyjny – Obszary Wschodni i Zachodni. Obszar Wschodni – teren o powierzchni 12 ha w grudniu 2006 roku został objęty Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną. Do roku 2009 całość została sprzedana przedsiębiorstwom z kapitałem niemieckim, holenderskim i polskim. Obszar Zachodni Śremskiego Parku Inwestycyjnego to teren o powierzchni ok. 19 ha, który w 90% należy do Gminy Śrem. Od 22 kwietnia 2009 oku. 10 ha tego terenu stanowi II Podstrefę Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Istnienie II Podstrefy Śrem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej gwarantuje zwrot inwestycji nawet do 60%, m.in. dzięki zwolnieniom podatkowym. Obszar Zachodni to teren położony przy ul. Staszica / 750-lecia w Śremie. Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony pod działalność gospodarczą. Otoczony jest utwardzonymi drogami z dostępem do infrastruktury technicznej. Oprócz terenów Śremskiego Parku Inwestycyjnego Gmina oferuje również inne tereny, które zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod działalność gospodarczą oraz zabudowę mieszkaniową i usługową – w Śremskim Parku Inwestycyjnym (8ha), Pyszącej (8 ha), przy ul. Kilińskiego/ Solidarności (6 ha) i „Brama miasta" (7 ha), a także teren sportu i rekreacji (51 ha).

Gmina Krobia natomiast uplasowała się na wysokiej 57 pozycji w Polsce w Rankingu Samorządów Rzeczpospolitej w 2013 roku, uzyskując 52,86 punktów (z czego 35,26 za sytuację finansową i 17,60 za zarządzanie). W rankingu tym Krobię oceniono pozytywnie pod względem stopnia prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju, efektów inwestowania w zakresie podnoszenia standardu życia mieszkańców i jakość usług publicznych oraz pod względem dbania o rozwój przedsiębiorczości i finansów samorządu.

Wysoka pozycja gminy Krobia w rankingu „Rzeczypospolitej" potwierdza zarówno skuteczność procesu zarządzania gminą, jak i efektywność podejmowanych przedsięwzięć oraz niejednokrotnie pionierskich i innowacyjnych rozwiązań, które mają wpływ na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Krobia.

W przypadku gminy Krobia – znakomitym miejscem do lokalizacji zakładów usługowych, przemysłowych, składów i magazynów jest Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna „Podstrefa Krobia Obręb ewidencyjny nr 0015 – Pudliszki" (obszar ok. 25 ha). Inne tereny inwestycyjne gminy to: obszar przy ulicy Powstańców Wlkp. (ok. 9 ha), obszar przy obwodnicy Krobi (ok. 10,5 ha), obszar w Kuczynie (7,2 ha) i obszar w Kuczynce (ok. 1 ha). Gmina Krobia wychodząc naprzeciw oczekiwaniom inwestorów stworzyła również pakiet uchwał pomocowych w zakresie pomocy publicznej. Gmina udziela zwolnień od podatku od nieruchomości gruntów, budynków lub ich części oraz budowli, związanych bezpośrednio z nową inwestycją lub tworzeniem miejsc pracy.

Pozostałe gminy powiatu śremskiego, choć bardzo atrakcyjne przyrodniczo i turystycznie, nieco odstają od gminy Śrem, która stanowi centrum powiatu i to tutaj siedzibę ma większość pracodawców. Większość osób posiadających zatrudnienie dojeżdża jednak do pracy w Śremie lub innych miastach. Ofertę inwestycyjną gminy Książ Wlkp. stanowią: działki w Radoszowie (12,96 ha i ok. 17 ha), w Gogolewie (3,26 ha), w Zakrzewicach (3,60 ha) i w Chwałkowie Kościelnym (6,79 ha).

Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości oraz gminy członkowskie otrzymują liczne certyfikaty i wyróżnienia, świadczące o efektach ich starań na rzecz rozwoju gospodarczego oraz o atrakcyjności inwestycyjnej na ich terenie. Najważniejsze z nich to:

- certyfikat Systemu Zarządzania Jakością dla Stowarzyszenia na zgodność z normą ISO 9001:2001 w zakresie usług doradczych o charakterze ogólnym, szkoleniowych i informacyjnych (2006)
- tytuł HIT 2006 – "Partnerstwo dla rozwoju" – tytuł dla Stowarzyszenia w ramach konkursu Samorządowo-Gospodarczy HIT 2006, w kategorii Organizacja i Zarządzanie (2006)
- certyfikaty dla gminy Dolsk i Krobi „Przyjazdy Samorząd" (2008-2010)
- certyfikat dla gminy Krobia „Przyjazna Gmina 2011" w ramach ogólnopolskiego programu „Przyjazna Gmina 2011" redakcji Forum Biznesu (dodatek do Dziennika Gazety Prawnej), pod patronatem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego – uznanie gminy Krobi za przyjazną inwestorom, mieszkańcom i turystom (2011)
- tytuł LIDERA "Wielkopolska Jakość" – Certyfikat Europejskiego Systemu Wyróżnień i Nagród Jakości Wielkopolskiego Instytutu Jakości dla Stowarzyszenia w kategorii Instytucja Otoczenia Biznesu za zaangażowanie w promowanie metod zarządzania wśród lokalnych przedsiębiorców (2012)
- certyfikat Polskiego systemu Informacji dla punktu informacji turystycznej Stowarzyszenia w Śremie (2011, 2012, 2014)

- certyfikat w ramach II Edycji Konkursu Jakości Funkcjonowania Samorządów Terytorialnych „Najlepsze w Polsce" – „The Best in Poland" – konkurs organizowany przez Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego w Poznaniu – dla gminy Śrem i miasta Śrem za „Upowszechnianie idei organicznikowskiego zarządzania samorządem terytorialnym wraz z upowszechnianiem postaw patriotycznych" (2013)
- certyfikat EuroRenoma Europejskiego Rejestru Renomowanych dla gminy Śrem, będącego oznaką rzetelności jakości, i solidności w działaniu urzędu, m.in. w odniesieniu do działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości (2013).

5. ANALIZA SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym w analizie strategicznej, jest analiza SWOT. Analiza ta polega na zestawieniu mocnych i słabych stron Stowarzyszenia oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym Stowarzyszenia oraz o dostrzeganych barierach w jego dalszym rozwoju.

ANALIZA SWOT STOWARZYSZENIA (jako organizacji):

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• ponad 20. doświadczenie organizacji, • w pełni zrealizowane wcześniej przyjmowane strategie rozwoju: gospodarczego i turystycznego, • członkostwo w Krajowym Systemie Usług (KSU) dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz w Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, • znaczący potencjał intelektualny w bardzo zróżnicowanych dziedzinach przydatny w realizacji zadań statutowych, • kultura pracy i standaryzacja usług potwierdzona certyfikatami, w tym ISO – akredytacja w ogólnopolskiej sieci KSU dla MSP w zakresie realizacji usług: informacyjnych, doradczych o charakterze ogólnym i szkoleniowych, • szeroka oferta usług dla MSP i osób podejmujących działalność gospodarczą oraz organizacji pozarządowych, • brak opłat za świadczone usługi – powszechny dostęp, • silna identyfikacja pracowników z celami i działaniami, • utworzona sieć współpracy z ośrodkami otoczenia biznesu w Wielkopolsce, • dostęp do ekspertów, • zdolność do tworzenia nowych koncepcji w obszarze wsparcia przedsiębiorczości, • doświadczenie w przygotowaniu i realizacji różnorodnych tematycznie projektów, w tym projektów partnerskich, • zdolność do integracji różnych środowisk wokół problematyki wsparcia przedsiębiorczości,	• nierozpoznane i ograniczone działania bezpośrednio zaspokajające potrzeby środowiska biznesu, • brak długookresowego planu rozwoju działalności i świadczonych usług, • duże zróżnicowanie tematyczne w poszczególnych rodzajach działalności Stowarzyszenia, nieodzwierciedlające podstawowego zakresu usług i tym samym rozproszone grupy klientów, • mała mobilność i dostępność Stowarzyszenia dla mieszkańców terenów wiejskich spowodowana nieliczną kadrą pracowników, • okresowość w nadmiarze pracy u niektórych pracowników związana z określoną specjalizacją lub zaangażowaniem w projekty i nabory wniosków, • nierównomierne zaangażowanie pracowników biura w projekty, • słaba współpraca z innymi podmiotami pośrednio wspierającymi rozwój przedsiębiorczości, powielanie i nakładanie się działań, brak ich koordynacji i woli współpracy, • ograniczone zasoby finansowe na organizację profesjonalnie działającego biura merytorycznego mogącego efektywnie pracować na rzecz przedsiębiorczości, • lokalizacja biura poza centrum, • szybkie zużywanie się sprzętu niezbędnego do świadczenia usług, • nie wykorzystany potencjał lokalowy (dobrze wyposażonej sali wykładowej

• marka wiarygodnej instytucji okołobiznesowej, • dostęp do zasobów informacyjnych, • odpowiednie zasoby lokalowe, • zaufanie władz samorządowych i sprawna komunikacja wewnętrzna między biurem a poszczególnymi ciałami organizacyjnymi Stowarzyszenia, • zaangażowanie członków Stowarzyszenia w realizację zadań, • stałe źródło finansowania – składka członkowska, • duży udział środków zewnętrznych (z projektów) w ogólnym budżecie Stowarzyszenia, • zalążek funduszu pożyczkowego.	w godzinach pracy Stowarzyszenia), • słaba identyfikacja nazwy z rodzajem prowadzonej działalności wśród potencjalnych klientów, • słaba znajomość zakresu prowadzonej przez Stowarzyszenie działalności wśród pracowników JST i instytucji im podległych, • brak własnego funduszu pożyczkowego, wyodrębnionego organizacyjnie i kapitałowo, • okresowo ograniczone środki finansowe, uzależnione od aktualnie ogłaszanych konkursów, • brak działalności gospodarczej i odpłatnej pozwalających na efektywność finansową (uwarunkowane składem funkcyjnym ciał organizacyjnych).
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• nowa strategia europejska w zakresie zmiany modelu finansowania – szansa na rozwój funduszu pożyczkowego, • umocnienie pozycji Stowarzyszenia dzięki realizowanym projektom pożyczkowym, • możliwości pozyskania środków finansowych na realizację projektów w nowej perspektywy finansowej UE 2014+, • globalizacja i nieograniczony dostęp do informacji, • nowi członkowie Stowarzyszenia.	• powstanie silnej, konkurencyjnej organizacji działającej bezpośrednio na rzecz i w interesie przedsiębiorczości i/lub działania licznych instytucji wchodzące w zakres działań statutowych Stowarzyszenia, • jeszcze większe niż obecnie ograniczenia formalne w możliwościach ubiegania się przez Stowarzyszenie o środki unijne na realizację zadań, • brak znaczących zmian legislacyjnych sprzyjających rozwojowi OIB i biznesu technologicznego, • zniechęcenie aktywnych członków Stowarzyszenia do poświęcania czasu i pracy na jego rzecz, • „ubożenie" samorządów – ograniczanie wysokości składki członkowskiej, • wysokość stawki składki członkowskiej regulowana corocznie decyzją Walnego Zebrania Członków, • wstępowanie nowych członków o odmiennych i rozbieżnych oczekiwaniach i intencjach lub występowanie obecnych członków z członkostwa w Stowarzyszeniu.

Z uwagi na silne oddziaływanie oraz uzależnienie funkcjonowania Stowarzyszenia od samorządów, wynikające z formuły prawnej i realizacji pewnych obszarów działań wchodzących w kompetencje poszczególnych szczebli administracji samorządowej, określono również analizę SWOT dla obszaru działalności Stowarzyszenia.

ANALIZA SWOT OBSZARU DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA:

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• atrakcyjne położenie w sąsiedztwie aglomeracji poznańskiej, bliskość autostrady i lotniska w Poznaniu, • położenie na granicy Wielkopolskiego Parku Narodowego (gmina Śrem i gmina Brodnica), • przebiegające ważne drogi wojewódzkie: 310, 432, 434 i 436, • rozwój demograficzny – wzrost liczby mieszkańców, • uzbrojone tereny inwestycyjne poszczególnych gmin, • infrastruktura techniczna dobrze rozwinięta, • dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa, • opracowane strategie rozwoju gmin • Wałbrzyska i Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, • inwestorzy krajowi i zagraniczni, • bardzo dobrze działające otoczenie biznesu, • kompetentna obsługa w urzędach, • wysoki poziom edukacji w szkołach, dobry dostęp do edukacji ponadgimnazjalnej i do uczelni wyższych, • walory turystyczne i przyrodnicze, dobre warunki rozwoju turystyki.	• znaczne ograniczenie połączeń kolejowych, brak przewozów pasażerskich, • znaczne zatłoczenie drogi dojazdowej do Poznania, • zbyt mała liczba połączeń autobusowych, • bezrobocie, zwłaszcza wśród osób młodych i mieszkańców wsi, • duży udział zatrudnionych w rolnictwie , • duże rozdrobnienie gospodarstw, • silne zróżnicowanie potencjału gospodarczego w ramach gmin Stowarzyszenia, • niedostateczne wykorzystanie możliwości turystycznych regionu.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• napływ inwestycji zagranicznych i obcego kapitału, • wielosegmentowy rozwój wsi, • rozwój funkcji turystycznych, • rozwój rolnictwa ekologicznego, • promowanie regionu i przedsiębiorczości, • współpraca samorządów z lokalnymi przedsiębiorcami i szkołami, • wprowadzanie nowych technologii i know – how w sferę produkcyjną i usługową, • wzrost wydatków na innowacyjność gospodarki w nowym okresie programowania UE 2014+.	• zła sytuacja makroekonomiczna kraju – recesja gospodarcza, • zła polityka finansowa państwa w stosunku do samorządów (ograniczenie możliwości finansowych, nakładanie zadań bez zapewnienia źródeł ich finansowania), • wysokie koszty pracy i niskie płace, • starzenie się społeczeństwa (systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym), • odpływ młodzieży do większych ośrodków lub za granicę, • ogólnokrajowe warunki prowadzenia działalności gospodarczej (wysokie podatki, biurokracja), • trudności z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację inwestycji.

6. BADANIA ANKIETOWE

Ankieta, jako część prac nad „Strategią Rozwoju Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości do roku 2022". Skierowana została do przedsiębiorców funkcjonujących na obszarze jednostek terytorialnych współtworzących Stowarzyszenie.

Pytania miały na celu:

- **zdiagnozować najistotniejsze bariery w kontekście środowiska dla prowadzenia działalności gospodarczej w regionie śremskim i w Krobi**
- **ustalić, jakie usługi otoczenia biznesu są w regionie najpopularniejsze, jak oceniają je przedsiębiorcy oraz które obszary wymagają, zdaniem przedsiębiorców, rozwoju**
- **zbadać, czy lokalni przedsiębiorcy potrzebują usług świadczonych elektronicznie oraz jak bardzo cenią bezpłatne usługi instytucji otoczenia biznesu**
- **sprawdzić, czy lokalni przedsiębiorcy znają ofertę Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremskiego Ośrodka Wspierania Małej Przedsiębiorczości oraz jak oceniają jakość usług świadczonych przez tę instytucję.**

Przedsiębiorcy deklarowali przede wszystkim chęć korzystania z takich usług jak: doradztwo w sprawie pozyskiwania funduszy, pożyczki na działalność, transfer innowacji czy inicjatywy sprzyjające zrzeszaniu się.

Przedsiębiorcy, którzy już korzystali z usług Unii, ocenili współpracę najczęściej – bardzo dobrze. Poszerzanie grona klientów należy więc połączyć z podtrzymaniem jakości świadczonych usług.

6.1. Organizacja badań

Narzędzie badawcze

Kwestionariusz ankietowy (w całości zamieszczony na końcu niniejszego opracowania – w załączniku 1), zawierał siedem rozwiniętych pytań merytorycznych oraz metryczkę

składającą się z pięciu dodatkowych pytań. Ze względu na złożoność badanej materii, przyjęto różne formy pytań: macierzowe, otwarte, zamknięte oraz jednokrotnego wyboru; w części pytań badani mieli możliwość zamieszczenia komentarza.

Kanały dystrybucji

Badanie prowadzone było przy użyciu dwóch kanałów:

- tradycyjnego – za pomocą dystrybucji wydrukowanych ankiet wśród lokalnych przedsiębiorców, w instytucjach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej
- elektronicznego – formularz ankietowy został przeniesiony do serwisu internetowego zajmującego się badaniami ilościowymi (link bezpośredni do ankiety: http://regionsremski.ankietka.pl) a odnośnik do formularza umieszczony został na witrynie internetowej Unii, oraz został rozesłany z prośbą o wypełnienie ankiety on-line do kilkuset lokalnych przedsiębiorców z bazy adresowej Unii.

Grupa badawcza

W badaniu ostatecznie udział wzięło 43 przedsiębiorców. Metryczka nie zawierała pytań dotyczących takich kwestii jak płeć, wiek czy wykształcenie, które często pojawiają się w kwestionariuszach ankietowych, bowiem intencją badania było zdiagnozowanie sytuacji przedsiębiorców bez względu na tego typu cechy, ponadto sam charakter badania powoduje, że pojawienie się takich zmiennych nie jest konieczne.

Za cechy najistotniejsze w kontekście Strategii Rozwoju uznano następujące cechy przedsiębiorcy biorącego udział w badaniu:

- rodzaj prowadzonej działalności (produkcja, handel hurtowy, handel detaliczny, budownictwo, inne usługi)
- liczba pracowników zatrudnianych przez dane przedsiębiorstwo (samozatrudnienie, 2-9 osób, 10-49 osób, 50-249 osób, 250 osób i więcej)
- okres funkcjonowania przedsiębiorstwa (do roku, 1-5 lat, 6-10 lat, 11-15 lat, powyżej 15 lat)
- forma organizacyjno-prawna prowadzonej działalności (działalność gospodarcza prowadzona przez osobę fizyczną, spółka prawa cywilnego, spółka prawa handlowego, spółdzielnia, inna forma).

14 badanych jako **rodzaj prowadzonej działalności** wskazało produkcję, tyle samo osób wskazało handel (8-detaliczny, 6-hurtowy). Budownictwem trudni się czworo ankietowanych. 17 osób wskazało „inne”: 3 z nich wpisało usługi informatyczne,

a 2 transport. Pojedyncze wpisy dotyczyły takich branż, jak: inżynieria, opieka nad dziećmi, gastronomia, pielęgnacja, wywóz ścieków, motoryzacja.

Wykres 16. Branże

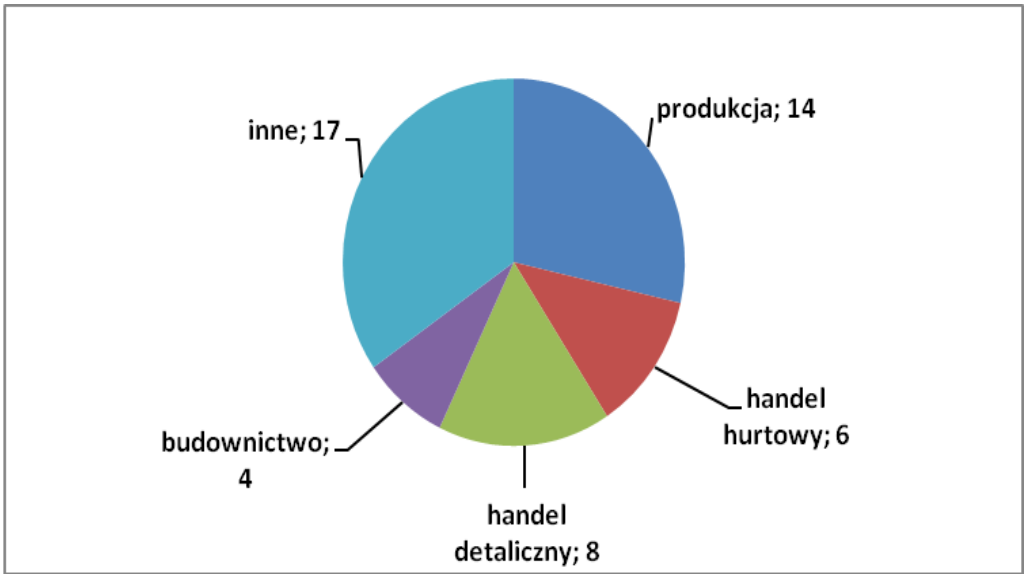

Źródło: Badanie ankietowe

Jeśli chodzi o **liczbę zatrudnionych pracowników**, to najwięcej wskazań, bo 19, uzyskał przedział 2-9. 12 osób funkcjonuje w ramach samozatrudnienia, 7 przedsiębiorców zatrudnia od 10 do 49 pracowników, dwoje zaznaczyło przedział 50-249. Jedno wskazanie uzyskał przedział „250 i więcej".

Wykres 17. Ilość pracowników

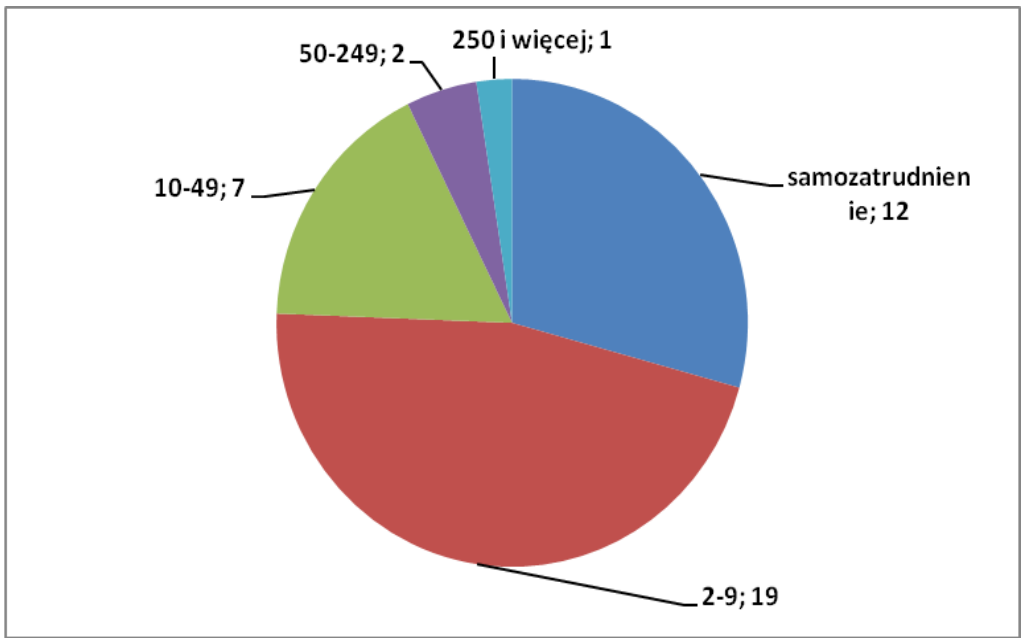

Źródło: Badanie ankietowe

Część metryczki dotycząca **stażu** przedsiębiorstwa pokazuje, że w badaniu największą grupę stanowili ci, którzy funkcjonują na rynku długo: opcję „powyżej 15 lat" wskazało 17 respondentów. Przedział 1-5 lat zaznaczyło 8 osób a po pięć wskazań uzyskały pozostałe opcje (do 12 miesięcy, 6-10 oraz 11-15 lat).

Wykres 18. Liczba lat prowadzenia działalności

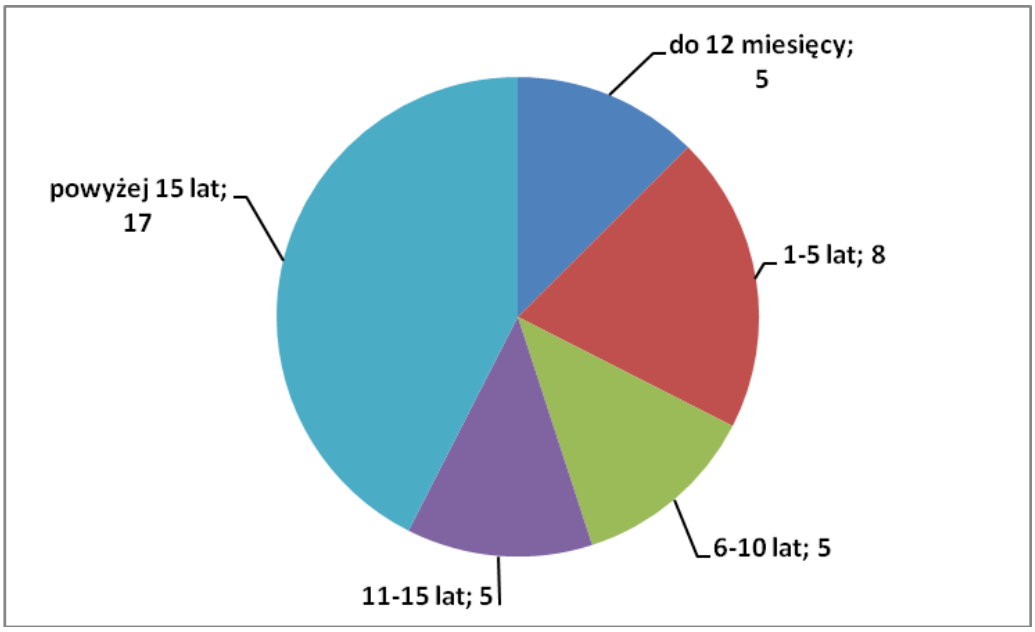

Źródło: Badanie ankietowe

Zdecydowana większość respondentów za **formę organizacyjno-prawną** przyjęło działalność gospodarczą prowadzoną przez osobę fizyczną. Tę opcję zaznaczyło 36 osób. Po dwa wskazania uzyskały: spółka prawa cywilnego oraz spółka prawa handlowego. Pozostałe propozycje („spółdzielnia" i „inna") nie zostały wskazane przez żadnego z respondentów.

Miejsce prowadzenia działalności

Najwięcej badanych – 18, prowadzi działalność w gminie Śrem, będącej lokalnym centrum oraz siedzibą Unii Gospodarczej. 15 przedsiębiorców jako miejsce funkcjonowania przedsiębiorstwa wskazało Gminę Krobia, natomiast dwóch badanych – Gminę Dolsk. Z pozostałych jednostek współtworzących Unię (Gmina Brodnica oraz Gmina Książ Wlkp.) wywodzi się po jednym z respondentów. Wśród ankietowanych znalazły się trzy osoby, które jako miejsce prowadzonej działalności wpisały jednostki terytorialne nie będące częścią Unii Gospodarczej, lecz ich interesy z regionem śremskim niewątpliwie ściśle się wiążą – Swarzędz, Kościan i Krzykosy leżą niedaleko powiatu śremskiego.

Wykres 19. Miejsce prowadzenia działalności

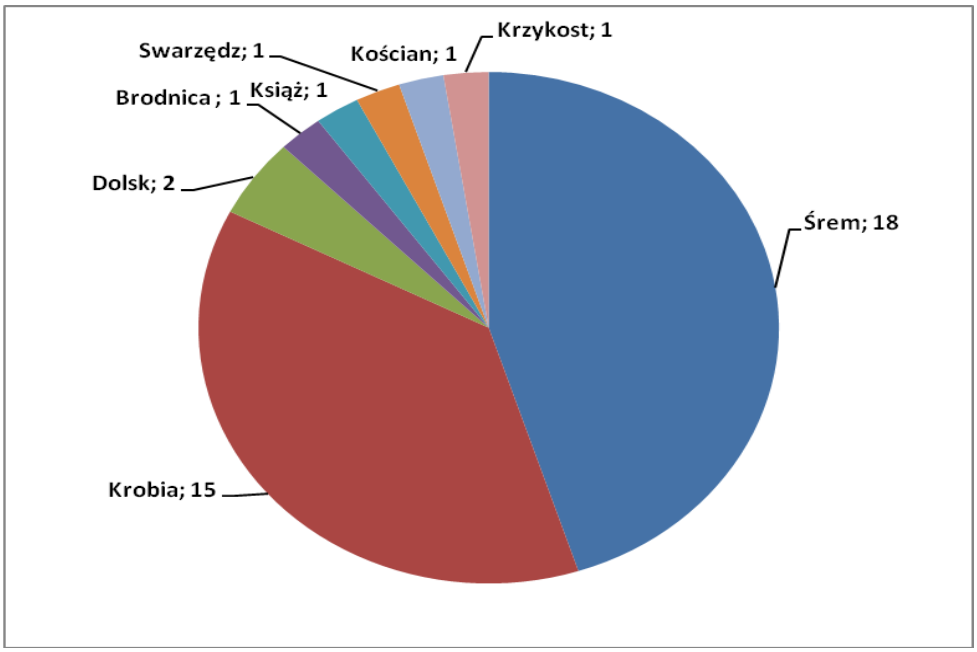

Źródło: Badanie ankietowe

6.2. Analiza

W niniejszej części omówiono odpowiedzi, jakich udzielili respondenci. Przedstawiono wnioski wyłaniające się z pytań merytorycznych; w niektórych przypadkach obok prawidłowości wyłaniających się ze wszystkich odpowiedzi, przedstawiono te, które są charakterystyczne dla wybranej na podstawie metryczki, grupy respondentów.

6.2.1. Bariery w prowadzeniu działalności

W kwestionariuszu ankietowym ten obszar zbadany został za pomocą pytania macierzowego. Przedstawiono dziewięć potencjalnych barier oraz trzy pozycje, w których respondenci mogli przedstawić bariery, które są przez nich dostrzegane, a które nie znalazły się w kwestionariuszu. Każda z barier mogła zostać oceniona jako „duża", „średnia" lub „niewielka lub żadna". Zaproponowane przeszkody to:

- wysokie opłaty i podatki lokalne
- brak dostępu do odpowiednich terenów pod inwestycje
- brak na lokalnym rynku lokali pod działalność gospodarczą do kupna lub wynajęcia (powierzchnia biurowa, handlowa, inne obiekty)
- zły stan dróg lokalnych
- brak wystarczającej mocy elektrycznej/gazowej
- brak sieci wodociągowej/kanalizacyjnej

- brak lub utrudniony dostęp do szybkiego Internetu
- ograniczony dostęp do kredytów i pożyczek na rozwój działalności
- brak dostatecznej liczby pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.

Obszary te posiadają różne umocowanie: formalno-prawne, lokalne, infrastrukturalne czy związane z kapitałem ludzkim; podyktowane to było potrzebą maksymalnie szerokiego zbadania charakteru przeszkód, jakie mogą stać przed działającymi w regionie przedsiębiorcami.

Obszar pierwszy, czyli **wysokie opłaty i podatki lokalne**, najwięcej respondentów – w liczbie 17 – uznało za dużą przeszkodę, 16 osób zaznaczyło opcję „średnia przeszkoda" natomiast za niewielką lub żadną przeszkodę uznało kwestię opłat i podatków lokalnych sześcioro badanych przedsiębiorców. Kwestia okazuje się tym bardziej istotna, jeśli zsumuje się odpowiedzi twierdzące, bez względu na stopień ich natężenia: za przeszkodę uznaje ten obszar 33 badanych wobec sześciorga obojętnych.

Kolejna potencjalna bariera, czyli **brak dostępu do terenów odpowiednich pod inwestycje**, stanowi nieco mniejszą przeszkodę dla badanych: większość z nich, bo 17, uznało ją za niewielką lub żadną, 14 osób uznało ją za średnią, a 7 za dużą przeszkodę.

Baza lokalowa **(brak na lokalnym rynku lokali pod działalność gospodarczą do kupna lub wynajęcia)** jest obszarem, w którym liczba odpowiedzi „niewielka lub żadna przeszkoda" przewyższa te uznające go za istotną barierę, niezależnie od stopnia: 22 odpowiedzi „niewielka lub żadna przeszkoda" wobec 13 – średnia i 4 – duża.

Następne trzy pytania dotyczyły infrastruktury: drogowej, elektrycznej/gazowej, wodociągowej/kanalizacyjnej oraz dostępu do szybkiego Internetu:

- **zły stan dróg** lokalnych za dużą przeszkodę uznało 14 badanych przedsiębiorców, a za średnią oraz niewielką – po 12 z nich. Dla większości respondentów (26 wskazań) jest to istotna bądź średnia bariera w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
- zdecydowanie pozytywnie ocenione zostały dwa następne obszary: **moc elektryczna/ gazowa oraz sieć wodociągowa/ kanalizacyjna**. Brak mocy elektrycznej/gazowej jest niewielką lub żadną przeszkodą dla 23, a brak sieci wodociągowej/kanalizacyjnej dla 28 badanych. Pierwszy z tych aspektów uzyskał 6 wskazań jako „duża przeszkoda", a drugi jedynie 4
- **brak lub utrudniony dostęp do szybkiego Internetu** uzyskał więcej niepożądanych wskazań: dla 11 badanych jest to dużą, a dla 10 średnią przeszkodą. 17 osób nie widzi w tym obszarze istotnych problemów, jednak ponad połowa badanych (21) dostrzega tu potrzebę zmian. W czasach przenoszenia części lub całości narzędzi ważnych z punktu widzenia prowadzenia przedsiębiorstwa do świata cyfrowego, należy dostęp

do sieci traktować priorytetowo. Szybki Internet i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu są istotnymi obszarami polityki krajowej i europejskiej, więc można z dużym prawdopodobieństwem oczekiwać szybkiej poprawy sytuacji w tej dziedzinie.

Jeśli chodzi o **ograniczony dostęp do kredytów i pożyczek na rozwój działalności**, to jest on dla większości badanych niewielką lub żadną przeszkodą (16 wskazań), jednak aż 14 wskazań uzyskała opcja „duża przeszkoda". 8 osób uznaje dostęp do usług kredytowych za przeszkodę średniego stopnia.

Ostatnia z przedstawionych respondentom barier **to brak dostatecznej liczby pracowników o odpowiednich kwalifikacjach**. Za dużą lub średnią przeszkodę uznaje ją 22 badanych (odpowiednio: 13 i 9), natomiast za niewielką lub żadną - 14. Kompetencje pracowników i kandydatów dla pracowników są jednym z najistotniejszych czynników kształtujących sytuację na rynku pracy, tak po jego podażowej jak popytowej stronie. Obszar ten wymaga szczególnej troski ze strony podmiotów kreujących polityki publiczne regionu.

Respondenci mieli również możliwość wpisywania **odpowiedzi własnych**. Największa ich ilość dotyczyła problemów z biurokracją (określana bezpośrednio bądź np. jako „brak zrozumienia oczekiwań przedsiębiorcy ze strony urzędników", „zawiłe i niejasne przepisy", „brak współpracy urzędów skarbowych z przedsiębiorcami"), łącznie było to 6 odpowiedzi. Pracodawców naturalnie krępują tzw. koszty pracy, które również pojawiły się w indywidualnych wypowiedziach („wysokie narzuty na wynagrodzenia"). Ponadto wymieniano koszty energii, niską siłę nabywczą klientów i inne. Łącznie respondenci udzielili 15 własnych odpowiedzi, najczęściej związanych z biurokracją bądź też zbieżnych z zaproponowanymi w kwestionariuszu lub rozszerzającymi je.

6.2.2. Usługi instytucji otoczenia biznesu

W kolejnym pytaniu macierzowym respondenci zostali poproszeni o wskazanie, z jakich usług różnych instytucji otoczenia biznesu korzystają (np. ośrodki przedsiębiorczości, ośrodki szkoleniowe, banki, biura rachunkowe itp.) oraz o ocenę stopnia zadowolenia z tych usług. Jedna odpowiedź niosła, dzięki swojej konstrukcji, dwie informacje.
Proponowane odpowiedzi wyglądały następująco:

- nie korzystam i nie przewiduję korzystania
- nie korzystam, ale chciałbym korzystać
- korzystam/korzystałem i jestem bardzo zadowolony ze świadczonej usługi
- korzystam/korzystałem i jestem przeciętnie zadowolony ze świadczonej usługi
- korzystam/korzystałem i jestem niezadowolony ze świadczonej usługi.

Pierwsze pytanie dotyczyło usług finansowo-księgowych. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Wykres 20. Usługi finansowo-księgowe

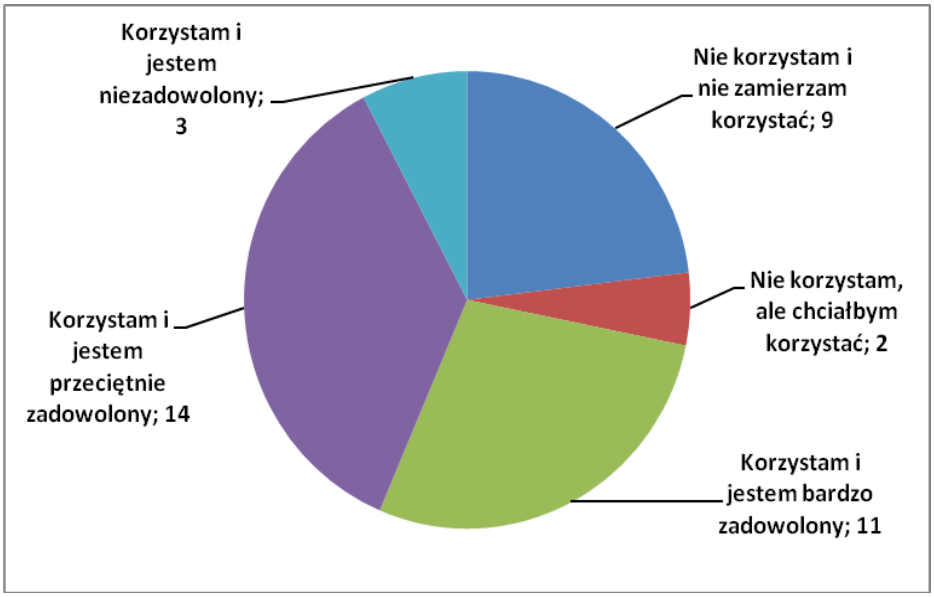

Źródło: Badanie ankietowe

28 badanych korzysta z **usług finansowo-księgowych** świadczonych przez instytucje otoczenia zewnętrznego. 3 z nich jest niezadowolona z ich poziomu, przeciętnie zadowolonych jest 14 badanych przedsiębiorców a 11 z nich jest bardzo zadowolonych. Ci, którzy nie korzystają z tego typu usług raczej nie zamierzają zmieniać tego stanu (2 osoby chciałyby z nich korzystać), ma to zapewne związek z charakterem prowadzonej działalności i/lub kompetencjami i umiejętnościami tych respondentów, którzy nie zgłaszają zapotrzebowania na usługi finansowo-księgowe.

Nieco mniejszym wzięciem cieszą się usługi prawne/podatkowe, lecz tutaj zdecydowanie więcej osób obecnie nie korzystających z nich, chciałoby zmienić ten stan. Kwestię tę szczegółowo przedstawia kolejny wykres.

Wykres 21. Doradztwo prawne/podatkowe

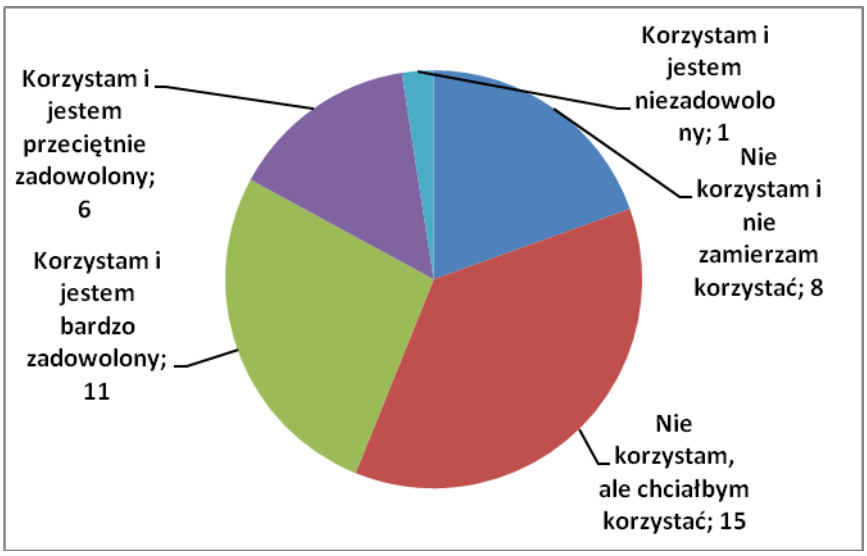

Źródło: Badanie ankietowe

Przedsiębiorcy korzystający z tego typu usług są z nich w większości zadowoleni (jedno wskazanie na brak zadowolenia). Jak wspomniano, większość badanych nie korzysta z doradztwa prawnego/podatkowego, lecz w przeciwieństwie do usług finansowo -księgowych ponad połowa z nich chciałaby być klientem tego typu podmiotów (15 wskazań wobec 8, którzy nie korzystają i nie zamierzają korzystać).

Kolejny badany aspekt ma nieco szerszą formułę i obejmuje **usługi doradcze w zakresie rozwoju firmy** (np. przygotowanie biznesplanu, doradztwo strategiczne, rozwój metod zarządzania). Mniejsza część badanych, łącznie 16 podmiotów, korzysta z takich usług (2 podmioty są z nich niezadowolone, a po 7 wskazań odniosło się do przeciętnego oraz jednoznacznego zadowolenia z poziomu ich świadczenia).

Wykres 22. Usługi doradcze w zakresie rozwoju firmy

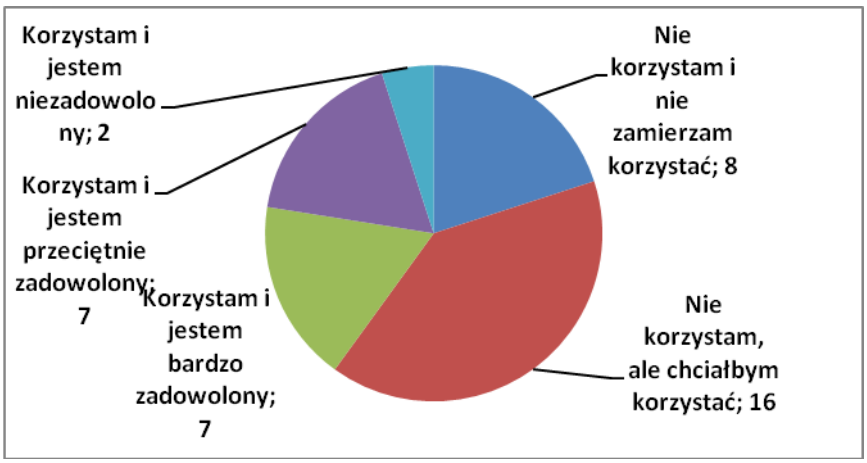

Źródło: Badanie ankietowe

Badani przedsiębiorcy raczej wstrzemięźliwie podchodzą do **usług z zakresu marketingu/reklamy/promocji.**

Wykres 23. Marketing/reklama/promocja

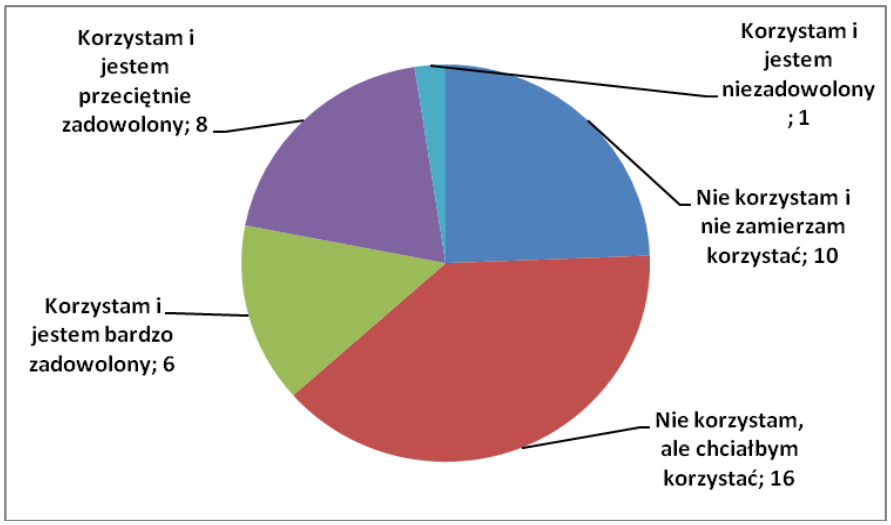

Źródło: Badanie ankietowe

Osoby deklarujące korzystanie z takich usług, oceniają je pozytywnie (tylko 1 odpowiedź „jestem niezadowolony"). Ponadto zauważyć trzeba, że spora część badanych deklaruje chęć zapoznania się z ofertą z zakresu marketingu/reklamy/promocji. Dziesięcioro respondentów nie korzysta i nie zamierza korzystać z takich usług; przyczyn może być wiele: pewny rynek zbytu, wysoka specjalizacja, która nie potrzebuje działań promocyjnych, czy mocno lokalny charakter działania.

Usługi informatyczne cieszą się umiarkowanym zainteresowaniem respondentów.

Wykres 24. Usługi informatyczne

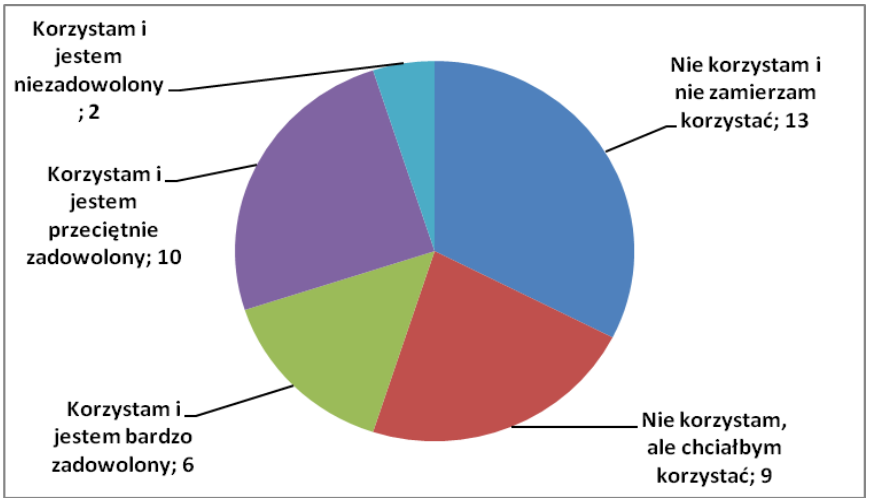

Źródło: Badanie ankietowe

Biorąc pod uwagę zsumowane odpowiedzi z dwóch grup – twierdzącej (korzystam) i przeczącej (nie korzystam) – to więcej zaznaczeń odnosi się do tych deklarujących brak korzystania z takich usług. 9 osób nie wyklucza perspektywy zmiany takiego stanu rzeczy, natomiast dla 13 respondentów usługi informatyczne, takie jak tworzenie i obsługa stron internetowych, e-sklepu czy serwis sprzętu nie są i raczej nie będą w najbliższej przyszłości potrzebne. Spośród grupy, która odpowiedziała twierdząco, większość (10 osób) jest przeciętnie zadowolona z poziomu świadczenia usług (6 badanych jest bardzo zadowolonych, a 2 wyraźnie niezadowolonych).

Mniejsza część grupy respondentów korzystała z **usług szkoleniowych**: 7 badanych deklarowało udział w szkoleniach organizowanych przez instytucje otoczenia biznesu, a 22 nie miało do czynienia z tego typu usługami.

Wykres 25. Usługi szkoleniowe

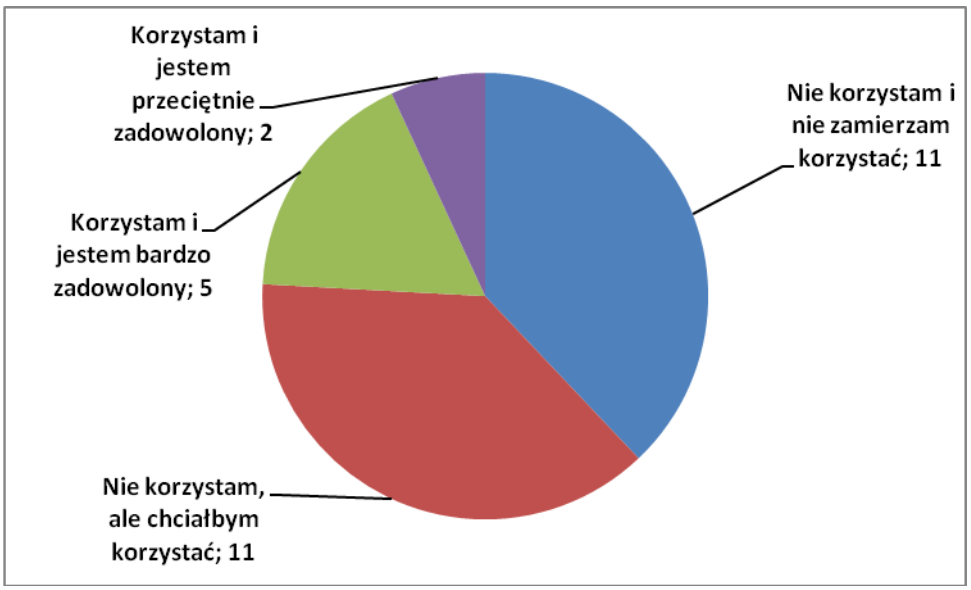

Źródło: Badanie ankietowe

Tak samo silny jest trend deklarujący chęć korzystania ze szkoleń, jak ten oznajmiający brak chęci i potrzeby podnoszenia swoich kwalifikacji za pomocą procesów dokształcających (po 11 osób). Osoby, które brały udział w szkoleniach, jako ich tematykę podawały: uruchomienie firmy, rachunkowość i podatki, tworzenie biznesplanu, marketing i zarządzanie a także komunikację międzyludzką oraz agroturystykę. Nie odnotowano odpowiedzi, które oceniałyby przebyte szkolenia negatywnie, badani byli bardzo bądź przeciętnie zadowoleni z odbytych szkoleń.

Przedsiębiorcy, którzy wypełnili ankietę w większości nie zgłaszają potrzeby poszerzenia oferty lokalowej pod **wynajem pomieszczeń biurowych**: 23 badanych nie korzysta i nie zamierza korzystać z najmu biur, 3 z nich chciałoby wynajmować – kwestią otwartą pozostaje

przyczyna, dla której tego nie robią: brak odpowiedniej oferty, bariera cenowa czy infrastrukturalna? 11 osób wynajmuje lokale w celu prowadzenia działalności gospodarczej; te osoby są zadowolone z poziomu usługi: 6 w stopniu dużym a 5 przeciętnie.

Większa część badanych osób (21 wobec 18) deklaruje korzystanie z **usług informacyjnych**. 3 z tej części nie jest z nich zadowolona, natomiast 17 osób stwierdza, że ich poziom jest satysfakcjonujący bądź bardzo satysfakcjonujący. Spośród 18 badanych, którzy nie mieli styczności z takimi usługami, 12 osób jest otwarta na oferty z tego zakresu, a 6 nie jest nimi zainteresowanych.

Duże zainteresowanie budzą wśród przedsiębiorców **usługi doradcze w zakresie pozyskiwania funduszy UE** lub innych bezzwrotnych, zewnętrznych źródeł finansowania. W momencie przeprowadzenia badania większość ankietowanych zaznaczyła opcję, która oznaczała nie korzystanie z tego typu usług, lecz znacznie większa część chciałaby z nich korzystać (18 wobec 6 niezainteresowanych osób). 17 respondentów korzysta bądź korzystało z doradztwa w zakresie pozyskiwania funduszy – 10 osób jest bardzo zadowolonych, 6 przeciętnie a tylko 1 osoba stwierdziła niezadowolenie z poziomu doradztwa.

Wykres 26. Doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy UE

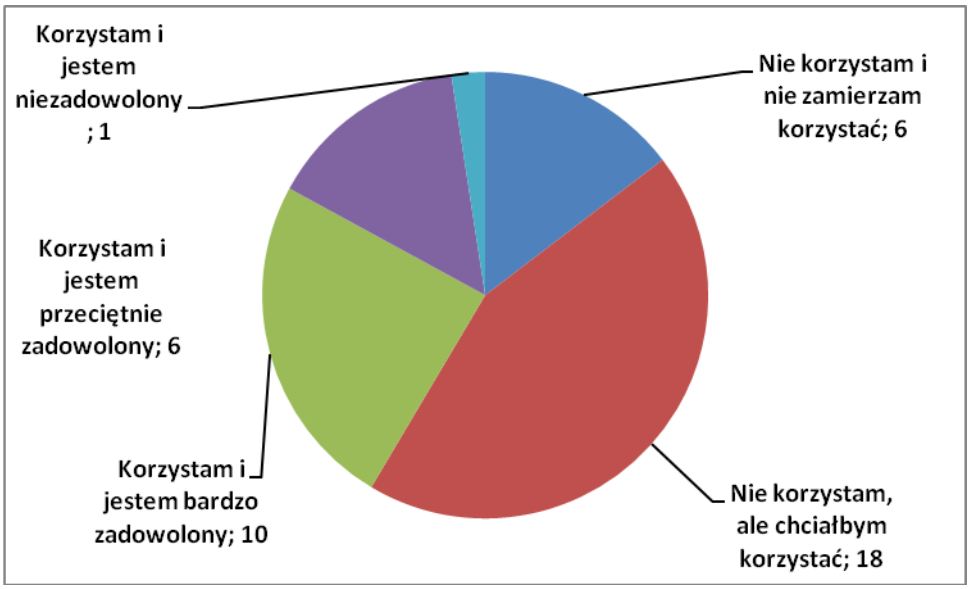

Źródło: Badanie ankietowe

Większa część badanych nie korzysta **z pożyczek i poręczeń ze źródeł innych, niż banki** – jest to 27 badanych wobec 12 deklarujących korzystanie z takich narzędzi. Spośród pierwszej grupy 12 osób chciałaby używać tych instrumentów. Mniejsze zainteresowanie budzi **finansowanie ze źródeł venture capital i innych źródeł finansowania wczesnej fazy działalności przedsiębiorstwa**, co wynika zapewne z faktu, że największą grupę

respondentów stanowili ci przedsiębiorcy, którzy funkcjonują na rynku stosunkowo długo (vide: rysunek 3) – wiele dłużej niż 15 lat. 25 badanych nie korzysta z tych instrumentów oraz nie przewiduje zmiany tego stanu, 11 osób wyraża zainteresowanie tymi instrumentami, a tylko 1 badana osoba z nich korzystała (przeciętne zadowolenie ze świadczonej usługi).

Badanie pokazało, że dużym potencjałem w regionie, jak na razie nie w pełni wykorzystanym, są **usługi w zakresie zrzeszania lokalnych przedsiębiorców** (np. reprezentowania ich w kontaktach z lokalną administracją, integracja przedsiębiorców, wspólna promocja itp.):

- nie korzystało z takich usług 37 respondentów, z których tylko 10 nie wykazuje zainteresowania tym obszarem lokalnej kooperacji
- dwie osoby zadeklarowały korzystanie z przedsiębiorczych zrzeszeń wyrażając pozytywną opinię o poziomie współpracy
- długofalowa współpraca lokalnych przedsiębiorców jest zatem zarówno pożądana, jak i wykonalna.

Podobnie dużym potencjałem cechuje się perspektywa **rozwoju usług udostępniania pełnej infrastruktury do prowadzenia działalności gospodarczej w jednym miejscu** (np. inkubator przedsiębiorczości). Jedna osoba stwierdziła, że korzystała z takiej oferty. 39 badanych nie miało do czynienia z inkubatorem przedsiębiorczości lub podobnymi inicjatywami, a 22 z nich chciałoby korzystać z tego typu oferty. Niemal identyczne rezultaty można zaobserwować w kolejnym pytaniu dotyczącym **usług transferu innowacji** (np. ośrodki prowadzące badania i transferujące technologie do biznesu): 38 badanych oznajmiło, że nigdy nie skorzystało z tych usług, przy czym 23 z nich nie wykluczałoby zaangażowania się w taką współpracę. Kolejne trzy obszary – **klastry** (partnerstwa zrzeszające przedsiębiorców podobnych branż), **działalność wspierająca eksport-import** oraz **kojarzenie partnerów gospodarczych** (dostawcy-odbiorcy, bazy podmiotów gospodarczych) przynoszą podobnie rozłożone deklaracje ze strony przedsiębiorców. Te zagadnienia nie są im obecnie bardzo bliskie, natomiast w każdym przypadku wyrażają oni duże zainteresowanie takimi usługami, co świadczy o potencjale, jakim cechują się rozwiązania innowacyjne, zwłaszcza te wspierające kooperację między sektorami oraz przedstawicielami branż.

Kolejna część kwestionariusza (trzecia) była rozwinięciem poprzedniej, czyli stanowiła ciąg dalszy badania związków i opinii lokalnych przedsiębiorców z zagadnieniem usług otoczenia biznesu, np. wymienionych w pytaniu drugim, ale również innych. Pytanie trzecie miało formę otwartą; odpowiedzi respondentów różniły się ze względu na formę – część była jednowyrazowa, hasłowa, inne skonstruowane były jako dłuższe wypowiedzi złożone. Pytanie brzmiało: **Jakich usług otoczenia biznesu (np. wymienionych w pytaniu poprzednim lub innych usług) brakuje Panu/Pani na lokalnym rynku, aby Pana/Pani Przedsiębiorstwo mogło się rozwijać?** Łącznie odnotowano 25 wypowiedzi w pytaniu otwartym.
Odpowiedzi hasłowe dotyczyły następujących obszarów:

- usługi podatkowe i rachunkowe
- regularnie organizowane wykłady na temat pozyskiwania środków unijnych
- procedury ochrony wartości intelektualnej
- wprowadzanie innowacyjnego produktu na rynek
- wsparcie finansowe
- instytucje wspierające integrację środowisk biznesowych
- klastry budowlano-projektowe
- szkolenia (marketing, zarządzanie, ubezpieczenia)
- szkolnictwo zawodowe
- inkubator przedsiębiorczości
- instytucja integrująca naukę z biznesem.

Jedna odpowiedź podkreślała zagrożenie, jakim jest niedalekie położenie regionalnej metropolii – Poznania, która absorbuje znaczącą część ofert szkoleniowych.

Kilkoro respondentów zdecydowało się skorzystać z możliwości skonstruowania dłuższego wywodu, najczęściej związanych z ograniczającą przedsiębiorców biurokracją – cytując:

- *Brakuje tzw. ciała doradczego, które szczerze i życzliwie doradzi i wręcz przeprowadzi przedsiębiorcę przez gąszcz przepisów prawa w celu satysfakcjonującego przedsiębiorcę zakończenia tak by mógł zająć się firmą (…)*
- *W sytuacji wątpliwej rozstrzygać sprawy na korzyść przedsiębiorcy – lokalne wsparcie władz poprzez urzędników w celu reprezentowania firmy przed np. ZUS-em, Urzędem Celnym, Urzędem Skarbowym…*
- *Ewidentnie brakuje koordynatora wykładni prawa, reprezentanta przedsiębiorców wobec przedstawicieli urzędów, tak, by w końcu zaczęto liczyć się z przedsiębiorcami, a nie tylko z wyborcami w przededniu wyborów zarówno lokalnych jak i krajowych. Bardzo jest to widoczne w budowaniu infrastruktury technicznej – dużo wykonuje się w miejscach gdzie są potencjalni wyborcy.*

Ostatnia wypowiedź jest najdłuższa i nieco nacechowana emocjonalnie, natomiast jej autor zauważa potrzebę wizji i długofalowego, wspólnego działania:

- *Moim zdaniem w Polsce od zawsze brakuje KLUCZOWEJ, PODSTAWOWEJ formy edukacji dla przedsiębiorców na temat ich drogi biznesowej. Powinni wiedzieć, że jeśli już prowadzą działalność X, to ich kolejnym krokiem jest ocena potencjału rynku i jego ewentualne podbicie lub też dodanie kolejnej firmy w innej branży jeśli rynek, na którym zaczynali jest już nasycony. W Polsce natomiast jak to mówi powiedzenie jak „ojciec hodował pyry to my również…" i jak to pisze autor tych słów – przeżeramy nasz kapitał. To temat na lata, i że zmiana świadomości nie jest prosta jednak moim zdaniem jest to najważniejsza sprawa jeśli ktoś chce zbudować mocny gospodarczo region. Niestety przez ostatnie kilka lat zderzałem się z brutalną prawdą o polskich*

przedsiębiorcach, dla których poszukiwany kapitał był mało znaczący jednak dla nich nowa, nieznana branża oznaczała jedno wielkie czary-mary. No, a tak nowej Doliny Krzemowej nie zbudujemy. Niestety będę musiał skorzystać ze wsparcia obcego kapitału, bo w Polsce go nie znajdę i będę budował zachodnią potęgę, a nie polską. Jeśli to się Państwu uda zmienić choćby w 5% to będziecie WIELCY – pozdrawiam.

6.2.3. Usługi otoczenia – forma i odpłatność

Dwa następne pytania w kwestionariuszu dotyczyły formy świadczenia usług przez otoczenie biznesu oraz kwestia odpłatności tychże usług. Pytania miały formę jednokrotnego wyboru z możliwością komentarza, z której skorzystało niewielu respondentów. Pytano tutaj opinię:

- czy w czasach powszechnego dostępu do wiedzy gospodarczej pozyskanej z Internetu, ważne dla Pani/Pana Przedsiębiorstwa są usługi świadczone osobiście (np. doradztwo prawno-finansowe, doradztwo informacyjne)?
- czy jest istotne dla Pana/Pani aby usługi instytucji otoczenia biznesu były bezpłatne?

Proponowane odpowiedzi to: „Tak, bardzo istotne", „Tak, dość istotne", „Nieistotne". Ponadto zostawiono miejsce na ewentualny komentarz. Rozkład odpowiedzi na oba pytania prezentuje się podobnie. Jeśli chodzi o doniosłość świadczenia usług osobiście, to respondenci odpowiadali następująco.

Wykres 27. Czy istotne jest osobiste świadczenie usług?

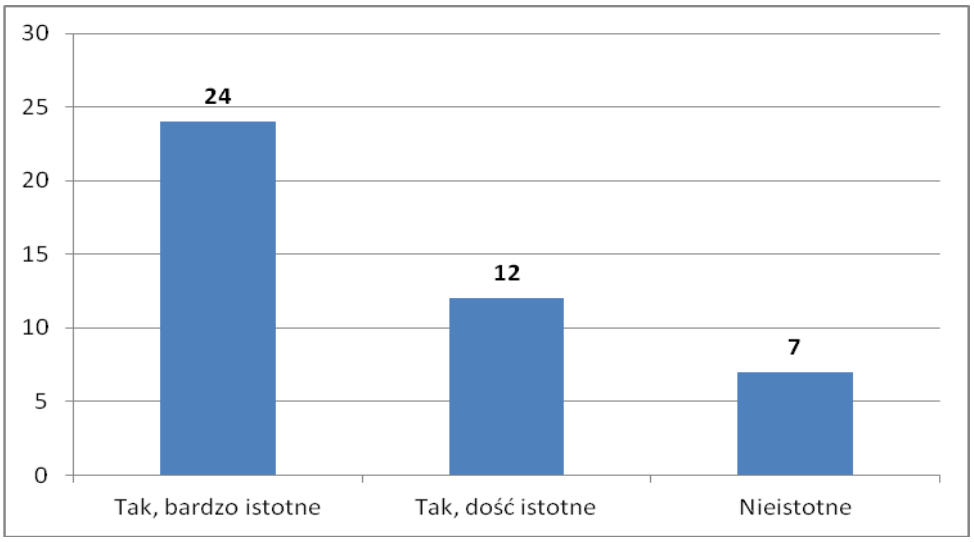

Źródło: Badanie ankietowe

Przedsiębiorcy w zdecydowanej większości zadeklarowali potrzebę korzystania z osobiście świadczonych usług otoczenia biznesu. Może wynikać to z braku kompetencji, natomiast pewne obawy u badanych budzi ilość informacji, jakie niesie Internet i ich niska wiarygodność, co podkreślił w komentarzu jeden z respondentów. W innym komentarzu

stwierdzono, że kontakt osobisty ułatwia trafne podejmowane decyzji inwestycyjnych, natomiast jeden badany oświadczył, że korzysta wyłącznie ze zdalnie realizowanych usług.

Jeśli chodzi o kwestię (bez)płatności usług, to dla badanej grupy ważne jest, aby usługi otoczenia biznesu były bezpłatne.

Wykres 28. Czy jest istotne, aby usługi otoczenia były bezpłatne?

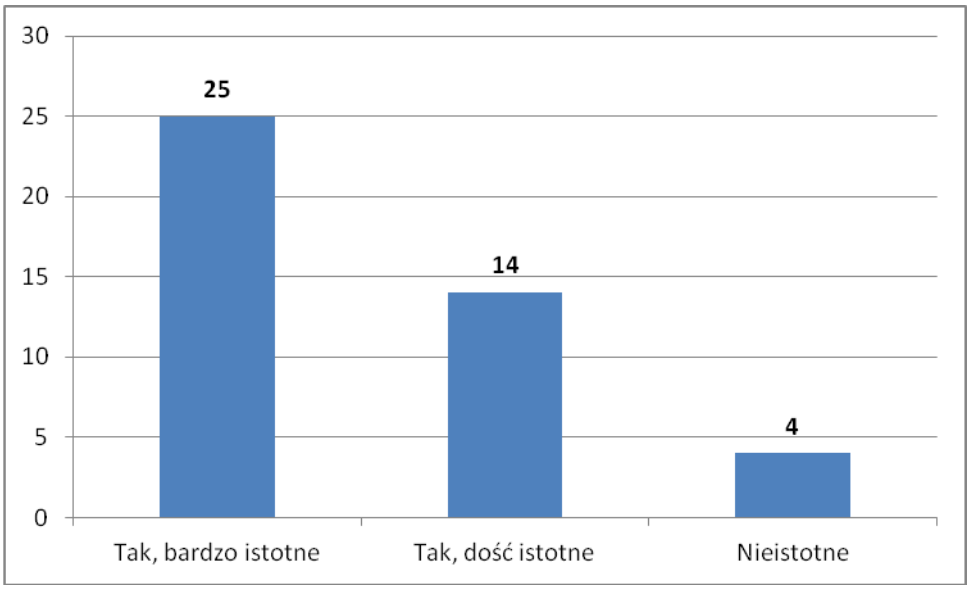

Źródło: Badanie ankietowe

Nie dziwi taka deklaracja, zwłaszcza jeśli przywoła się mnogość barier, również finansowych, jakie stoją przed przedsiębiorcami. W tym pytaniu dwie osoby skorzystały z możliwości umieszczenia komentarza: w jednym przypadku respondent podkreślił, że nieodpłatność jest pożądana przede wszystkim na początku działalności firmy i przedsiębiorcy, w innym przypadku padła deklaracja, że istotna jest jakość usług – ich wysoki standard, co usprawiedliwia odpłatność.

6.2.4. Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości w oczach lokalnych przedsiębiorców

Kolejne dwie części kwestionariusza ankietowego – pytanie jednokrotnego wyboru oraz podzielone na dwie podczęści, z których pierwsza zawierała trzy, a druga cztery obszary, miały na celu zbadanie, jak postrzegana jest Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego przez przedsiębiorców działających na lokalnym rynku.

Pierwsze pytanie badało samą rozpoznawalność Unii: Czy słyszał Pan/Pani o usługach świadczonych przez Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości?

- tak, korzystałem z usług tej instytucji
- tak, słyszałem o takiej instytucji, lecz nie korzystałem ze świadczonych przez nią usług
- nie, nie słyszałem o tej instytucji.

Okazało się, że wielu respondentów nie tylko zna Unię Gospodarczą, ale również było/jest jej klientem.

Wykres 29. Czy zna Pan/Pani Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego?

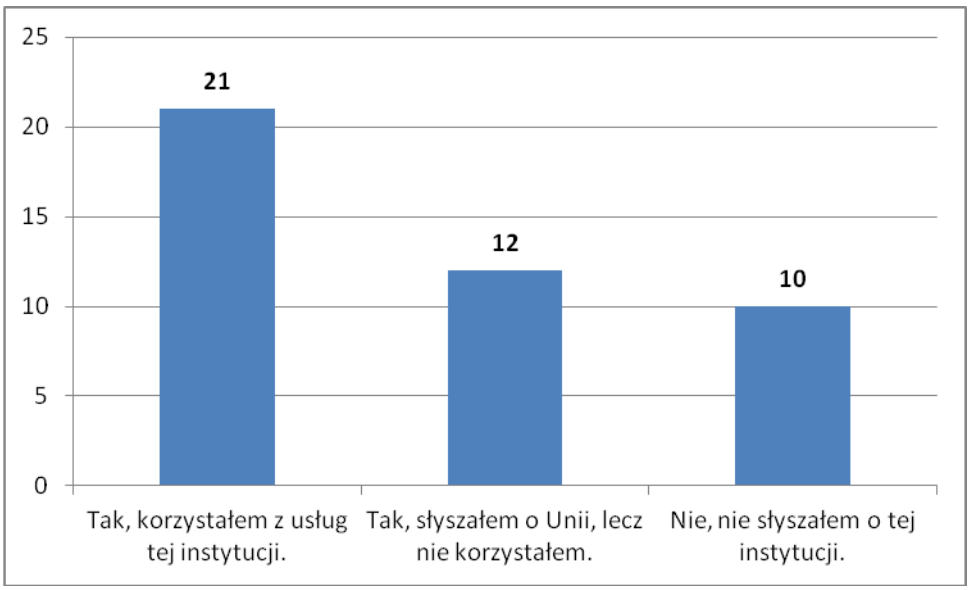

Źródło: Badanie ankietowe

Pytanie skonstruowano w ten sposób, aby uzyskać informację na temat znajomości Unii oraz jednocześnie oddzielić tych respondentów, którzy będąc jej klientami mogli ocenić jakość świadczonych przez nią usług, o co poproszono w kolejnej części kwestionariusza.

W ostatnim pytaniu merytorycznym respondenci zostali poproszeni o to, aby ocenili jakość i przydatność usług Unii Gospodarczej, z których korzystają lub niegdyś skorzystali. Usługi podzielono na dwie kategorie, w których przedstawiono obszary podlegające ocenie:

- **usługi informacyjne**
  - na temat administracyjno-prawnych aspektów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
  - na temat finansowania działalności gospodarczej (fundusze UE, pożyczki, kredyt, leasing)
  - na temat dofiansowanych szkoleń
- **usługi doradcze**
  - doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej

- doradztwo w przygotowaniu dokumentacji związanej z ubieganiem się o dotację
- doradztwo marketingowe
- doradztwo w zakresie organizacji przedsiębiorstwa.

Jeśli chodzi o **usługi informacyjne**, to pierwszy z obszarów - administracyjno-prawne aspekty działalności gospodarczej – oceniło 17 respondentów. 14 z nich uznało, że jakość/przydatność tych usług była wysoka, 2 osoby oceniły ją przeciętnie, a jeden respondent nie był z nich zadowolony. Więcej osób, bo 21, pokusiło się o ocenę usług informacyjnych z zakresu finansowania działalności gospodarczej. Ponownie większość oceniła ich poziom wysoko (18 wskazań wobec 2 przeciętnych i jednej negatywnej oceny). 15 respondentów oceniło ofertę szkoleń - 8 ocen było wysokich, 4 przeciętne a 3 negatywne.

Zdecydowana większość badanych jednoznacznie pozytywnie oceniła poszczególne aspekty **usług doradczych:**

- doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej: 10 ocen wysokich, 5 przeciętnych i 2 negatywne
- doradztwo w przygotowaniu dokumentacji związanej z ubieganiem się o dotację: 20 ocen w tym: 16 wysokich, 3 przeciętne, 1 negatywna
- doradztwo marketingowe: spośród 14 ocen 6 było wysokich, 7 przeciętnych a 1 negatywna
- doradztwo w zakresie organizacji przedsiębiorstwa: oceny dokładnie takie, jak poprzedniego obszaru (6 wysokich, 7 przeciętnych, 1 negatywna)

6.3. Podsumowanie badania

43 przedsiębiorców biorących udział w badaniu wykazało się inicjatywą nie tylko przez sam fakt wypełnienia kwestionariusza, ale również przez wykorzystanie możliwości wypowiedzenia swojego zdania na temat prowadzenia działalności gospodarczej w regionie i kraju, zwłaszcza w pytaniu otwartym, z którego skorzystało 25 respondentów.

Lokalni przedsiębiorcy dali w badaniu wyraz **chęci integracji oraz otwartości na inicjatywy sprzyjające międzysektorowej i międzybranżowej kooperacji**. Zainteresowanie innowacyjnymi rozwiązaniami (również przez, podkreślonym w pytaniu otwartym, oczekiwaniu szerszej kooperacji nauki i biznesu) należy interpretować pozytywnie oraz traktować jako ważny, regionalny potencjał.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości jest instytucją znaną przedsiębiorcom, duża część badanych korzysta lub korzystała z jej usług. W tym miejscu należy podkreślić fakt, że regionalny biznes jest

zainteresowany pogłębianiem współpracy z otoczeniem świadczącym usługi na jego rzecz. Przedsiębiorcy deklarują chęć korzystania z takich usług jak: doradztwo w sprawie pozyskiwania funduszy, pożyczki na działalność, transfer innowacji czy inicjatywy sprzyjające zrzeszaniu się.

Przedsiębiorcy, którzy korzystali/ korzystają z usług Unii, oceniają współpracę dobrze lub, najczęściej, bardzo dobrze. Poszerzanie grona klientów należy tu połączyć z podtrzymaniem jakości świadczonych usług.

7. MISJA ORAZ CELE STRATEGICZNE STOWARZYSZENIA DO ROKU 2022

7.1. Misja Stowarzyszenia

Misja określa, jaki powinien być kierunek działania i rozwoju jednostki w perspektywie następnych kilku-kilkunastu lat i jakie są priorytety jej działalności. Misja jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

MISJA Stowarzyszenia została po raz pierwszy wypracowana podczas prac nad "Strategią Rozwoju Gospodarczego Unii Gospodarczej Miast Regionu Śremskiego" w roku 1997.
Mimo, iż od tego czasu do roku 2015 upłynęło 18 lat, obszar działalności oraz częściowo zadania Stowarzyszenia uległy zmianom, to wypracowana wtedy **MISJA** nadal w pełni przystaje do idei funkcjonowania Stowarzyszenia:

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego
– Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości
jest dobrowolnym zrzeszeniem JST: gmin i powiatu,
współpracujących ściśle ze sobą dla pobudzenia działań
stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy poprzez
przygotowanie społeczności lokalnej
i podmiotów gospodarczych do lepszego wykorzystania
lokalnych zasobów, istniejących i przyszłych szans
oraz sprostania szybko zachodzącym zmianom wewnętrznym
i rosnącej konkurencji.

7.2. Cele strategiczne i operacyjne

W rezultacie przeprowadzonych badań wśród przedsiębiorców, wywiadów z członkami Zarządu oraz Walnego Zebrania Stowarzyszenia, a także licznych konsultacji z gronem pracowników Biura Stowarzyszenia, sformułowano 6 celów strategicznych rozwoju Stowarzyszenia. Bazują one na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych (a więc przede wszystkim posiadanych wewnętrznych atutach organizacji i pojawiających się w otoczeniu szansach, ale także uwzględniają najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia) i wytyczają główne kierunki dalszego rozwoju.

Cele te nawiązują do statutowych zadań i kompetencji Stowarzyszenia i skupiają się na rzeczywistych możliwościach realizacyjnych dla wyznaczonych projektów.
Strategiczne cele rozwoju Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości do roku 2022 są następujące:

CEL STRATEGICZNY 1: WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

CEL STRATEGICZNY 2: AKTYWIZACJA ZAWODOWA I RYNEK PRACY

CEL STRATEGICZNY 3: WSPÓŁPRACA SEKTOROWA

CEL STRATEGICZNY 4: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH

CEL STRATEGICZNY 5: KULTURA, DZIEDZICTWO KULTUROWE I PRZYRODNICZE

CEL STRATEGICZNY 6: MARKETING I WIZERUNEK – UMACNIANIE MARKI STOWARZYSZENIA

Do osiągnięcia ww. celów strategicznych będzie prowadziła realizacja **celów operacyjnych**. Poniżej przedstawiono zestawienie celów operacyjnych dla każdego celu strategicznego:

Cel strategiczny 1: WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cel operacyjny 1: Kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości
Cel operacyjny 2: Wzmocnienie roli Stowarzyszenia jako partnera na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości
Cel operacyjny 3: Zapewnienie odpowiedniej jakości świadczonych usług i wprowadzanie nowych usług

Cel strategiczny 2: AKTYWIZACJA ZAWODOWA I RYNEK PRACY

Cel operacyjny 1: Promocja przedsiębiorczości
Cel operacyjny 2: Wsparcie w zakresie efektywnego funkcjonowania na rynku pracy

Cel strategiczny 3: WSPÓŁPRACA SEKTOROWA

Cel operacyjny 1: Promocja dialogu społecznego
Cel operacyjny 2: Stymulowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny 4: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH

Cel operacyjny 1: Promocja lokalnych walorów turystycznych
Cel operacyjny 2: Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości turystycznej

Cel strategiczny 5: KULTURA, DZIEDZICTWO KULTUROWE I PRZYRODNICZE

Cel operacyjny 1: Popularyzacja tożsamości kulturowej
Cel operacyjny 2: Zachowanie lokalnego dziedzictwa dla przyszłych pokoleń

CEL STRATEGICZNY 6: MARKETING I WIZERUNEK – UMACNIANIE MARKI STOWARZYSZENIA

Cel operacyjny 1: Promocja działalności i rozwijanie znajomości marki Stowarzyszenia
Cel operacyjny 2: Kreowanie warunków dla lepszego postrzegania Stowarzyszenia jako wiarygodnego partnera biznesowego

1. WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Wspieranie przedsiębiorczości jest jednym z podstawowych priorytetów działalności Stowarzyszenia, nie tylko z punktu widzenia rozwoju wspieranych podmiotów, ale również z uwagi na istotny wpływ na rozwój gospodarczy regionu. Rozwój przedsiębiorstw jest bowiem źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetów samorządowych oraz maleją wydatki przeznaczane na pomoc społeczną. Nie byłoby to możliwe gdyby nie realizacja kompleksowych i wysoko jakościowych usług w pełni odpowiadających potrzebom interesariuszy.

Podejmowane działania uwzględniać powinny współpracę wielu podmiotów bezpośrednio lub pośrednio wspierających rozwój przedsiębiorczości, a wspólne działania wykraczać poza obszar własnych kompetencji w celu lepszego kreowania warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości. Podstawą rozwoju jest harmonijne współdziałanie przedsiębiorców, społeczności lokalnej i instytucji pozarządowych.

Rozwój istniejących przedsiębiorstw oraz powstawanie nowych uzależnione jest od wielu czynników, a same samorządy gminne nie mają zbyt dużych możliwości bezpośredniego wspierania działalności gospodarczej jak i walki z bezrobociem (jest to przede wszystkim rola ustawodawcy i Powiatowych Urzędów Pracy). Mają jednak możliwość samodzielnego kształtowania skutecznych sposobów wsparcia rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, choćby poprzez takie podmioty jak ośrodki wspierania przedsiębiorczości. Mogą pełnić rolę wspierającą i w dużej mierze stymulującą, a same ośrodki aktywnie uczestnicząc w tworzeniu dokumentów strategicznych rozwoju gminy, mogą przyczyniać się do lepszego wykorzystania lokalnego potencjału i zasobów.

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej sprzyjać będzie dynamicznemu rozwojowi przedsiębiorczości, dlatego też konieczne jest skuteczne pozyskiwanie wsparcia na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych. Właściwe informacje, kompetentna i doświadczona kadra powinny stworzyć środowisko wyspecjalizowanego podmiotu w pozyskiwaniu środków na rozwój przedsiębiorstw. Zaś pozyskiwane wsparcie na realizację własnych projektów powinno dotyczyć wszelkich przedsięwzięć ułatwiających rozwój przedsiębiorczości. Duża uwaga będzie przy tym zwrócona na rozwój przedsiębiorczości innowacyjnej oraz wspieranie komercjalizacji pomysłów wiążących biznes z nauką.

Podstawowe elementy, na których skupią się działania Stowarzyszenia, dotyczyć będą dostarczania informacji w zakresie prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej, wysokiej jakości doradztwa (zwłaszcza w zakresie współfinansowania rozwoju

przedsiębiorstw ze środków zewnętrznych, w tym z funduszy UE) oraz integracja kręgów gospodarczych (kreowanie sieci i współpracy).

Ważne będzie przy tym również bezpośrednie wsparcie w postaci prorozwojowych instrumentów finansowych – pożyczek czy też innych form, np. poręczeniowych przy współpracy z innymi podmiotami.

2. AKTYWIZACJA ZAWODOWA I RYNEK PRACY

Mimo, że bezrobocie na obszarze działania Stowarzyszenia jest niższe niż średnia krajowa, czy wojewódzka, to i tak bez pracy pozostaje około 3.000 mieszkańców tego regionu. Struktura wieku osób bezrobotnych wskazuje, że są to głównie ludzie młodzi, posiadający często niskie wykształcenie. Nie wykazują się inicjatywą, z trudnością przychodzi im dostosowywanie się do nowych wymogów rynku. W ostatnich latach na terenie działania Stowarzyszenia rozwój gospodarczy nie następował na tyle szybko, aby w pełni zaspokoić potrzeby w tym zakresie. Obszar jest korzystnie zlokalizowany, przebiegu tu wiele ważnych szlaków komunikacyjnych, dostępne są uzbrojone tereny inwestycyjne. Potrzebny jest jednak impuls dla rozwoju i ciągłe wspieranie aktywności gospodarczej lokalnej społeczności. Dlatego też bardzo istotnym działaniem Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju lokalnych firm oraz stwarzanie warunków do lokowania się nowych inwestorów i kreowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Działania na rzecz zapewnienia realizacji niniejszego celu strategicznego zostały pogrupowane w dwa cele operacyjne. Dotyczą one przede wszystkim wspierania jakości lokalnego kapitału ludzkiego i kreowania postaw przedsiębiorczych. Niezbędne będzie tu ścisłe współdziałanie z instytucjami rynku pracy, samorządem, szkołami i przedsiębiorcami. Jednym z istotnych przedsięwzięć będzie edukacja i aktywizacja zawodowa młodzieży, która przygotuje ich do wejścia na rynek pracy. Ponadto Stowarzyszenie będzie kontynuowało działalność szkoleniową w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób dorosłych w ramach kluczowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz świadczyło usługi informacyjne, doradcze i finansowe dla osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej.

3. WSPÓŁPRACA SEKTOROWA

Niewątpliwym atutem obszaru działania Stowarzyszenia jest duża liczba organizacji pozarządowych i ich znacząca aktywność. W miarę możliwości samorządy lokalne wspierają te organizacje, przede wszystkim poprzez coroczne udzielanie dotacji.

Dla społeczności lokalnej bardzo ważny jest również dialog z miejscowymi władzami samorządowymi, które zostały powołane po to, by zaspokajać jej potrzeby i dbać o rozwój samorządu. W celu zapewnienia lepszego dialogu międzysektorowego i wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (w tym inicjatyw oddolnych), przewidziano realizację wielu działań.

Również dotychczasowa skala współpracy samych samorządów lokalnych tworzących Stowarzyszenie, nie jest w pełni zadowalająca. Wiele działań, które mogłyby być koordynowane, bądź nawet wspólnie prowadzone, realizowane są osobno. Nierzadkie są sytuacje, kiedy samorządy ze sobą konkurują, na przykład w przypadku oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej. Potencjalnych pól współpracy jest wiele, a bodźcem do działań może być także promowanie współpracy międzysamorządowej przez instytucje szczebla centralnego i dotacyjne środki finansowe skierowane na te działania.

Wspólna oferta inwestycyjna i turystyczna, koordynacja wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, wspólne ubieganie się o środki dotacyjne to pola kooperacji między samorządami. W zależności od realizowanego projektu, do współpracy powinny być zapraszane także podmioty pozasamorządowe, takie jak przedsiębiorcy, czy organizacje pozarządowe.

Jednostki samorządowe odchodzą od modelu realizacji działań samodzielnie czy poprzez podległe im jednostki na rzecz lokalnie działających organizacji pozarządowych. Dlatego istotne jest stworzenie warunków dla rozwoju nowych jak i istniejących już organizacji ponieważ coraz lepiej i częściej wspierają one zadania określone dla kompetencji samorządów. W tym celu niezbędne jest zapewnienie doradztwa w zakresie organizacyjno -prawnym oraz pozyskiwania środków na realizację różnego rodzaju projektów i bieżącej działalności statutowej. Aktywizacja NGO, rozpoznanie ich potencjału i zwiększanie świadomości wśród organizacji o pozytywnych efektach kooperacji będzie stymulowało ich rozwój.

4. ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH

Ze względu na wyjątkowe walory środowiska naturalnego i już obecnie rozwiniętą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną, istotnym kierunkiem rozwoju gospodarczego regionu śremskiego powinna być turystyka. Biorąc pod uwagę uwarunkowania, wielkość obszaru i możliwą skalę świadczonych usług, Stowarzyszenie będzie nadal wspierać rozwój działalności związanej z turystyką i rekreacją oraz będzie integrować tę branżę, bo tylko wspólne działanie sprawi, że region śremski stanie się ważnym ośrodkiem turystycznym.

Niezmiernie istotna jest przy tym współpraca z samorządami lokalnymi i kreowanie produktów turystycznych wzmacniających turystyczną markę regionu.

5. KULTURA, DZIEDZICTWO KULTUROWE I PRZYRODNICZE

Podobnie jak rekreacja, również dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze odgrywa ważną rolę w świadomości lokalnej społeczności. Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego będzie kontynuowała działalność w tej sferze. Będzie to przede wszystkim rozwijanie wrażliwości lokalnej społeczności na wartości tradycji i przyrody, promowanie tego dziedzictwa na zewnątrz obszaru oraz udział w dbaniu i zachowaniu tego dziedzictwa, poprzez m.in. inwentaryzację, ale też bezpośrednie zabezpieczanie cennych miejsc i obiektów.

6. MARKETING I WIZERUNEK – UMACNIANIE MARKI STOWARZYSZENIA

Aby osiągnąć ambitne cele, które od zawsze stawia sobie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego, niezbędne jest podjęcie skoordynowanych działań marketingowych, które powinny doprowadzić do wypracowania wizerunku Stowarzyszenia, jako instytucji dobrze znanej i przyjaznej dla rozwoju całego regionu, w tym przede wszystkim dla lokalnych przedsiębiorców. Powinny za tym iść zintensyfikowane działania promocyjne, zmierzające do powszechnego poznania Stowarzyszenia, wyrobienia pozytywnych skojarzeń na jego temat i wreszcie przekonania do zasadności skorzystania ze współpracy.

Stowarzyszenie od dawna prowadzi działania promocyjne, których odbiorcami są zarówno obecni, jak i potencjalni przedsiębiorcy, mieszkańcy, turyści i inwestorzy. Najczęściej stosowane formy promocji to: reklama w Internecie i mediach: prasie, radio i telewizji, wydawnictwa tematyczne, a wsparciem tych działań są gadżety. Ponadto Stowarzyszenie promuje się poprzez organizację imprez mających na celu kreowanie postaw przedsiębiorczych, czy też imprez rekreacyjnych.

W ramach niniejszego projektu przewidziano rozszerzenie palety działań promocyjnych Stowarzyszenia oraz zmianę nazwy Stowarzyszenia na krótszą oraz lepiej odpowiadającą profilowi podmiotowemu i przedmiotowemu prowadzonej działalności (np.: Regionalne Centrum Przedsiębiorczości z siedzibą w Śremie, Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego z siedzibą w Śremie, Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości z siedzibą w Śremie, Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości, Regionalna Unia Gospodarcza z siedzibą w Śremie, Centrum Wspierania Biznesu w Śremie).

8. DZIAŁANIA STRATEGICZNE

Na kolejnych stronach przedstawiono w formie tabelarycznej konkretne sposoby realizacji założonych celów w ramach niniejszej Strategii. Ich wykonanie w perspektywie czasowej od 2015 do 2022 roku, przyczyni się do osiągnięcia założonych celów, podporządkowanych misji, zmierzającej do rozwoju społecznego - gospodarczego członków Stowarzyszenia.

Należy przy tym pamiętać, że aby osiągnąć zamierzone efekty realizacji projektów, niezbędna jest jednak współpraca często wielu podmiotów.

Cel strategiczny 1: WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości*	1. Wsparcie komercjalizacji pomysłów w powiązaniu biznesu z nauką 2. Identyfikacja pomysłów biznesowych i niezbędnych zasobów dla ich realizacji 3. Zwiększenie potencjału absorpcyjnego środki unijne przez przedsiębiorców w perspektywie finansowej 2014-2020 4. Organizacja konferencji tematycznych 5. Integracja przedsiębiorstw dla rozwoju przedsiębiorczości w sieci powiązań – zwiększanie świadomości w zakresie pozytywnych efektów kooperacji i koopetycji 6. Ułatwianie dostępu do zasobów koniecznych do działalności gospodarczej (łatwy i bieżący dostęp do informacji i infrastruktury niezbędnych w procesie wykonywania działalności, dostęp do usług okołobiznesowych w jednym miejscu – mini inkubator, instrumenty finansowe pożyczkowe/poręczeniowe)
Cel operacyjny 2	*Wzmocnienie roli Stowarzyszenia jako partnera na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju*	1. Udział w procesie tworzenia i weryfikacji postępów wdrażania lokalnych strategii rozwoju istniejących na terenie objętym działalnością Stowarzyszenia (udostępnianie wiedzy nt. efektywnych instrumentów rozwoju przedsiębiorczości) 2. Rozwój współpracy z partnerami zaangażowanymi w rozwój przedsiębiorczości

	przedsiębiorczości	(obejmujący władze lokalne, podmioty pośrednio wpływające na rozwój przedsiębiorczości: szkoły, banki, a także organizacje reprezentujące i zrzeszające przedsiębiorców i partnerów społecznych; CRR, PUP, US, ZUS, PIP).
Cel operacyjny 3	*Zapewnienie odpowiedniej jakości świadczonych usług i wprowadzanie nowych usług*	1. Wprowadzenie zarządzania opartego na podejściu procesowym 2. Utrzymanie standardów jakościowych usług 3. Zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa informacji 4. Zapewnienie profesjonalnej obsługi wewnętrznych relacji i komunikacji wspierającej procesy zarządzania

Cel strategiczny 2: AKTYWIZACJA ZAWODOWA I RYNEK PRACY		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Promocja przedsiębiorczości*	1. Aktywizacja zawodowa w zakresie samozatrudnienia 2. Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy w zakresie procesu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej 3. Działania edukacyjne wśród młodzieży, w zakresie planowania drogi zawodowej oraz aktywnego i świadomego udziału w życiu gospodarczym
Cel operacyjny 2	*Wsparcie w zakresie efektywnego funkcjonowania na rynku pracy*	1. Współpraca z pomiotami rynku pracy w zakresie kompleksowej opieki podczas wstępowania na rynek pracy 2. Podnoszenie kwalifikacji w zakresie kluczowych umiejętnościach niezbędnych na rynku pracy

Cel strategiczny 3: WSPÓŁPRACA SEKTOROWA		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Promocja dialogu społecznego*	1. Integracja sektora samorządowego z organizacjami pozarządowymi 2. Promocja partycypacji społecznej i rozwój III sektora 3. Włączenie obywateli w kształtowanie lokalnych polityk 4. Promocja partnerstw międzysamorządowych na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów i kreowania rozwoju na większym obszarze 5. Promocja partnerstw międzysektorowych na rzecz rozwiązywania problemów społeczności lokalnych 6. Podniesienie kompetencji kadr samorządowych i pozarządowych we wzajemnych relacjach i współpracy z otoczeniem zewnętrznym
Cel operacyjny 2	*Stymulowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego*	1. Stworzenie środowiska angażującego obywateli w funkcjonowanie gmin w długookresowej perspektywie 2. Rozpoznanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i jego aktywizacja 3. Rozpowszechnianie dobrych praktyk 4. Zwiększenie potencjału absorpcyjnego środki unijne przez organizacje

		pozarządowe w perspektywie finansowej 2014-2020 5. Podniesienie kompetencji NGO w zakresie prowadzenia działalności 6. Pomoc w planowaniu rozwoju organizacji pozarządowych w obszarze przedsiębiorczości

Cel strategiczny 4: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Promocja lokalnych walorów turystycznych*	1. Integracja społeczności lokalnej oraz branży turystycznej dla rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze działalności Stowarzyszenia 2. Członkostwo w organizacjach turystycznych 3. Udostępnianie informacji turystycznych i promocja lokalnych walorów turystycznych (w tym wydawnictwa promocyjne i przewodniki turystyczne) 4. Integracja i rozwój produktów turystycznych i kreowanie marki turystycznej obszaru działalności Stowarzyszenia 5. Monitorowanie/badanie rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze działalności Stowarzyszenia
Cel operacyjny 2	*Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości turystycznej*	1. Opracowanie i wdrożenie mechanizmów oraz narzędzi wpływających na podnoszenie jakości produktu turystycznego 2. Monitorowanie i dostosowywania produktów turystycznych do potrzeb rynku 3. Wspieranie rozwoju infrastruktury i komunikacji turystycznej 4. Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich i współpracy w obszarze turystyki 5. Wspieranie rozwoju edukacji turystycznej i turystyki społecznej

Cel strategiczny 5: KULTURA, DZIEDZICTWO KULTUROWE I PRZYRODNICZE		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Popularyzacja tożsamości kulturowej*	1. Inwentaryzacja i interpretacja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego 2. Kształtowanie postaw wśród społeczności lokalnej w zakresie wykorzystania potencjału dziedzictwa w rozwoju społecznym i gospodarczym 3. Promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
Cel operacyjny 2	*Zachowanie lokalnego dziedzictwa dla przyszłych pokoleń*	1. Identyfikacja i waloryzacja czynników rozwojowych wsi w kontekście ich wykorzystania w turystyce i edukacji 2. Kultywowanie tradycji, obrzędów, zwyczajów, zawodów i rzemiosła na obszarze działalności Stowarzyszenia

Cel strategiczny 6: MARKETING I WIZERUNEK – UMACNIANIE MARKI STOWARZYSZENIA		
CELE OPERACYJNE		***DZIAŁANIA***
Cel operacyjny 1	*Promocja działalności i rozwijanie znajomości marki Stowarzyszenia*	1. Zapewnienie społeczeństwu, przedsiębiorcom oraz instytucjom dostępu do aktualnej informacji o działalności Stowarzyszenia 2. Rozwój komunikacji z przedsiębiorcami (poprzez m.in. rozsyłanie newslettera mailowego oraz lepszą współpracę z samorządami w zakresie informowania przedsiębiorców o usługach Stowarzyszenia) 3. Przeprowadzanie kampanii społecznych, np. "Rok przedsiębiorczości"
Cel operacyjny 2	*Kreowanie warunków dla lepszego postrzegania Stowarzyszenia jako wiarygodnego partnera biznesowego*	1. Zmiana nazwy Stowarzyszenia na krótszą oraz lepiej odpowiadającą profilowi podmiotowemu i przedmiotowemu prowadzonej działalności 2. Budowanie wewnętrznej tożsamości i identyfikacji przez członków Stowarzyszenia

9. ANALIZA MOŻLIWOŚCI POZYSKANIA FINANSOWANIA ZEWNĘTRZNEGO DLA REALIZACJI ZADAŃ STATUTOWYCH

Dokument Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości jest w pełni spójny z krajową i regionalną polityką wspierania przedsiębiorczości i kreowania rozwoju lokalnego.

Środki na realizację zapisów Strategii będą pochodziły z różnych źródeł, a w najbliższych latach duże znaczenie powinny mieć projekty, które będą realizowane przede wszystkim z funduszy Unii Europejskiej w ramach programów:

- **Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+**
- **Pogram Inteligentny Rozwój 2014-2020**
- **Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.**

9.1. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie" (KSRR) jest dokumentem, określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania **celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym**.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Układ celów KSRR odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 roku i tworzy triadę: konkurencyjność – spójność – sprawność, opierającą się na założeniach przekształcenia sposobu myślenia o roli polityki regionalnej i jej realizacji. Dzięki realizacji tak określonych celów następować będzie koncentracja na szansach (potencjałach), a nie na barierach rozwoju, przez wzmocnienie konkurencyjności regionów i odblokowanie ich procesów wzrostowych. Cele zmierzają do osiągnięcia nie tylko pozytywnych zmian, służących podniesieniu konkurencyjności regionów i całego kraju, ale także zmniejszeniu dysproporcji w możliwościach rozwojowych między- i wewnątrz- regionalnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Stowarzyszenia UGRŚ-ŚOWMP działania są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w KSRR, przede wszystkim realizując następujące cele KSRR:

Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 realizowane przez wyznaczoną Strategię Stowarzyszenia

Cele szczegółowe	Wyróżnienie
WSPOMAGANIE WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW	• Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkim • Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
BUDOWANIE SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ I PRZECIWDZIAŁANIE PROCESOM MARGINALIZACJI NA OBSZARACH PROBLEMOWYCH	• Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
TWORZENIE WARUNKÓW DLA SKUTECZNEJ, EFEKTYWNEJ I PARTNERSKIEJ REALIZACJI DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH UKIERUNKOWANYCH TERYTORIALNIE	• Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania • Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej

9.2. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Stowarzyszenia UGRŚ-ŚOWMP projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

W ramach dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, ogólna wizja

województwa wielkopolskiego przedstawiona jest jako dążenie do uczynienia województwa regionem nowoczesnym i zintegrowanym. Samorząd województwa za cel generalny postawił sobie:

Poprawę jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej, co ma skutkować wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie celów strategicznych:

1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku
2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa
3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia
4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Stowarzyszenia UGRŚ-ŚOWMP projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia poniższa tabela.

Cele strategiczne Województwa Wielkopolskiego realizowane przez wyznaczoną Strategię Stowarzyszenia

Cele strategiczne	Cele szczegółowe
DOSTOSOWANIE PRZESTRZENI DO WYZWAŃ XXI WIEKU	• Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego • Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych • Wielofunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych
ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH WOJEWÓDZTWA	• Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej • Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw • Zwiększenie udziału usług turystyczno-rekreacyjnych w gospodarce regionu
WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I PROMOCJA ZATRUDNIENIA	• Ograniczanie barier w dostępie do edukacji • Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia • Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia
WZROST SPÓJNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO	• Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego • Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu

9.3. Określenie zbieżności Strategii Stowarzyszenia z Programami Operacyjnymi na lata 2014+

W latach 2014-2020 (wydatkowanie środków do 2022 r.) Polska zainwestuje 82,5 mld euro z unijnej polityki spójności. 23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa, najważniejszy dokument określający strategię inwestowania Funduszy Europejskich w nowej perspektywie. Obecnie (wg stanu na wrzesień 2014 r.), trwają negocjacje krajowych i regionalnych programów operacyjnych.

Środki te będzie można zainwestować m.in. w rozwój przedsiębiorczości, innowacyjność, cyfryzację kraju, czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości od początku swej działalności w dużym stopniu korzysta z różnych form wsparcia zewnętrznego na realizację prowadzonej działalności i projektów. Są to w dużej mierze środki pozyskane z funduszy unijnych. Oprócz tego, jednym z działań Unii jest kształcenie przedsiębiorców i innych jednostek z terenu swojego działania w celu jak najlepszego wykorzystania możliwości rozwojowych związanych z pozyskiwaniem środków unijnych przez te jednostki. Działalność Stowarzyszenia, oprócz szeroko prowadzonej polityki informacyjnej w tym zakresie, skupia się również na bezpośredniej pomocy przedsiębiorcom czy jednostkom publicznym w pracach nad konkretnymi aplikacjami konkursowymi.

Również do roku 2022 przewidziano, iż ta działalność będzie stanowiła jedną z głównych osi funkcjonowania Stowarzyszenia (środki zdobywane na własne projekty) oraz **pomocy innym podmiotom z regionu w celu jak najlepszego wykorzystania możliwości, jakie niosą za sobą fundusze UE.**
Najważniejszymi programami operacyjnymi, w ramach których przewiduje się realizację projektów będą przede wszystkim:

- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+
- Pogram Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Zgodnie z aktualną wiedzą nt. układu poszczególnych krajowych i wojewódzkich programów operacyjnych, prognozowane działania Stowarzyszenia na najbliższe lata, najlepiej wpisują się w następujące priorytety poszczególnych programów operacyjnych (jako beneficjent lub partner):

9.3.1. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+

Oś priorytetowa	Priorytet
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo -rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
	3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
	3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
	3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji
6. Rynek Pracy	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
	8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
	8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
	8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
7. Włączenie społeczne	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
	9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
8. Edukacja	10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
	10.3. bis. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

9.3.2. Pogram Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

Program zawiera, pięć Osi Priorytetowych:

1. Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo - przemysłowe
2. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach
3. Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw
4. Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego
5. Pomoc techniczna

Działalność Stowarzyszenia wpisuje się w założenia osi 1,2,3 , gdzie będą mogły być realizowane następujące przede wszystkim typy projektów**:**

- Wspieranie przedsiębiorców rozpoczynających lub rozwijających działalność B+R, samodzielnie bądź w kooperacji z innymi podmiotami
- Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R
- Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa
- Kredyt na innowacje technologiczne
- Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw
- Zwiększanie skali wykorzystania usług badawczo-rozwojowych
- Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB)
- Wsparcie rozwoju klastrów.

9.3.3. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER)

Działalność Stowarzyszenia wpisuje się w założenia:

1. Osi priorytetowej – osoby młode na rynku pracy, priorytet inwestycyjny 8.6.:

Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.

Celem szczegółowym priorytetu jest m.in.: **Zwiększenie przedsiębiorczości osób młodych do 29 roku życia bez pracy z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych**

2. Osi priorytetowej – efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, priorytet inwestycyjny 9.8:

Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

10. WDRAŻANIE STRATEGII

Dokument Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości nie jest dokumentem przyjętym raz na zawsze. Na jego podstawie, pracownicy Biura Stowarzyszenia będą corocznie przygotowywali szczegółowy dokument operacyjny – "Planowany sposób realizacji Strategii", który zatwierdzany będzie przez Zarząd. Po każdym zakończonym roku sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji Strategii w poprzednim roku.

Realizacja Strategii będzie na bieżąco monitorowana. W przypadku pojawienia się nowych uwarunkowań zewnętrznych lub wewnętrznych, dokument Strategii powinien być weryfikowany i aktualizowany.

10.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się najpierw do opracowania szczegółowej diagnozy działalności Stowarzyszenia, a następnie Strategii jego rozwoju na następne lata, pójdzie na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć Stowarzyszenia. Aby zaakceptowane przez Zarząd Stowarzyszenia zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. Tym **organem koordynacyjnym będzie Zespół Strategii, stworzony przez pracowników Biura Unii.**

Zespół będzie corocznie przygotowywał dokument – **Planowany sposób realizacji Strategii**, który zatwierdzany będzie przez Zarząd. A po zakończonym roku sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o zadaniach wykonanych, zadaniach będących w trakcie wykonywania oraz zadaniach nie rozpoczętych wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień. Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniu może być propozycja nanoszenia zmian w dokumencie, polegających na przykład na usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

W następnej kolejności sprawozdanie będzie prezentowane przez Dyrektora Biura na Posiedzeniu Zarządu, a przez Przewodniczącego Zarządu na Walnym Zebraniu Członków.

10.2. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie realizacji Strategii. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione**. Monitoring jest rodzajem alarmu, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem. Dzięki niemu można:

- podjąć działania zapobiegające
- skorygować plany
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania powinien objąć następujące etapy:

- zdobycie wiedzy na temat tego, co w danym momencie powinno zostać już osiągnięte
- sprawdzenie, co faktycznie już zrobiono
- porównanie obydwu informacji i przygotowanie wniosków, czy możliwa jest terminowa realizacja planów
- w zależności od osiągniętych wyników – przygotowanie propozycji korekt
- dokonanie zmian w planach.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia i określić, jaka skala tych odchyleń będzie akceptowalna.

Monitoringiem w przypadku Stowarzyszenia zajmować się będzie Zespół Strategii. W przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z projektów (mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem, albo opóźnieniem), Koordynator Zespołu (Dyrektor biura) będzie zgłaszał ten fakt Zarządowi Stowarzyszenia w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

10.3. Ocena skutków realizacji Strategii (ewaluacja)

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. **Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze**.

Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- zakończenie danego działania wcześniej
- zmiana celów
- zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

1. Czy poszczególne zadania zostały wdrożone na czas, w ramach założonego budżetu i czy zostały osiągnięte zaplanowane efekty? Jeżeli nie, to:
   - Dlaczego tak się stało?
   - Co możemy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów?
2. Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Jeżeli nie, to:
   - Dlaczego tak się stało?
   - Co możemy zrobić, aby zapewnić lepszą realizację w przyszłości?
   - Co możemy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań?

   Jeżeli tak, to czy mogliśmy to zrobić bardziej efektywnie (niższy koszt przy takim samym efekcie)?

3. Czy realizacja Strategii przyczyniła się do osiągnięcia naszych celów strategicznych? Czy osiągnięte rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długoterminowy charakter? Jeżeli nie, to:
   - Dlaczego tak się stało?
   - Co możemy zrobić, aby osiągnąć bardziej długoterminowy charakter wyników i lepszą ocenę ich wpływu?
   - Co możemy zrobić, aby zwiększyć długoterminowy charakter osiągniętych rezultatów?

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii Rozwoju Stowarzyszenia będzie odpowiadać Zespół Strategii, przekazując raport Zarządowi.

10.4. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja

Zapisane w Strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające

z pojawiających się możliwości (na przykład szans na pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

Przesłankami okresowej aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

1. Czas – obowiązująca strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana
2. Nastąpiły istotne zmiany wewnątrz Stowarzyszenia, a szczególnie w jego otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie Strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, nowi członkowie, współpraca w ramach obszaru funkcjonalnego, itp.

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Najrzadziej na początku każdej kolejnej kadencji Zarządu Stowarzyszenia oraz nowego budżetu unijnego, powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości, bądź identyfikowanych potrzeb.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii będzie pełnić Zespół Strategii. Będzie on zbierać propozycje zmian od przedsiębiorców, oraz od członków Stowarzyszenia, a następnie przedstawiać je Zarządowi.

11. ZAŁĄCZNIK 1 - FORMULARZ ANKIETY

ANKIETA – STRATEGIA ROZWOJU UNII GOSPODARCZEJ REGIONU ŚREMSKIEGO – ŚREMSKI OŚRODEK WSPIERANIA MAŁEJ PRZEDSIĘBIORZOŚCI

Szanowni Państwo,

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości przystąpiła do prac nad opracowaniem ważnego dokumentu planistycznego – *„Strategii Rozwoju Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości na lata 2014-2020”.* Dynamiczne zmiany w polskiej i światowej gospodarce oraz nowa perspektywa funduszy UE, wymagają podsumowania i oceny dotychczasowych dokonań Unii oraz opracowania, a następnie realizacji nowej Strategii. Powinna ona brać pod uwagę wyzwania wynikające z potrzeb i oczekiwań lokalnych przedsiębiorców, gdyż celem nadrzędnym naszego Stowarzyszenia jest podejmowanie działań odpowiadającym potrzebom przedsiębiorców, które ostatecznie przyczyniają się do rozwoju gospodarczego regionu śremskiego i Krobi (członkami Stowarzyszenia są gminy: Brodnica, Dolsk, Krobia, Książ Wlkp. i Śrem oraz Powiat Śremski). Przygotowanie skutecznej strategii nie będzie możliwe bez poznania uwarunkowań działania, potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców działających na w/w terenie.

W związku z powyższym prosimy Państwa o poświęcenie kilku minut na wypełnienie niniejszej ankiety, która pozwoli nam na poznanie Państwa opinie na temat kierunków dalszego rozwoju.

Ankieta jest anonimowa. Dziękujemy bardzo za udzielone odpowiedzi!

I. Proszę wskazać najważniejsze przeszkody w prowadzonej przez Pana/Panią działalności gospodarczej. Proszę o postawienie znaku "X" w odpowiednich wierszach tabeli:			
Bariery w prowadzeniu i rozwoju działalności	**Duża przeszkoda**	**Średnia przeszkoda**	**Niewielka lub żadna przeszkoda**
Wysokie opłaty i podatki lokalne			
Brak dostępu do odpowiednich terenów pod inwestycje			
Brak na lokalnym rynku lokali pod działalność gosp. do kupna lub wynajęcia (powierzchnia biurowa, handlowa, inne obiekty)			
Zły stan dróg lokalnych			
Brak wystarczającej mocy elektrycznej/gazowej			
Brak sieci wodociągowej/kanalizacyjnej			
Brak lub utrudniony dostęp do szybkiego Internetu			
Ograniczony dostęp do kredytów i pożyczek na rozwój działalności			
Brak dostatecznej liczby pracowników o odpowiednich kwalifikacjach (jakich?).....			
Inne (jakie?)			
Inne (jakie?)			
Inne (jakie?)			

II. Proszę wskazać z jakich <u>usług różnych instytucji otoczenia biznesu</u> (ośrodki przedsiębiorczości, ośrodki szkoleniowe, banki, biura rachunkowe, itp.) korzysta Pana/Pani przedsiębiorstwo.

W przypadku korzystania, proszę wskazać stopień zadowolenia z tych usług (zarówno odpłatnych, jak i darmowych).

Proszę o postawienie znaku "X" w odpowiednich wierszach tabeli:

USŁUGA ŚWIADCZONA PRZEZ <u>ZEWNĘTRZNĄ</u> INSTYTUCJĘ	**NIE korzystałem i NIE PRZEWIDUJĘ KORZYSTANIA**	**NIE korzystałem, ale CHCIAŁBYM KORZYSTAĆ**	**KORZYSTAM/ korzystałem *i jestem <u>bardzo zadowolony</u> ze świadczonej usługi***	**KORZYSTAM/ korzystałem *i jestem <u>przeciętnie zadowolony</u> ze świadczonej usługi***	***KORZYSTAM/ korzystałem i jestem <u>niezadowolony</u> ze świadczonej usługi***
Usługi finansowo-księgowe					
Doradztwo prawne/podatkowe					
Usługi doradcze w zakresie rozwoju firmy, np. przygotowanie biznes planu, doradztwo strategiczne, rozwój metod zarządzania					
Usługi doradcze w zakresie marketingu/reklamy /promocji					
Usługi informatyczne (tworzenie i obsługa stron www, e-sklepu, obsługa sprzętowa)					
Usługi szkoleniowe (jeśli Pan/Pani korzystał, proszę wymienić tematykę:)					
a)					
b)					
c)					
Usługi wynajmu pomieszczeń biurowych					
Usługi informacyjne (np. informacja o możliwości pozyskania dofinansowania, informacja z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej)					
Usługi doradcze (pisanie aplikacji) w zakresie pozyskiwania funduszy UE lub innych bezzwrotnych zewnętrznych źródeł finansowania					
Pożyczki lub poręczenia ze źródeł innych niż banki					
Finansowanie ze źródeł venture capital i innych źródeł finansowania wczesnej fazy działalności przedsiębiorstwa					
Usługi w zakresie zrzeszania lokalnych przedsiębiorców (np. reprezentowania ich w kontaktach z lokalną administracją, integracja przedsiębiorców, wspólna promocja, itp.)					
Usługi udostępnienia pełnej infrastruktury do prowadzenia działalności gospodarczej w jednym miejscu (np. inkubator przedsiębiorczości)					
Usługi transferu innowacji (ośrodki prowadzące badania i transferujące technologie do biznesu)					
Klastry – partnerstwo zrzeszające przedsiębiorców podobnych branż					
Działalność wspierająca eksport-import					
Kojarzenie partnerów gospodarczych (dostawcy - odbiorcy, bazy podmiotów gospodarczych.)					
Inne (jakie?)					
Inne (jakie?)					
Inne (jakie?)					

III. Jakich usług otoczenia biznesu (np. wymienionych w pytaniu powyżej lub innych usług) brakuje Panu/Pani na lokalnym rynku, aby Pana/Pani Przedsiębiorstwo mogła się rozwijać (proszę o podanie możliwie dokładnej odpowiedzi, np. jeśli brakuje usług szkoleniowych/doradczych - proszę sprecyzować tematykę):

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

IV. Czy w czasach powszechnej dostępności do wiedzy gospodarczej pozyskanej z Internetu, ważne dla Pana/Pani Przedsiębiorstwa są usługi świadczone osobiście (np. doradztwo prawno-finansowe, doradztwo informacyjne)?

☐ Tak, bardzo istotne

☐ Tak, dość istotne

☐ Nieistotne

(ewentualny komentarz)

.....

.....

.....

V. Czy jest istotne dla Pana/Pani, aby usługi instytucji otoczenia biznesu były bezpłatne?

☐ Tak, bardzo istotne

☐ Tak, dość istotne

☐ Nieistotne

(ewentualny komentarz)

.....

.....

.....

VI. Czy słyszał/a Pan/Pani o usługach świadczonych przez Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego - Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości (Śrem, ul. Okulickiego 3)?

☐ Tak, korzystałem z usług tej instytucji

☐ Tak, słyszałem o takiej instytucji, lecz nie korzystałem z świadczonych przez nią usług

☐ Nie, nie słyszałem o tej instytucji

Jeśli korzystał Pan/Pani z usług świadczonych przez Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, proszę odpowiedzieć na pytanie VII:

VII. Jak Pan/Pani ocenia jakość i przydatność usług *Unii Gospodarczej*, z których Pan/Pani korzystał lub właśnie korzysta? Proszę o postawienie znaku "X" w odpowiednich wierszach tabeli:			
Działanie/Program	**Wysoka jakość/ przydatność**	**Przeciętna jakość/ przydatność**	**Słaba jakość/ przydatność**
USŁUGI INFORMACYJNE:			
- nt. administracyjno-prawnych aspektów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej			
- nt. finansowania działalności gospodarczej (fundusze UE, pożyczki, kredyty, leasing, itp.)			
- nt. dofinansowanych szkoleń			
USŁUGI DORADCZE:			
- doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej			
- doradztwo w przygotowaniu dokumentacji związanej z ubieganiem się o finansowanie zewnętrzne (w tym dotacje, pożyczki, kredyty, leasing, itp.)			
- doradztwo marketingowe			
- doradztwo w zakresie organizacji przedsiębiorstwa			

Proszę uzupełnić poniższą metrykę poprzez postawienie znaków "X":					
Rodzaj prowadzonej działalności	Produkcja	Handel hurtowy	Handel detaliczny	Budownictwo	Inne usługi (jakie?)
Ilu pracowników zatrudnia Przedsiębiorstwo	1 (samozatrudnienie)	2-9	10-49	50-249	250 i więcej
Jak długo Pana/Pani Przedsiębiorstwo istnieje na rynku?	Do 12 miesięcy	1-5 lat	6-10 lat	11-15 lat	Powyżej 15 lat
Forma organizacyjno-prawna prowadzonej działalności	Działalność gospodarcza prowadzona przez osobę fizyczną	Spółka prawa cywilnego (jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna).	Spółka prawa handlowego (z o.o., akcyjna)	Spółdzielnia	Inna (jaka? np. stowarzyszenie, fundacja)
Miejsce prowadzenia działalności	Gmina - jaka?				

Jeśli chciałby/chciałaby Pan/Pani wziąć udział w dalszych pracach nad opracowaniem „Strategią Rozwoju Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości na lata 2014-2020" (formułowanie nowych zadań na lata 2014-2020, budowanie oferty Unii dla Przedsiębiorców, kierunków rozwoju), proszę o podanie danych kontaktowych (imię i nazwisko, e-mail/telefon):

.....

UWAGI I KOMENTARZE:

.....

.....

.....

.....

Zachęcamy do zapoznania się z naszą ofertą*:*

www.unia.srem.com.pl

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności (2008-2012) 31
Wykres 2. Struktura ludności ze względu na płeć (2008-2012) 32
Wykres 3. Liczba ludności według aktywności ekonomicznej (2008-2012) 35
Wykres 4. Struktura ludności według aktywności ekonomicznej (2008-2012) 35
Wykres 5. Linia trendu urodzeń żywych mieszkańców gminy Krobia (2000-2012) 37
Wykres 6. Prognoza liczby ludności powiatu śremskiego (2013-2030) 39
Wykres 7. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego (2020, 2025, 2030) 40
Wykres 8. Bezrobotni zamieszkujący gminy członkowskie Stowarzyszenia ogółem (2009-2013) 45
Wykres 9. Struktura bezrobotnych ze względu na płeć (2013) 46
Wykres 10. Podmioty gospodarcze (2009-2013) 49
Wykres 11. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na lokalizację (2009-2012) 50
Wykres 12. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na lokalizację (2013) 51
Wykres 13. Struktura nowo zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych (2013) 52
Wykres 14. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 (2013) 55
Wykres 15. Podmioty gospodarcze na terenie gmin członkowskich Stowarzyszenia – wskaźniki na tle województwa wielkopolskiego i Polski (2012) 57
Wykres 16. Branże 68
Wykres 17. Ilość pracowników 68
Wykres 18. Liczba lat prowadzenia działalności 69
Wykres 19. Miejsce prowadzenia działalności 70
Wykres 20. Usługi finansowo-księgowe 73
Wykres 21. Doradztwo prawne/podatkowe 74
Wykres 22. Usługi doradcze w zakresie rozwoju firmy 74
Wykres 23. Marketing/reklama/promocja 75
Wykres 24. Usługi informatyczne 75
Wykres 25. Usługi szkoleniowe 76
Wykres 26. Doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy UE 77
Wykres 27. Czy istotne jest osobiste świadczenie usług? 80
Wykres 28. Czy jest istotne, aby usługi otoczenia były bezpłatne? 81
Wykres 29. Czy zna Pan/Pani Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego? 82

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności gmin członkowskich Stowarzyszenia (2008-2012) 31
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności w latach 2008-2012 34
Tabela 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w ujęciu terytorialnym (2012) 36
Tabela 4. Prognoza liczby ludności powiatu śremskiego (2013-2030) 38
Tabela 5. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym w gminie Krobia (2020, 2025, 2030).... 39
Tabela 6. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego (2020, 2025, 2030)..... 40
Tabela 7. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla dorosłych (2012) 42
Tabela 8. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (2012)..... 43
Tabela 9. Bezrobotni zamieszkujący poszczególne gminy członkowskie Stowarzyszenia (2009-2013)..... 46
Tabela 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (2008-2012) 47
Tabela 11. Podmioty gospodarcze (2009-2013) 50
Tabela 12. Podmioty gospodarcze ze względu na sektory własnościowe (2009-2013) 52
Tabela 13. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007 (2013)..... 54
Tabela 14. Podmioty gospodarcze według klas wielkości (2013) 55
Tabela 15. Podmioty gospodarcze na terenie gmin członkowskich Stowarzyszenia – wskaźniki na tle województwa wielkopolskiego i Polski (2012) 57